

**EKONOMICKÁ
UDRŽITELNOST
MĚSTA**

**STRATEGICKÝ
PLÁN ^{HL. M.} PRAHY**

**ANALÝZA
EKONOMICKÝCH
DOPADŮ**

ÚVODNÍ STUDIE

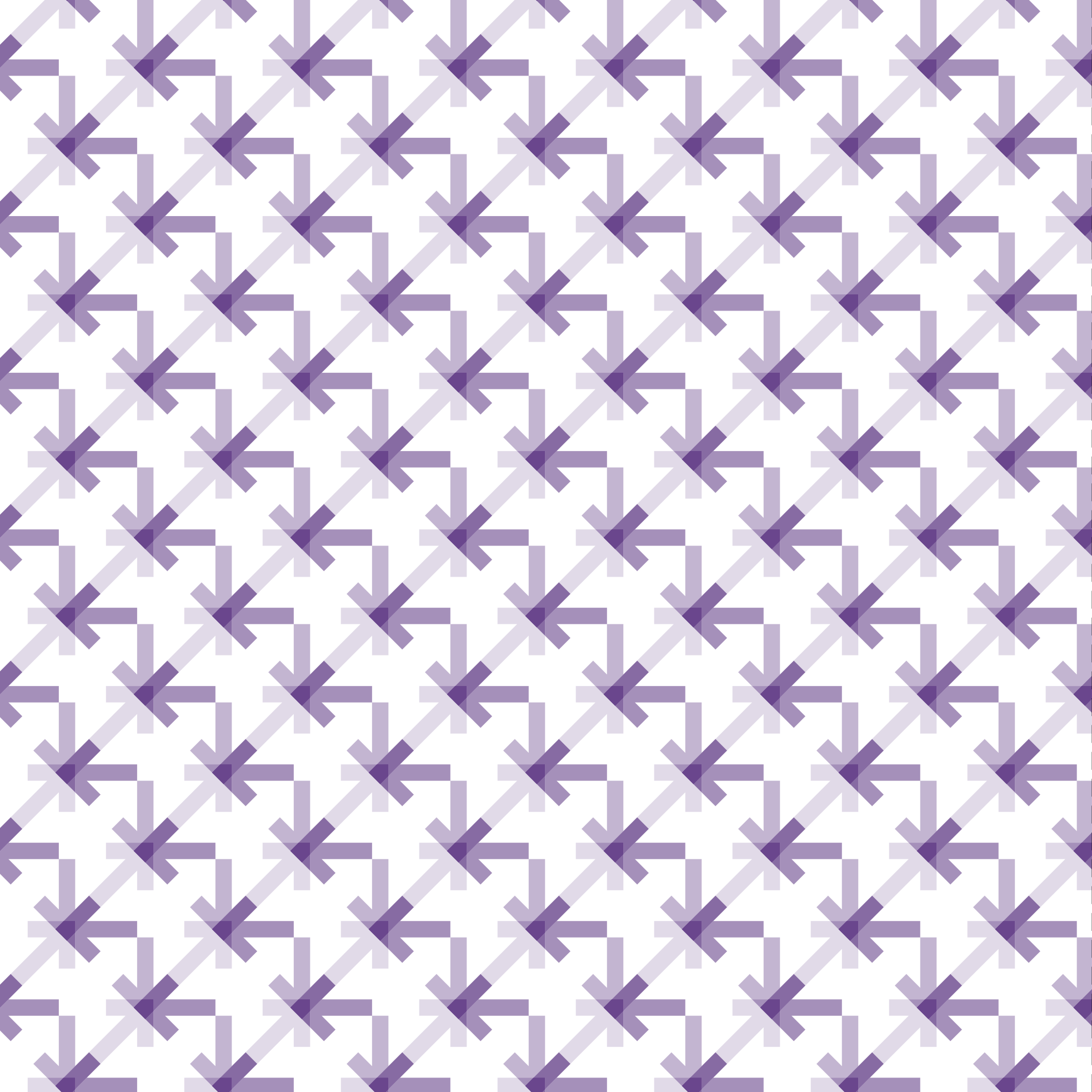
Deloitte.

IPR —————→
Praha

*Mám pravidlo:
pokud to nedokážete změřit,
nemůžete to řídit.*

Michael Bloomberg, bývalý starosta New Yorku

Obsah

4	ÚVODNÍ SLOVO
6	ZPRACOVÁNÍ ANALÝZY
8	DEMOGRAFICKÁ PROGNÓZA DO ROKU 2030
10	EKONOMICKÝ VÝVOJ PRAHY
17	DOBRÁ SPRÁVA
31	PROSPERUJÍCÍ MĚSTO
47	OBČANSKÁ SPOLEČNOST
57	AUTENTICKÉ MĚSTO
69	SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOST
87	KRÁSNÉ MĚSTO
102	SHRNUTÍ
104	METODICKÉ POZNÁMKY
110	ZDROJE

Úvodní slovo primátorky hl.m. Prahy

Budoucnost města a jeho obyvatel je to nejdůležitější, čím se jako volení zástupci Pražanů musíme zabývat.

Tento dokument je výsledkem spolupráce hlavního města Prahy, reprezentovaného Institutem plánování a rozvoje, a Hospodářské komory a představuje ekonomické dopady připravovaného Strategického plánu hlavního města Prahy.

Strategický plán je velmi široký dokument dotýkající se takřka všech oblastí řízení města. V tomto dokumentu se autoři zaměřili na vybrané návrhy Strategického plánu s perspektivou ekonomického potenciálu. Ukazuje se, že Strategický plán jako celek našemu městu přinese hospodářskou prosperitu a s ní spojený růst kvality života.

Praha musí být sebevědomé město, které se ve všech ohledech zařadí mezi vyspělé evropské metropole. Město, ve kterém se najde každý. Ať již zde bydlí, pracuje nebo sem přijel jako host. Následující stránky nedávají vyčerpávající odpovědi na vše, co se týká města a jeho rozvoje s důrazem na hospodářství. Je ale velmi dobrým a kvalitním východiskem pro to, jak o propojení zdravého rozvoje urbanistického, společenského a ekonomického uvažovat a z čeho při těchto úvahách dále vycházet.

V tom především spatřuji práci odborného kolektivu za velmi přínosnou.

Adriana Krnáčová

Úvodní slovo prezidenta Hospodářské komory

Nedílnou součástí zdravého města je zdravý rozvoj ekonomiky.

Město by nemělo řídit ekonomické zájmy, ale naopak město by svou strategií a každodenní prací mělo na ekonomickém rozvoji participovat.

Byla by velká škoda, kdyby ti, kteří plánují Prahu na další desítky let, opomenuli její ekonomický význam pro celou republiku, a kdyby ekonomický aspekt Strategického plánu, ale i dalších dílčích akčních plánů, vynechali.

Měli bychom se snažit o zdravý symbiotický vztah mezi rozvojem města a jeho hospodářstvím. Ostatně ukazuje se z historie, že nejlépe se Praze dařilo, když šel rozvoj urbanistický, společenský a ekonomický ruku v ruce.

Je velmi dobře, že v případě tohoto dokumentu byla důvěra svěřena odborníkům a je proto prosta politických věcí. Jsem velmi rád, že se to podařilo díky, či především díky vzájemnému memorandu, které jsme uzavřeli s hlavním městem Prahou.

Vladimír Dlouhý

Úvodní slovo ředitele Sekce strategií a politik IPR Praha

Předkládaná publikace prezentuje optikou městské ekonomiky vybrané veřejné politiky, které jsou obsaženy ve Strategickém plánu hl. města Prahy, aktualizace 2016.

Byť z logiky věci v zaměření této publikace dominuje poukaz na potenciální ekonomické přínosy vytipovaných veřejných politik, je třeba si uvědomit, že celá řada z těchto rozvojových aktivit významnou měrou přispívá i k široké paletě celé řady domén kvality života Pražanů a těch, kteří území našeho hlavního města navštěvují či zde pracují.

Nejedná se o přístup úplně standardní a běžný, a to jak v kontextu Prahy, tak i v kontextu celé České republiky. Bohužel prozatím nemáme ve zvyku uvažovat meziresortně či nadresortně – není běžnou praxí například za investicí do sociální politiky vidět přínosy v politice fiskální. Právě v tomto osobně spatřuji vysokou přidanou hodnotu přístupu, který byl uplatněn napříč touto publikací. Ta totiž srozumitelnou formou veřejnosti sděluje, že uskutečnění některých aktivit navržených ve Strategickém plánu může mít výrazný pozitivní projev i v oblastech, ve kterých bychom jej nečekali.

Ivan Duškov

Úvodní slovo vedoucího projektu

Strategický plán, hlavní rozvojový dokument města, se musí zabývat veškerými agendami v gesci městské samosprávy, ale i problematikou města, která v jeho gesci není. Je tedy dokumentem, který se dotýká četné a nesourodé skupiny vědních a společenských disciplín. Každá z těchto disciplín ale nahlíží na svou problematiku svými vlastními perspektivami, prioritami a podněty k řešení problémů. Tato fragmentace nám pak nedává možnost jednotně posoudit a vyhodnotit plán.

Proto jsme se rozhodli v této analýze posoudit plán jen jednou perspektivou, a to perspektivou ekonomie. Ta sice řadu oblastí redukuje a zjednodušuje, ale na druhou stranu nám umožňuje celý plán vyhodnotit jedním jazykem.

Věřím, že ekonomické vyhodnocení hlavního městského rozvojového dokumentu může přinést více odpovědí na otázku, kam účelně směřovat veřejné prostředky tak, aby z nich naše společnost měla co nejvyšší užitek.

Tato úvodní analýza nemůže přinést odpověď na všechny otázky, které na rozvoj města klademe, ale ukazuje nám směr, jakým se při vyhodnocování jednotlivých projektů vydat.

Lukáš Makovský

Zpracování analýzy

Tato analýza je pilotním projektem spolupráce hlavního města Prahy a Hospodářské komory ČR na základě memoranda o spolupráci, uzavřeného v roce 2016. Za město Prahu byl pověřen zpracováním tohoto projektu Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, který celý projekt koordinoval. Hospodářská komora ČR na projektu po celou dobu spolupracovala a rovněž poskytla vstupní makroekonomickou prognózu do roku 2030, kterou pro ni sestavila společnost Deloitte.

Cíl projektu

Cílem této analýzy je popsat ekonomické dopady uplatňování návrhové části Strategického plánu hl. m. Prahy, aktualizace 2016 (dále jen Strategický plán). Primárním účelem řady oblastí a opatření Strategického plánu není podpora hospodářského růstu, ale i přesto mají mnohé z nich dopady ekonomické, a to nejenom přímé ekonomické dopady ve smyslu nákladů pro městský rozpočet, ale zejména dopady nepřímé ve formě nákladů a přínosů promítajících se do celé městské ekonomiky.

Strategický plán je velmi široký dokument, který se týká mnoha oblastí fungování města a tím pádem mnoha vědních disciplín. Specifikem moderní společnosti je to, že se jednotlivé disciplíny čím dál více specializují a během toho si vytvářejí své stále specializovanější hodnotové systémy, které nejsou vzájemně souměřitelné. Z tohoto důvodu volíme posouzení dokumentu perspektivou ekonomie, protože věříme, že nejširše společensky sdíleným hodnotovým rámcem v současné pluralitní společnosti je právě rámec ekonomický, byť ani ten nedokáže popsat realitu úplně.

V analýze se nezaměřujeme na výdajovou stránku jednotlivých opatření, protože ta by měla být součástí jednotlivých realizačních programů a prováděcích plánů, ale naopak na potenciální přínosy dosažitelné aplikováním Strategického plánu v jednotlivých pražských prioritách, jak jsou tomto plánu definovány.

Ekonomické posouzení je úvodní studií a nemůže tudíž postihovat celou šíři a hloubku problematik obsažených ve Strategickém plánu, ale představuje pro jednotlivé budoucí implementační dokumentace ekonomické souvislosti, které je třeba zahrnovat do cost-benefit analýz. Právě charakter těchto souvislostí, přesahujících hranice jednotlivých vědních a praktických disciplín, vyžaduje urbánně-ekonomické posouzení, které bude popisovat nejen ekonomický dopad jednotlivých akčních plánů, ale i synergie mezi nimi navzájem.

Proto by měl tento materiál poukázat na potřeby hlubší ekonomické analýzy při posuzování možností, kterými budou naplňovány stanovené strategické cíle, aby město tyto cíle naplňovalo s co nejvyšší efektivitou.

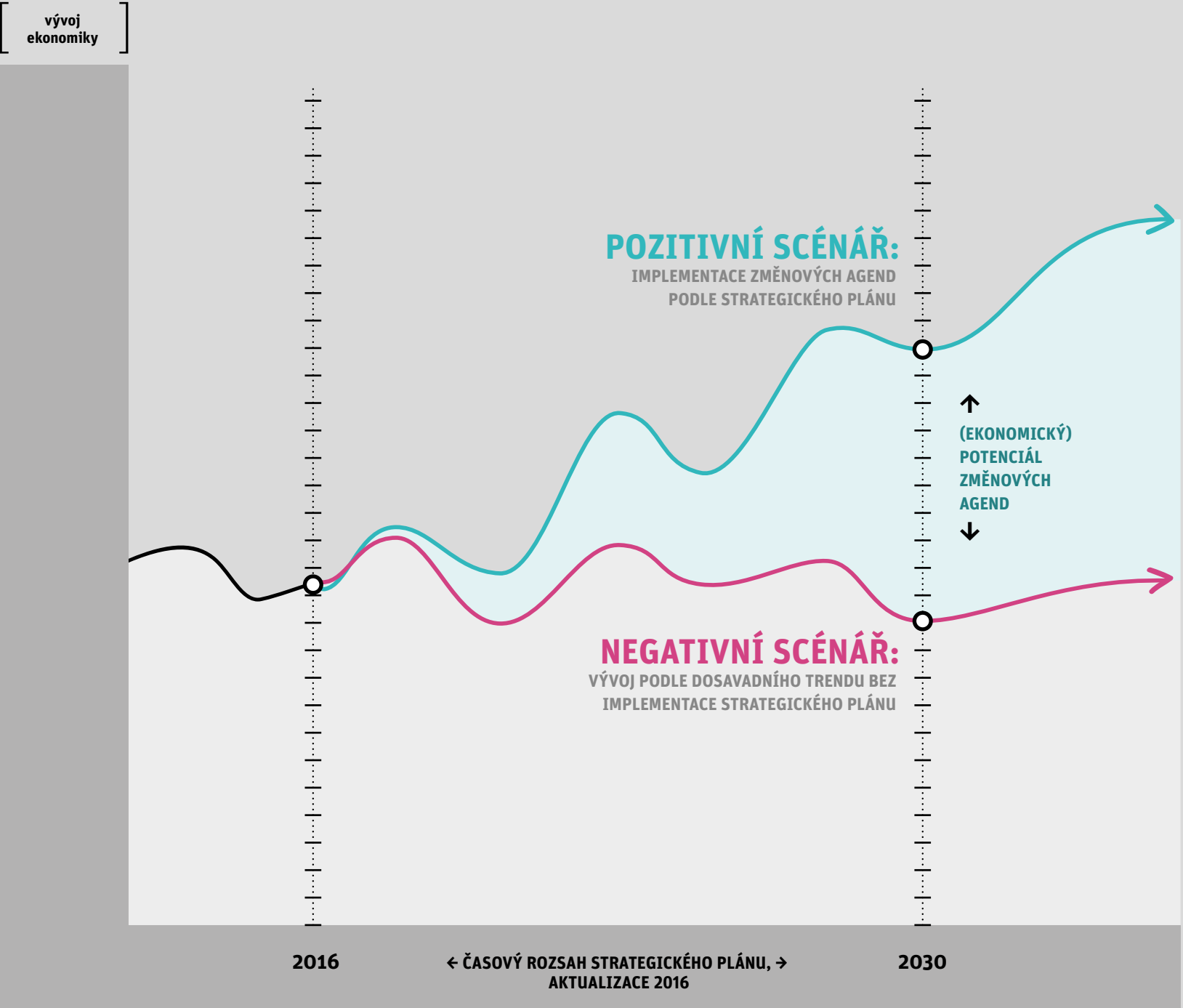
Metoda zpracování

Základem analýzy je predikce stavu města v roce 2030, která je založená na demografické prognóze IPR Praha a na makroekonomické prognóze společnosti Deloitte, která je dále doplněná o prognózu vývoje na realitním trhu, kterou rovněž zpracovala společnost Deloitte.

Vývoj města je posuzován v 6 tematických kapitolách, kdy 5 z nich odpovídá prioritám Strategického plánu, kterými jsou Prosperující město, Občanská společnost, Autentické město, Sociální soudržnost a Krásné město. Šestou tematickou kapitolou je Městská správa, která je nezbytným nástrojem a je v této analýze rovněž posuzována.

Každá tematická kapitola je pak zpracována jako srovnání 2 možných scénářů vývoje. Prvním scénářem je spontánní vývoj založený na dosavadních trendech. Druhý scénář počítá s řízeným rozvojem podle stanovených cílů Strategického plánu. Srovnání těchto dvou scénářů poukazuje na potenciál, kterého je možné řízením se podle Strategického plánu dosáhnout.

Kapitola Krásné město je zpracována jako srovnání dvou růstových modelů a ve sledovaných oblastech je uveden jejich rozdíl, kdežto ostatní kapitoly uvádějí závěry referenčních analýz, které se vztahují k posuzovaným oblastem. Tato kombinovaná metoda byla zvolena s ohledem na to, že IPR Praha je garantem územního rozvoje v Praze, a proto má dostatečnou datovou a personální kapacitu k vytvoření numerických modelů rozvoje hlavního města. Ostatní kapitoly ale gesci přísluší jiným pracovištím města a pro provedení analýzy ve stejné hloubce by byla třeba úzká dlouhodobá spolupráce, která nebyla s ohledem k časovému omezení úkolu možná.

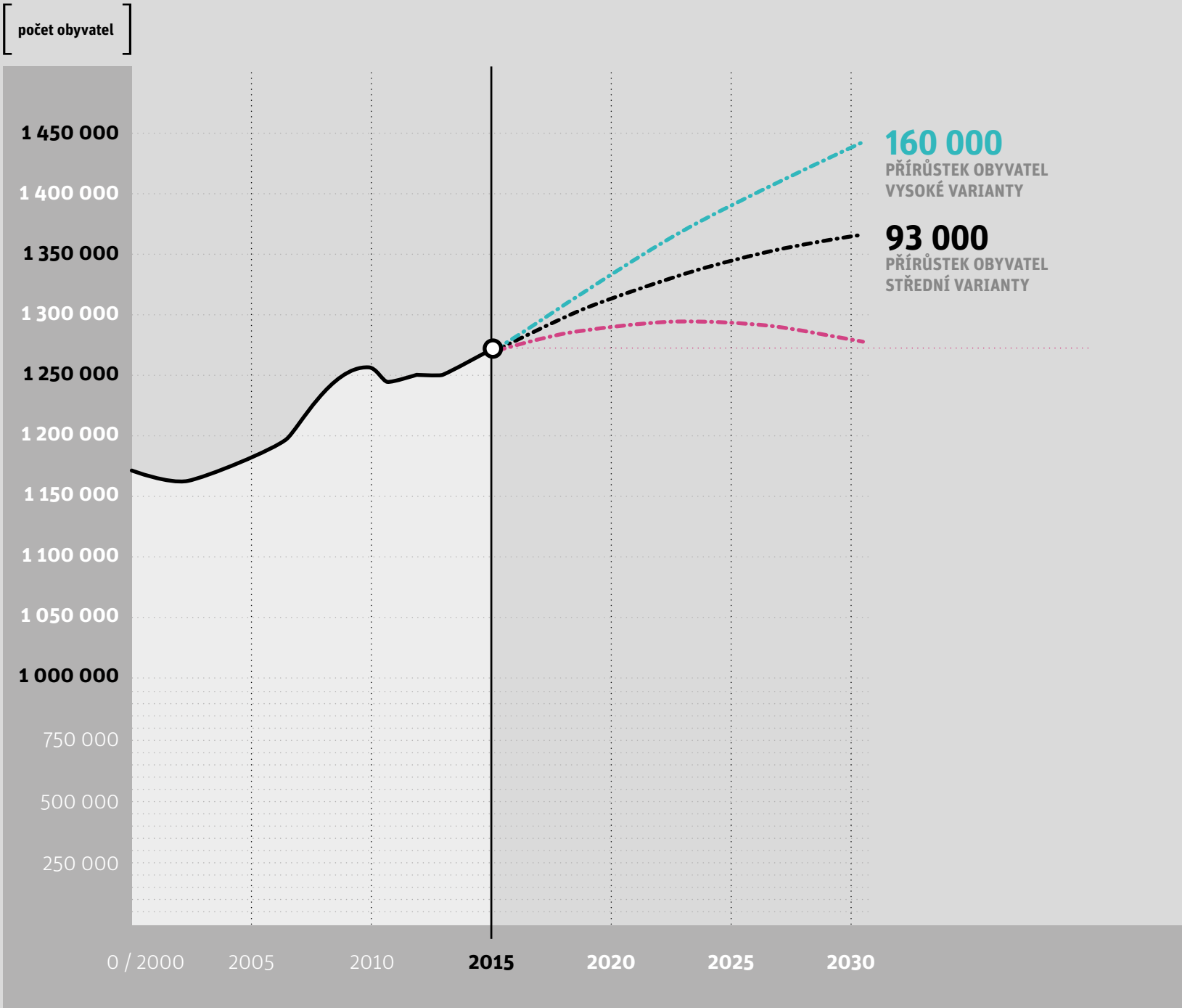

Demografická prognóza do roku 2030

Populační vývoj územního celku je vždy ovlivňován mírou porodnosti, úmrtnosti a migračního salda (rozdíl mezi počtem přistěhova-lých a vystěhova-lých). Přičemž vývoj počtu obyvatel měst je zpravidla ovlivňován především migrací. Praha jako ekonomicky dominantní centrum republiky dlouhodo-bě přitahovala a přitahuje migranty z celé republiky a v posledních letech i z ciziny. Právě z důvodu migrační atraktivity hlavního města můžeme oče-kávat zvyšování počtu obyvatel Prahy i v budoucnosti. Všechny dostupné demografické prognózy růst předpokládají. V této ekonomické analýze pra-cujeme s prognózou, kterou IRP Praha zpracoval v roce 2016 **[► zdroj 025 str. 111]**, přičemž v mnohém vycházela z prognózy, kterou vypracovali v roce 2014 na Přírodovědecké fakultě Univerzity Kalovy v Praze **[► zdroj 081 str. 113]**.

Jelikož je odhad hodnot parametrů prognózy vždy neurčitý, měli bychom vytvořit 3 varianty budoucího vývoje, kdy vysoká varianta očekává vysoký ekonomický růst doprovázený zvýšením plodnosti a vysokým migračním přírůstkem. Nízká varianta pak naopak očekává spíše ekonomickou stagna-ci a nižší plodnost a pokles migrační atraktivity. S nejpravděpodobnějším vývojem počítá střední varianta. S vysokou mírnou pravděpodobností by se populace Prahy měla dále zvyšovat, a to v rozmezí 10 tis. (nízká varianta) až 160 tis. obyvatel (vysoká varianta). Mezi lety 2015 a 2001 vzrostl počet obyvatel Prahy o necelých 100 tis (8,5% přírůstek). Podle střední varianty by se počet obyvatel Prahy do roku 2030 měl zvyšovat podobnou dynami-kou (o cca 90 tis. obyvatel, tj. 7% přírůstek). V této analýze pracujeme se střední variantou. Růst by měl být určován primárně kladným migračním saldem, přirozený přírůstek by měl zůstat nízký.

Kromě počtu obyvatel je důležité prognózovat také jejich věkovou struktu-ru. Díky zvyšující se naději dožití je vysoce pravděpodobné, že v příštích letech bude v Praze pokračovat trend postupného stárnutí populace. Prů-měrný věk by se měl zvyšovat stejně jako počet a podíl obyvatel vyšších věkových kategorií (především starších 80 let).

Ekonomický vývoj Prahy

Deloitte.

Rozvoj města je úzce provázán s jeho ekonomickým vývojem, ekonomika Prahy se však rozvíjí do značné míry nezávisle na samotném rozvoji města. Praha tohoto potenciálu může využít pro svůj prospěch a další zkvalitnění života ve městě, nebo jej promarnit a nevyužít možných synergií. Vzhledem k významu ekonomické síly Prahy nejen pro širší region, ale pro ekonomiku České republiky jako takovou, je pak zcela zřejmé, že podcenění ekonomického rozvoje města se projeví negativně i v ekonomice národní. Nikoli jejím prostým propadem, ale i její jinou distribucí, ať již v rámci České republiky, nebo v regionu střední a východní Evropy a potřebami, které případný nesoulad rozvoje Prahy a její ekonomiky vyvolá. Bylo by chybou domnívat se, že Strategický plán hl. m. Prahy určí, či dokonce v jakékoli formě omezí ekonomický rozvoj města, takový umělý zásah by byl navíc velmi nezdravý.

Strategický plán se nezabývá tím, jak z hlediska kvantifikace rozvíjet ekonomiku Prahy v dalších letech. K tomu dojde zcela či do značné míry autonomně a vyjma parametrů demografických se do celého vývoje odrazí mnohé další aspekty. Strategický plán přináší základní úvahu o tom, jak se bude ekonomika v Praze do roku 2030 rozvíjet, využívá nejen demografických projekcí, ale především z nich vycházejících dalších odhadů pro klíčové oblasti ekonomiky.

Cílem Strategického plánu je se znalostí potenciálu ekonomického rozvoje Prahy definovat takové kroky, které by maximálně využívaly očekávaného ekonomického vývoje a s ohledem na potřeby města a jeho obyvatel vhodným způsobem stanovovaly rozvojové možnosti města a naopak minimalizovaly případné negativní projevy ekonomického rozvoje.

Pokud Praha v současné době hraje roli ekonomického lídra země a tuto roli si bude chtít i v budoucnu udržet, měla by v maximální míře využívat potenciál, který jí z tohoto postavení dnes plyne. Nejde přitom jen o ekonomický příjem pro rozpočet města, ale také o vytváření dalších podmínek, které ekonomické efekty pro město multiplikuji, anebo naopak strategicky uvažovat tak, aby rozvoj Prahy v tomto ohledu v dlouhodobém měřítku výdaje Prahy snižoval. Jde například o vytváření dostatečné kapacity bydlení a služeb, aby ekonomicky aktivní lidé v Praze bydleli a hromadně do ní necestovali z přílehlých oblastí – v takovém případě nejenže Praze nepřinášejí daňový příjem, ale naopak ti, kteří do Prahy cestují pravidelně za prací, přinášejí zvýšené výdaje na dopravu, údržbu komunikací a mnohé další. Praha by se také měla stát městem krátkých vzdáleností, což s rostoucí ekonomikou přinese mnohé další úspory a zajistí maximálně efektivní provoz Prahy.

Obyvatelům Prahy zajistí nejen lepší dostupnost, ale také pestřejší nabídku služeb. Povede to ale také k zvýšené bezpečnosti města a jeho lepší správě. Praha by se měla ekonomicky rozvíjet rovnoměrně – neměla by preferovat rozvoj jen vybraných oblastí, měla by koncepčně plánovat využití svého ekonomického potenciálu rozvrženého po celém svém území. Z toho plyne také nutnost uvažovat při plánování dopravy, především městské hromadné dopravy, ale i dalších služeb právě s ohledem na rozložení ekonomiky na ploše města.

Jako jeden ze základních strategických cílů pro rozvoj ekonomiky Prahy by mělo být jasné stanovení preference a podpory takového druhu ekonomických činností a aktivit, které mají vysokou přidanou hodnotu a umožňují další rozvoj města a jeho společnosti. Praha musí usilovat o investory, kteří do Prahy přicházejí za kvalifikovanou pracovní silou a vytváří zde nové pracovní příležitosti. Proto musí na jedné straně podporovat vzdělání, na straně druhé vytvářet takové podmínky, aby lidé, kteří v Praze vystupují, zde našli uplatnění a adekvátní ubytování, aby Praha byla živoucím městem, poskytujícím jim další vyžití a zároveň také aby náklady na život v Praze odpovídaly ekonomické síle jejích obyvatel.

Praha již před 700 lety byla významným centrem evropské vzdělanosti. Tuto pozici může mít i dnes a také v budoucnu hrát významnou roli lídra evropské vzdělanosti, v oblasti inovací, výzkumu a vývoje.

V neposlední řadě musí Praha pro zdravý rozvoj ekonomiky zajistit stabilní prostředí, které bude pro investory, ale také ekonomicky aktivní obyvatele predikovatelné a srozumitelné.

Současný stav ekonomiky hl. m. Prahy

Podobně jako jiné metropole hraje Praha důležitou úlohu v ekonomice České republiky. V hlavním městě vzniká téměř čtvrtina celostátního hrubého domácího produktu. V Praze žije 12 % populace České republiky, na celkové zaměstnanosti se ovšem podílí 18 %. Specifický charakter a skladba ekonomiky metropole stojí za faktem, že produktivita práce (relace HDP a zaměstnanosti) je o 39 % vyšší než celostátní průměr. Díky tomu je průměrná mzda v Praze o 28 % vyšší než průměr za celou Českou republiku. Praha má tradičně relativně nízkou nezaměstnanost. Obecná míra nezaměstnanosti na konci roku 2015 činila 2,8 %, zatímco v případě celé české ekonomiky dosahoval stejný indikátor 5,1 %. Nadprůměrná je naopak míra ekonomické aktivity, která činí 62 %, zatímco v případě celé České republiky 59 %. Vyšší míry ekonomické aktivity a zaměstnanosti v kombinaci s vysokou produktivitou práce vedou k tomu, že HDP na obyvatele dosahuje v Praze 205 % průměru za celou českou ekonomiku, resp. 173 % průměru EU po zohlednění rozdílů v kupní síle.

Ekonomická prognóza do roku 2030

Prognóza ekonomického vývoje Prahy do roku 2030 se opírá o demografickou projekci a z ní odvozené odhady klíčových parametrů trhu práce a odhad vývoje produktivity práce odvozený z makroekonomického modelu pro celou Českou republiku.

Projekce obyvatelstva hlavního města Prahy a věkového složení je převzata z vysoké varianty demografické prognózy zpracované kolektivem Burcin a spol.[► zdroj 081 str. 113] Vybrána byla vysoká varianta jako mezní případ budoucích potřeb metropole a jejích obyvatel, který se sice nemusí realizovat, ale pokud by k němu došlo, mělo by být město připraveno. Podle této projekce by se měl počet obyvatel hlavního města zvýšit na 1,421 milionu z 1,263 milionu v roce 2015. Zároveň dojde ke změnám ve věkové struktuře. Podobně jako na úrovni celého státu i v Praze se bude stále výrazněji prosazovat fenomén stárnutí populace. Průměrný věk by se měl zvýšit ze 41,6 roku v roce 2015 na 42,7 roku v roce 2030.

Navazující částí je prognóza trhu práce. Východiskem je odhadovaný počet obyvatel starších 15 let. V případě míry ekonomické aktivity v Praze je předpokládáno, že v horizontu prognózy bude sdílet stejný trend jako míra ekonomické aktivity v celé české ekonomice tak, jak je odhadováno v makroekonomickém modelu společnosti Deloitte. Konkrétně by mělo dojít ke zvýšení míry ekonomické aktivity v Praze z 62,0 % v roce 2015 na 62,6 % v roce 2030. Velikost potenciální pracovní síly by se tedy měla zvýšit z 668 tisíc na 755 tisíc obyvatel. Za předpokladu stabilizace míry nezaměstnanosti na úrovni 2,5 % by se celková zaměstnanost v Praze měla zvýšit z 650 tisíc v roce 2015 na 736 tisíc obyvatel v roce 2030.

Dalším krokem je odhad hrubého domácího produktu a souvisejících indikátorů. V této části je klíčovým předpokladem vývoj produktivity práce. Zde se opět předpokládá shodná dynamika jako na úrovni celé české ekonomiky, což znamená, že průměrně by v horizontu prognózy měla produktivita ročně růst o 2,6 %. Při tomto růstu produktivity a odhadovaném vývoji zaměstnanosti by se měl HDP hlavního města Prahy zvýšit mezi roky 2014 a 2030 reálně o 72 %. To představuje průměrné roční reálné tempo růstu 3,4 %. Při průměrné inflaci na úrovni deflátoru HDP 1,7 % ročně se HDP v běžných cenách zvýší z 1,037 na 2,306 bilionu korun. V přepočtu na jednoho obyvatele metropole se HDP zvýší z 829 na 1 623 tisíc korun.

Stavebnictví a realitní trh

Uvedená ekonomická prognóza v některých klíčových parametrech vychází z modelu české ekonomiky a ta je kvůli vysokému podílu vývozu na HDP výrazně závislá na vnějším ekonomickém vývoji. Právě externí ekonomické podmínky jsou hlavním prvkem nejistoty této prognózy. Důležitým předpokladem je také stabilita hospodářské politiky, nikoli ve smyslu stabilního salda vládního sektoru nebo neměnných úrokových sazeb, ale ve smyslu stejných systémových parametrů fiskální politiky a stejného rámce měnové politiky. Pokud by došlo například ke změně daňových sazeb, musela by být prognóza korigována.

Aktivita stavebních firem, developerských společností a realitní trh obecně se významnou měrou podílejí na fungování celé ekonomiky. Stavební činnost (výstavba budov, inženýrské stavitelství a specializovaná stavební činnost) se celkovém objemu výroby v české ekonomiky podílí 7,3 %. Činnost v oblasti nemovitostí (nákup a prodej, pronájem a správa, zprostředkovatelská činnost realitních agentur) přidává dalších 6,2 %. V případě hrubé přidané hodnoty jsou podíly obou sektorů 5,7 % a 8,4 %, celkem tedy 14,1 %. Podíl na celkové zaměstnanosti dosahuje 9,9 %.

Důležitost stavebního sektoru však spočívá v jiném aspektu. Korelace s celkovou ekonomickou aktivitou je poměrně vysoká, stejně tak citlivost na růst v ostatních odvětvích. Význam stavebnictví v ekonomice lze ilustrovat prostřednictvím analýzy input-output tabulek, které popisují ekonomické vazby napříč všemi odvětvími.

Odhad celkových ekonomických dopadů změn ve vybraném odvětví zahrnuje odhad přímých, nepřímých a indukovaných dopadů na produkci, přidanou hodnotu a zaměstnanost. Přímý efekt je spojen s činností konkrétního odvětví. Nepřímý efekt postihuje vazby na firmy v ostatních odvětvích, s nimiž souvisejí změny produkce vybraného odvětví. Indukovaný efekt postihuje dopad prostřednictvím zvýšení příjmů domácností zaměstnanců vybraného odvětví i všech ostatních odvětví a vliv těchto příjmů v ekonomice na další firmy.

V případě stavebnictví jsou vazby na ostatní odvětví velmi silné, tedy i multiplikační efekty změn ve stavební výrobě, které patří mezi nejvyšší v rámci odvětví české ekonomiky. Multiplikátor na úrovni produkce dosahuje hodnoty 2,83, tj. zvýšení stavební produkce v hodnotě 1 milion korun vygeneruje v dalších odvětvích zvýšení produkce o dalších 1,83 milionu korun, celkem se tedy zvýší produkce v celé ekonomice o 2,83 milionu korun. **[► metodika 001 str. 104]** Podobně vysokých hodnot dosahují multiplikátory u hrubé přidané hodnoty (2,81), zaměstnanosti (2,75) a příjmů domácností (2,86).

Rezidenční trh

Pro pražský rezidenční trh je v současné době typický rychlý růst cen bytů. Průměrná cena bytu v roce 2015 meziročně vzrostla o 6 % na téměř 60 000 Kč za m². Tento trend se promítá i do ukazatele dostupnosti bydlení, kde při koupi průměrného bytu o velikosti 58,7 m² je zapotřebí minimálně 8 ročních průměrných platů. Rodinný dům v Praze si lze pořídit dokonce až za více než 23 ročních platů.

Trend vývoje rezidenčního trhu kopíruje prognózu hospodářského růstu a vývoje obyvatelstva. Bytový fond v Praze by měl v roce 2030 obsahovat téměř 700 000 bytů, což je o 90 500 bytů více než v roce 2015. Prognóza ukazuje, že se bytový fond meziročně rozroste v průměru o 6 000 nových bytů. V případě bytové plochy, která je podle ČSÚ definována jako podlahová plocha obytných místností, dojde k navýšení o 5,5 mil. m² na více než 42 mil. m². Tento ukazatel rovněž dokládá, že v roce 2030 bude průměrná velikost bytu větší než v roce 2015. Naopak počet obyvatel na jeden byt se bude ze současných 2,07 snižovat na 2,03. Toto tvrzení je možné podložit tím, že v rámci prognózy rezidenčního trhu dochází k rychlejšímu tempu růstu v případě vývoje obyvatelstva, než je tomu u vývoje bytového fondu.

Přírůstek bytového fondu se logicky musí promítnout i do využití dosud nezastavěného území. Podle dat z IPR Praha bylo v hlavním městě v roce 2015 bez využití téměř 1 500 hektarů pozemků. Pro lepší ilustraci se společnost Deloitte pokusila namodelovat různé varianty nové zástavby s ohledem na vypočtenou bytovou plochu v roce 2030. Při výstavbě činžovních vil, které lze definovat jako domy do čtyř nadzemních podlaží, je potřebná velikost pozemků 620 hektarů o zastavěné ploše s výměrou 173 hektarů. Takováto výstavba odpovídá svým charakterem například městské čtvrti Hanspaulka. Naopak k velmi kompaktní městské zástavbě s bytovými domy do 10 nadzemních podlaží je zapotřebí 213 hektarů pozemků o celkové zastavěné ploše 68 hektarů. Pro lepší představu by takto zvolená výstavba měla podobný charakter jako například sídliště Stodůlky.

Srovnání pražského rezidenčního trhu v roce 2030 s aktuálním stavem rezidenčních trhů vybraných evropských měst **[► metodika 002 str. 104]** dokládá, že Praha má v některých oblastech stále ještě rezervy. Například průměrná velikost bytu je u tohoto vzorku 75 m², kdežto v Praze v roce 2030 bude tento ukazatel 60,3 m². Tento rozdíl může být mimo jiné způsoben i odlišnou disproporcí v metodě výpočtu bytové plochy. Nejvyšší průměrnou velikost bytu mají tradičně města jižní Evropy jako například Milán, Barcelona nebo Madrid. Co se týče průměrné velikosti bytu na jednoho obyvatele, nachází se Praha rovněž spíše pod průměrem (29,7 čtverečních metrů).

Trh s kancelářskými nemovitostmi

V důsledku ekonomického růstu, zvyšujícího se podílu terciární sféry na hrubé přidané hodnotě a celkového růstu populace očekáváme růst poptávky firem po kancelářských prostorách. V současné době se eviduje celková nabídka kancelářských prostor v Praze o celkové výměře 3,17 mil. m² a současná neobsazenost na úrovni 13 %. V roce 2030 by podle prognózy měla celková zásoba kancelářských ploch stoupnout na hodnotu 5,73 mil. m², aby byla zachována rovnováha nabídky a poptávky po kancelářských prostorech, což činí kumulativní nárůst kancelářské plochy v Praze 2,53 mil. m².

V rámci průzkumu kancelářského trhu společností Deloitte je evidováno celkem 107 připravovaných projektů v různých fázích připravenosti s celkovou výměrou 1,83 mil. m². Z toho vyplývá, že pro zachování rovnováhy bude nutné umístit a naplánovat projekty na zbývajících 705 tis. m² moderních kancelářských ploch.

Dle analýzy je pro umístění této kancelářské plochy nutné v Praze vyčlenit území o rozloze 124,2 ha. Pokud vezmeme v potaz již umístěné známé projekty, které zabírají území o výměře 89,6 ha, je potřeba v Praze dodatečně vyčlenit území pro kancelářskou zástavbu o celkové výměře 34,6 ha [**► metodika 004 str. 104**], což se dá pro názornost vyjádřit jako 8,5 Václavských náměstí.

Růst zásoby kancelářské plochy do roku 2030 přispěje k ekonomickému růstu Prahy, ale zároveň přiblíží Prahu parametrům evropských metropolí. Dle analýzy bude zásoba kancelářských prostor v roce 2030 ve výši 117 m² na 1 ha území města a na každého obyvatele připadne 4,1 m² moderní kancelářské plochy. Praha se tak přiblíží dnešnímu stavu např. v Berlíně, který má dnes 107 m² kanceláří na 1 ha území a 5,0 m² na obyvatele, Hamburku (180 m²/ha a 7,68 m²/obyvatele), Madridu (212 m²/ha a 4,1 m²/obyvatele) a trochu vzdáleně i Vídni (263 m²/ha a 5,91 m²/obyvatele). Odhadovaná úroveň kancelářského trhu v Praze v roce 2030 těmito parametry převyší současný stav v Budapešti a Varšavě, kde je 63 m²/ha a 1,88 m²/obyvatele, respektive 92 m²/ha a 2,72 m²/obyvatele. Zdaleka se ale nepřiblíží úrovni např. Mnichova, který má už dnes 731 m² na 1 ha území a 15,6 m² na obyvatele. Rozsáhlejší zásobu kancelářské plochy mají například Milán (675 m²/ha a 9,02 m²/obyvatele), Brusel (812 m²/ha a 11,0 m²/obyvatele) a Barcelona (582 m²/ha a 3,7 m²/obyvatele).

Nové kancelářské projekty budou charakteristické vyšší kvalitou a budou i více ohleduplné k životnímu prostředí, zároveň, podle analýzy, dojde k nárůstu kancelářské plochy připadající na 1 pracovníka [**► metodika 003 str. 104**]. Ze stavu 19,4 m² na pracovníka v roce 2015 se průměrná plocha zvýší na úroveň 26,8 m² na každého pracovníka v roce 2030 (bez uvažované neobsazenosti kancelářských prostor).

Občanská vybavenost a infrastruktura

Odhadovaný nárůst počtu obyvatel v souladu se zvolenou demografickou prognózou vyvolá nejen další poptávku po bydlení, ale i potřebu posílení a dalšího rozvoje mimo jiné i v oblasti dopravní infrastruktury a občanské vybavenosti. Jako příklad byly zvoleny odhady počtů základních a mateřských škol a odhad počtu osobních automobilů v roce 2030.

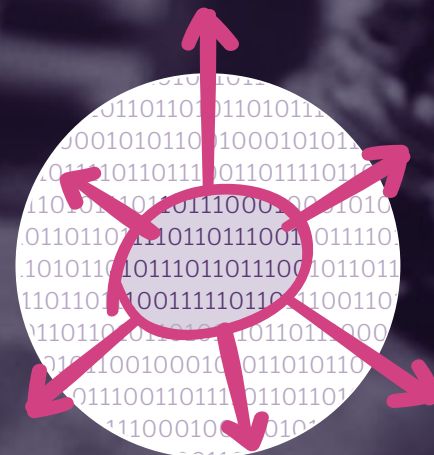
Podle demografické prognózy bude v roce 2030 ve srovnání s rokem 2015 celkem o 9 500 dětí v předškolním a o 27 000 dětí ve školním věku více.

Pro predikci počtu mateřských škol byla zvolena věková skupina 3–6,5 let, kde mezi lety 2015–2016 je odhadován nárůst celkem o 3 700 dětí. Ve školním roce 2014/2015 bylo podle údajů Českého statistického úřadu na území hl. m. Prahy evidováno celkem 395 [**► zdroj 115 str. 115**] školek, které navštěvovalo celkem 41 637 dětí. Pokud zůstane zachován stejný počet dětí dané věkové skupiny na jednu školkou (105), bude tedy nezbytné vytvořit kapacitu odpovídající 30 novým mateřským školám.

V případě základních škol byla pro predikci zvolena věková skupina dětí ve věku od 6,5 do 15 let. Při stejném poměru počtu žáků na jednu základní školu, jaký vychází dnes (zhruba 340 dětí na jednu základní školu při 260 evidovaných základních školách, podle statistik ČSÚ [**► zdroj 115 str. 115**] za školní rok 2014/2015). Do roku 2030 to bude znamenat potřebu dalších 71 základních škol (respektive jejich ekvivalent) oproti stavu ve školním roce 2014/2015.

S nárůstem počtu obyvatel hl. m. Prahy lze rovněž očekávat i zvýšení počtu osobních automobilů. Dle dat dostupných podle ČSÚ [**► zdroj 068 str. 113**] bylo ke konci roku 2014 na území hl. m. Prahy evidováno celkem 723 031 osobních automobilů, což představuje cca 1,7 obyvatele na jeden osobní automobil. Pokud bude tento poměr zachován, přibude v souladu se zvolenou demografickou prognózou na území hl. m. Prahy dalších zhruba 102 000 osobních automobilů v porovnání s rokem 2014.

Bez ohledu na zvyšující se podíl sdílené ekonomiky, která se bude projevat i ve změně přístupu k vlastnictví osobních vozů, bude v souvislosti s tímto nárůstem nezbytné řešit jak parkovací kapacity, dopravu na území města, tak i problematiku vnitřního a vnějšího městského okruhu.

DOBRÁ
SPRÁVA

Ve stále více globalizovaném a provázaném světě je pro správu a řízení města výzvou hledat adekvátní reakce na dopady globálních megatrendů **[► zdroj 033 str. 111]**
a zároveň se agilně přizpůsobovat novým potřebám a rostoucím nárokům rozvíjející se znalostní společnosti (knowledge society). **[► metodika 005 str. 104]**
Od veřejné správy je vyžadováno nejen zajištění ekonomické stability, sociální koheze a bezpečnosti, ale i rozvoj čistého životního prostředí, podpora inovativního vědeckého výzkumu, řízení dopadů klimatických změn či zajištění aktivní participace veřejnosti na městském rozvoji. To vše transparentně, formou otevřené a konzistentní správy. Vysoce proměnlivé a nestabilní pražské politické prostředí posledních let však naopak způsobilo ztrátu dlouhodobých cílů a negativně se podepsalo na výkonnosti a předvídatelnosti systému městské správy. V důsledku náporu nových výzev a nemožností se s nimi vypořádat rychlostí, jakou činí soukromý sektor, je pražská veřejná správa vnímána mnohdy jako nepopulární, přetížená či neakceschopná. **[► zdroj 084 str. 113]**

Adaptace veřejné správy na nové podmínky vyžaduje komplexní formu správy, prostor pro kreativitu, ale i využití nových možností, které představují zejména technologické inovace. To, co bylo ještě nedávno představou vizionářů, se nyní stává nutným standardem. Veřejný i občanský sektor má k dispozici zcela bezprecedentní nástroje pro sběr informací, vznášení nároků či poskytování zpětné vazby. Technologie se stala nepostradatelnou. Funkční využívání nových přístupů nebude však možné pokud se nezmění byrokratická struktura městské správy aktuálně spočívající ve složitých hierarchiích, těžkopádných procesech a systémově nepropojených, paralelně fungujících jednotek, které jsou odsouzeny k informační asymetrii. Tato nepropojenost byla možná, když informační příjem byl relativně malý, ale nyní, kdy města mohou sbírat a analyzovat velká data, je tato roztržitost zásadní překážkou. Je tedy nevyhnutelné usilovat o aktualizaci systému řízení a správy tak, aby fungování veřejné správy našlo rovnováhu mezi flexibilitou a efektivitou.

Koncept smart governance či správa 3.0 **[► metodika 006 str. 104]** **[► zdroj 089 str. 113]** představuje transformaci rámce a struktury fungování veřejné správy v digitálním věku, kde městské řízení a správa jsou hodnoceny na základě své efektivity, tedy jasně nastavených procesů a práci s městskými daty, reakce/schopnosti, tedy propojenosti jednotlivých odborů magistrátu, městských organizací a městských částí a schopnosti vytvářením funkčního ekosystému vazeb mezi klíčovými aktéry městského rozvoje a otevřenosti, tedy transparentnosti rozhodovacích mechanismů, aktivní participací veřejnosti a politiky otevřených dat. **[► metodika 007 str. 104]** **[► metodika 008 str. 104]** Klíčovým prostředkem je implementace infrastruktury řízení využívající technologické inovace, zejména informační a komunikační technologie (ICT). Využití nové generace informačních a komunikačních technologií pro propojení a využití výstupů technické informastruktury služeb města (dopravní systémy, energetické měřicí a regulační systémy, výstupy agend města aj.) umožňuje efektivní sběr a zpracování velkého objemu městských dat v reálném čase, které napomáhají neustálému zlepšování administrativních, monitorovacích, plánovacích a rozhodovacích procesů. Řízení a správa opřené o tuto infrastrukturu dále usnadňuje systematickou koordinaci a spolupráci soukromého a veřejného sektoru a lepší participaci občanů. Nové technologie, díky inovativnímu poskytování produktů, služeb či řešení životních situací, mají potenciál dramaticky ovlivnit životní úroveň obyvatelů města.

Ekonomická analýza od Cisca z roku 2013 na světové úrovni identifikovala a kvantifikovala benefity implementace smart governance skrze zavedení technologické infrastruktury řízení, která umožňuje propojení obyvatel, procesů, dat a kritické infrastruktury.⁸ Dochází tak na jedné straně k prokazatelnému zvýšení produktivity práce zaměstnanců veřejné správy, snížení provozních nákladů, ale zároveň ke zlepšení zkušeností občana jako uživatele kvalitnějších a lépe zprostředkovaných veřejných služeb a zvýšení veřejných příjmů.

Na základě této analýzy lze určit, že implementace takovýchto opatření smart governance by v průběhu 10 let Praze přineslo do městského rozpočtu až 38,5 miliardy korun, tedy necelé 4 miliardy korun ročně v úsporách a příjmech. **[► metodika 009 str. 104]**

V důsledku je tak možné zacházet efektivněji a úsporněji s penězi daňových poplatníků. Město se stává efektivnější a udržitelnější, dochází tak posílení jeho celkové odolnosti, tedy schopnosti čelit zejména dopadům globálních megatrendů a dalším externím šokům.**[► zdroj 109 str. 114]** Absence pokroku v implementaci projektů smart governance bude pro Prahu znamenat další zaostávání jak u naplňování očekávání a přání občanů a firem, tak v rámci výsledků budoucích mezinárodních srovnání. Pražská veřejná správa si nadále nemůže dovolit přehlížet pádivý technologický pokrok a řešení, které jsou k dispozici. Smart governance tak představuje nutný předpoklad pro úspěšnou realizaci projektů městského rozvoje reagující na podmínky a potřeby společnosti 21. století.

Efektivní, integrované a konzistentní řízení města

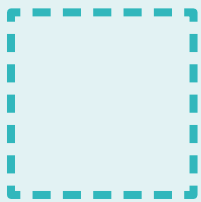
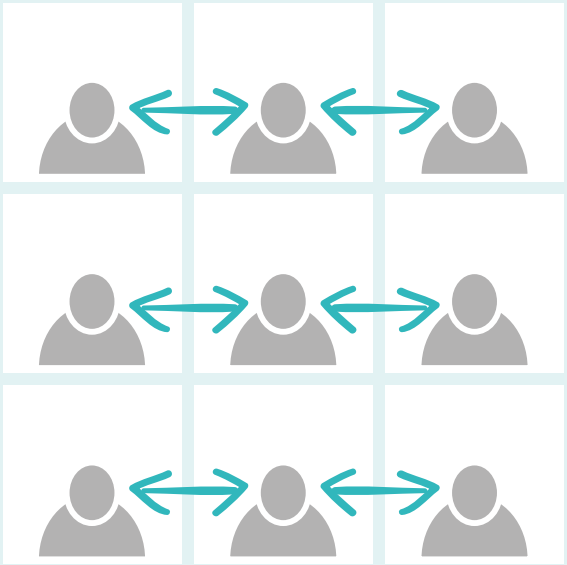
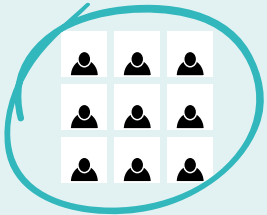
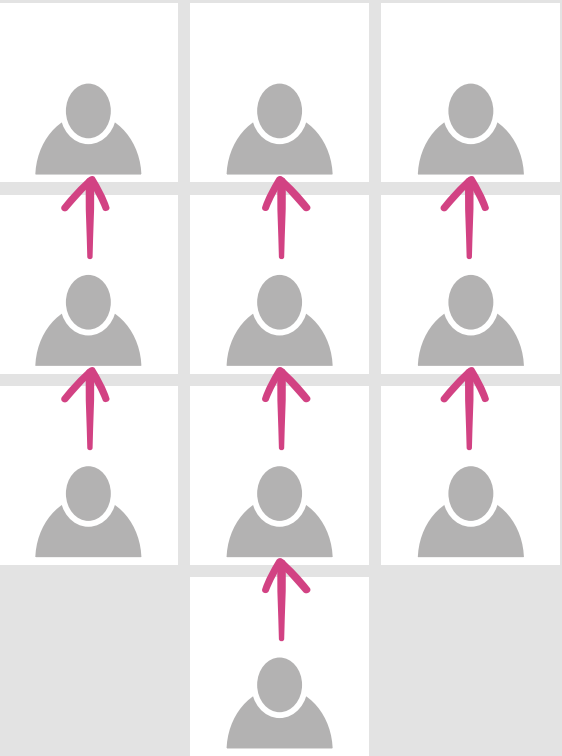
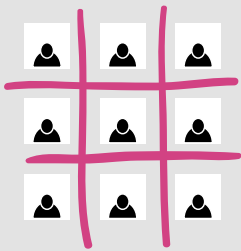
Praha se potýká s důsledky nedostatečně efektivního a flexibilního systému řízení a plánování rozvoje, ale i zbytečných překážek při provozování každodenní operativy [► Analytická část Strategického plánu, PR8]. Příkladem je nepropojenost jednotlivých odborů magistrátu a neexistence kanceláře pro implementaci strategických projektů, která by horizontálně koordinovala a zapojovala jednotlivé odbory a další klíčové aktéry. [► zdroj 070 str. 113] Důsledkem je absence efektivní implementace realizačních dokumentů (např. akčních plánů), které vycházejí z koncepčních strategických a rozvojových dokumentů. Praha dále nevyužívá či využívá ve velmi omezené míře chytrá řešení, která představují zejména ICT umožňující sdílení a zpracovávání velkých dat za účelem optimalizace procesů správy města, zlepšování služeb, monitorování a vyhodnocování aktuálního stavu výkonnosti veřejné správy. [► Strategický plán, 3.2 - B]

Využívání ICT má přitom přímý dopad jak na řízení, tak i na výkonnost administrativy. Jen odlehčení práce s přepisováním dat z formulářů, eliminování duplicitních či nadbytečných činností, automatizace méně zajímavé pracovní náplně a tak optimalizace využití lidských zdrojů by dle studie Deloitte 2016 ušetřila Praze 11–14 % ročních provozních nákladů MHMP. [► zdroj 093 str. 114] Nestabilita a nepřehlednost prostředí, v důsledku neprovázanost strategických dokumentů města a nekonzistentnost politických rozhodnutí vytváří prostředí, kde nejsou často zřejmé kompetence a deklarované cíle, má dopad na produktivitu práce zaměstnanců veřejné správy a ubírá jim prostor pro vlastní iniciativu. Výpočty na základě studie Cisco z roku 2013 ukázaly, že odstraněním hlavních překážek pro zvýšení produktivity práce zaměstnanců by Praha každoročně ušetřila 1,5 až 2 mld. korun. [► metodika 009 str. 104]

Systémovou změnu lze realizovat změnou v myšlení o řízení a rolích zaměstnanců veřejné správy. Cílem by nemělo být pouhé vykazování aktivity, ale systematicky a kvantifikovatelně zlepšovat stav města realizací opatření, která reagují na stávající výzvy a problémy. Dále je zásadní nastolit celoměstské projektové řízení zejména dodržováním zásad projektového řízení na celoměstské úrovni, kontinuálně vzdělávat a rozvíjet osobní a profesní kvality odborníků veřejné správy. Implementace informačně komunikačních technologií a následné využívání funkční infrastruktury internetu věcí

umožní agilně optimalizovat a průběžně vyhodnocovat výkonnost, kapacity a funkční propojení s ohledem na rozvoj prioritních cílů veřejné správy, jednotlivých městských organizací a městských částí. Efektivní spolupráce může fungovat zejména zavedením horizontálního projektového řízení, které povede k propojení založeném na sdílení dat a jasném nastavení odpovědností pro dílčí kroky realizace projektů v rámci jednotlivých kanceláří, sekcí, odborů a organizací. [► zdroj 102 str. 114]

Velmi podceňován je vliv prostředí, které by mělo svým nastavením stimulovat proaktivitu, kreativitu a zároveň by mělo vnímat neúspěch jako důvod k přizpůsobení aktuálního přístupu, nikoliv jako důvod k potlačení progresu.[► zdroj 085 str. 113] Toto je však možné pouze při kladení důrazu na soustavný odborný i lidský rozvoj zaměstnanců a veřejných představitelů Prahy, který v posledku přispěje ke kultivaci veřejné správy.

11–14 %
ROČNÍ ÚSPORA PROVOZNÍCH
NÁKLADŮ PRAŽSKÉHO MAGISTRÁTU

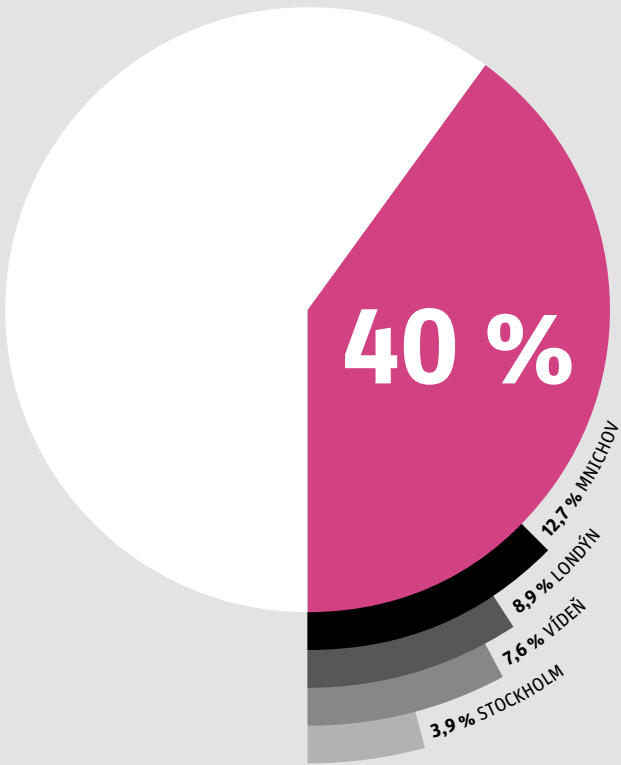
1,5–2 miliardy Kč
ROČNÍ ÚSPORA PŘI ODSTRANĚNÍ PŘEKÁŽEK
PŘI ZVYŠOVÁNÍ PRODUKTIVITY ZAMĚSTNANCŮ MĚSTA

Partnerství veřejné správy a ostatních aktérů

Praha zápasí s nedůvěrou, která má dopad na její schopnost být inovativní. Dle studie Evropské unie se v pražském kontextu tato nedůvěra projevuje ve fragmentaci znalostí, aktivit a nedostatečné spolupráci. Funkční vazby mezi klíčovými aktéry veřejného, soukromého, akademického a občanského sektoru, předpoklad pro motor inovačních procesů, neexistují či nejsou dostatečně pevné. To dokládá i klesající počet patentů přihlášených do Evropského patentového úřadu. [► zdroj 114 str. 114]

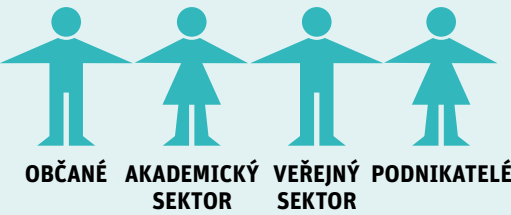
Tento trend je možné zvrátit, pokud Praha bude systematicky iniciovat integraci sítě vazeb aktérů do funkčního celku spolupráce (quadruple helix model). [► **Strategický plán, 3.2 - C**] Města, která úspěšně etablovala funkční platformy spolupráce soukromého a veřejného sektoru, fyzické i virtuální (příkladem je britský Manchester či norský Stavanger), velmi těžší z vybudované kultury mezisektorové spolupráce, lépe koncentrují odbornost, efektivně propojují a alokují zájmy a zdroje. Tato města také dokázala do městského rozvoje zahrnut aktéry operující s největšími investičními rozpočty s plným vědomím, že právě tito aktéři svým rozhodnutím ve městě setrvat, odejít či investovat ovlivňují zásadním způsobem další rozvoj města. V momentě takovéto spolupráce jsou projektové činnosti města daleko čitelnější pro soukromý sektor, který je tak ochoten investovat do pilotních projektů a hledat možnosti, jak vyvíjet své produkty s ohledem na aktuální možnosti a potřeby města. Město se stává daleko přehlednější a atraktivnější pro zahraniční investory a zahraniční talent v momentě, kdy jsou jasně pojmenována pravidla hry a vytyčená hřiště, kde je patrná role a odpovědnost veřejné správy vůči soukromému sektoru. Vzniká tak neustálá oboustranná komunikace, která pomáhá pěstovat kulturu spolupráce a nárokovat kvalitu služeb.

Na základě údajů Eurostat 2013 je možné určit, že hlavní podíl veškerých výdajů na vědu, výzkum a inovace (VVI) pochází na úrovni hl. m. Prahy od veřejné správy a dosahuje 40 %. Tato hodnota několikanásobně převyšuje hodnoty referenčních měst jako je Vídeň, kde se veřejná správa podílí pouze 7,6 %, Stockholm 3,9 %, Londýn 8,9 % a Mnichov (Oberbayern Nuts3) 12,7 %. V těchto městech jsou hlavními přispěvateli soukromý a akademický sektor. Pokud by aktuální hodnota výdajů veřejné správy Prahy v rámci VVI zachovala, ale tvořila pouze 13 % a po vzoru referenčních měst by tak hlavními přispěvateli byl soukromý a akademický sektor, přibýlo by na VVI každoročně z jejich zdrojů 21,6 mld. korun. [► **metodika 010 str. 104**] Propojení aktérů tak zásadním způsobem zvyšuje inovační potenciál města, neboť projekty nejsou pak nutně závislé na městském rozpočtu.

40 % VÝDAJŮ NA VĚDU
V PRAZE POCHÁZÍ OD
VEŘEJNÉ SPRÁVY NA ROZDÍL
OD REFERENČNÍCH MĚST

PRO VYŠŠÍ MÍRU INOVACE
JE TŘEBA MEZISEKTOROVÁ
SPOLUPRÁCE

13 %

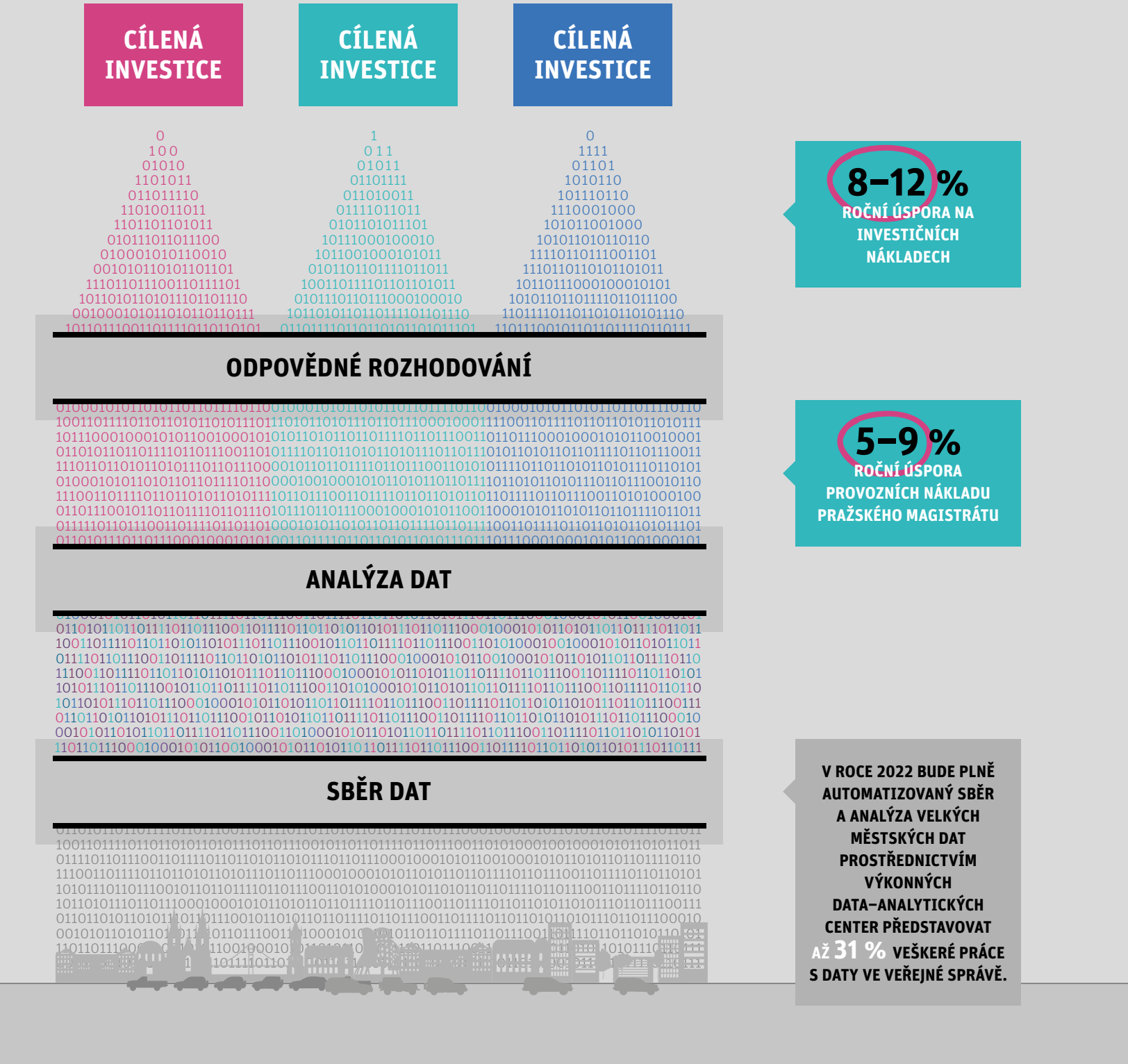
POKUD BY VLIVEM ZDROJŮ OD
OSTATNÍCH AKTÉRŮ KLESL PODÍL
VEŘEJNÝCH ZDROJŮ NA 13 %, PŘIBÝLO BY NA VĚDU ROČNĚ
21,6 miliardy Kč

Sběr a analýza městských dat jako nezbytný podklad pro řízení

Jak naznačuje citát bývalého starosty New Yorku Michaela Bloomberga na úvodní stránce této publikace „pokud to nelze změřit, nelze to řídit“. Jen s komplexní, podrobnou a kvantifikovanou znalostí města může veřejná správa informovaně nakládat s omezenými zdroji městského rozpočtu. [► zdroj 102 str. 114] (Data-driven city management). Pravidelný sběr, analýza velkých městských dat a predikce budoucích trendů je páteří dobré správy a řízení městského rozvoje. Práce s daty umožňuje však nejen optimalizovat procesy města, ale poskytnout i nové služby, které obyvatelé stále více vyžadují, jako je například domácí péče pro seniory či parkovací služby. Studie McKinsey poukazuje na skutečnost, že velkou část veřejných služeb, které jsou aktuálně závislé ve fyzické součinnosti zaměstnance veřejné správy, mohou být ve skutečnosti díky správě velkých dat nahrazeny ICT řešením a taky výrazně přispět k zefektivnění této služby. Dle studie McKinsey je v rozsahu 10 let možné díky „smart“ řešením dosáhnout úspory až o 50 % v oblastech jako je spotřeba energie, 20 % v městské dopravě, zlepšení spotřeby vody o 80 % či 20% snížení kriminality. [► zdroj 105 str. 114]

K práci s velkými městskými daty aktuálně existují bezprecedentní a neustále se zlepšující nástroje. Studie Cisco odhaduje, že v roce 2022 bude plně automatizovaný sběr a analýza velkých městských dat prostřednictvím výkonných data-analytických center představovat až 31 % veškeré práce s daty ve veřejné správě. Využití takového opatření v pražském kontextu by odpovídalo ročním úsporám ve výši 1,2 mld korun.[► metodika 009 str. 104] Nicméně pouhé snížení nákladů spojené s integrací databází, zrychlení účinnosti výměny dat uvnitř i směrem ven z úřadu, zlepšení (interní i veřejné) míry kontroly, monitoringu a reportingu, vyšší míry digitalizace vybraných agend by dle studie Deloitte z roku 2016 přineslo úsporu provozních nákladů MHMP ve výši 5–9 % ročně a úsporu na investičních nákladech ve výši 8–12 % ročně.[► zdroj 093 str. 114]

Předpokladem pro takovou práci je zejména přístup k městským datům, tedy jejich vzájemné sdílení mezi klíčovými aktéry městského rozvoje. Výměna informací by měla být zcela samozřejmá, bez zbytečné administrativní zátěže a dalších komunikačních a elektronických překážek, které způsobují oddělení a soutěžení mezi jednotlivými organizacemi, ale i odbory magistrátu a městských částí. Vzniklé synergie v důsledku soudržnějšího a flexibilnějšího přístupu budou lépe schopny reagovat a absorbovat šoky, poučit se z nich, a činit veřejnou správu organizačně odolnější.[► zdroj 120 str. 115] (Organisational resilience)

Otevřená správa

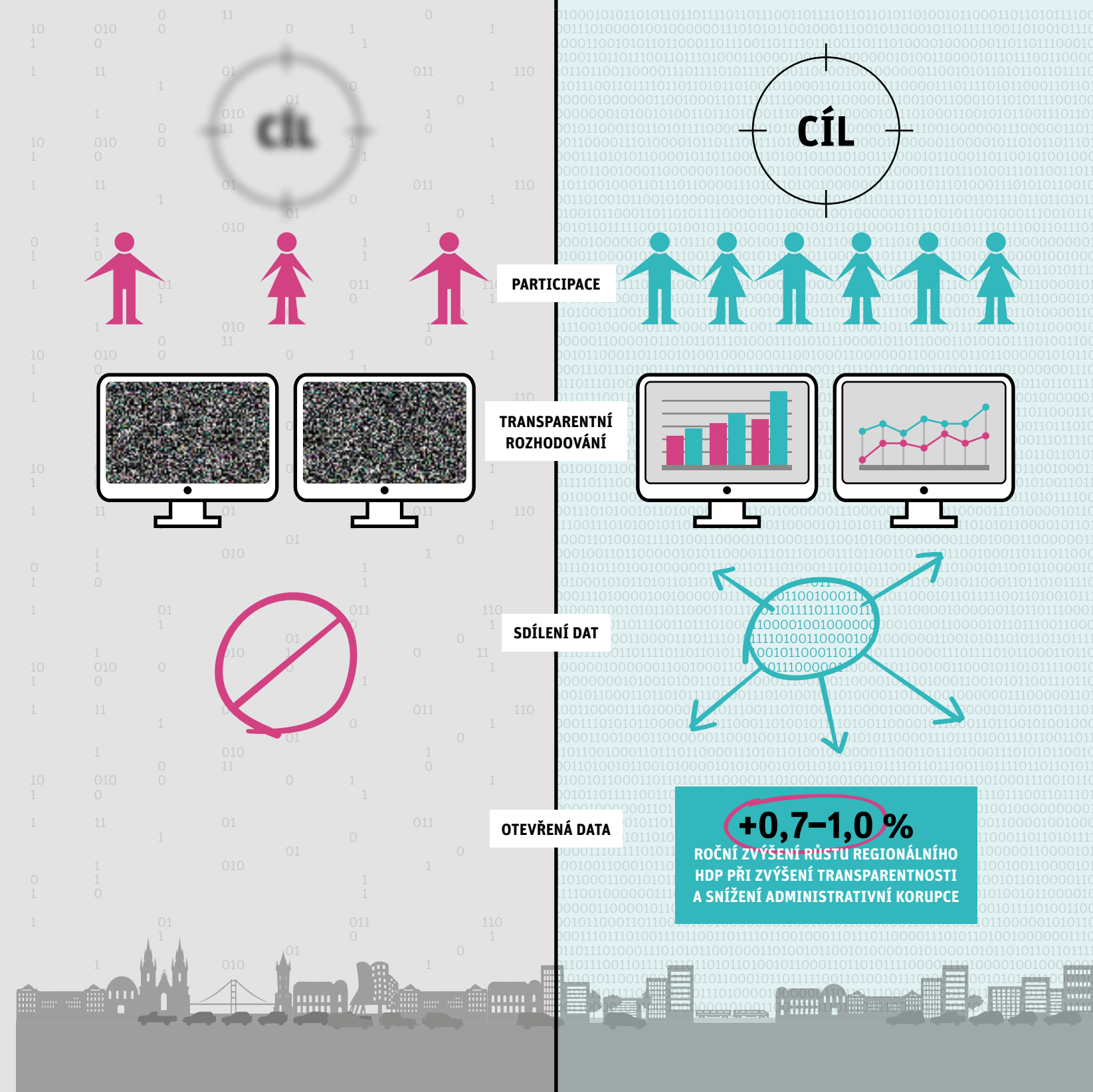
Pokud město přirovnáme k pacientovi, tak kromě určení správné diagnózy a následného podstoupení ozdravné kúry je zásadní pravidelné komplexní vyšetření, aby bylo zřejmé, jakým směrem se pacientovo zdraví ubírá. Pokud bude dál převládat trend, kdy dochází jen k omezenému sdílení dat mezi městskými organizacemi a firmami, které jsou zároveň stále jen omezenými poskytovateli otevřených dat, bude nesnadné komplexní vyšetření provádět. Aktuálně tak nepanuje přehled o tom, jaké všechny léčebné metody pacient užívá a jak je kombinuje a kolik ho to vlastně stojí. Není zřetelný přehled cílů, kapacit a výstupů v návaznosti na jejich finanční řízení, které by jasně kvantifikovalo výkonnost při naplňování deklarované vize městského rozvoje. Pokud bude tento trend pokračovat, pak nedostatečná či špatně nastavená komunikace dále jen znepréhlední, kam město chce skutečně jít, jak je daleko a kolik ho ta cesta stojí.

Takový vývoj by jen posílil stávající pocit obyvatel z informační asymetrie ve vztahu k fungování veřejné správy. Ten vychází mimo jiné z nedostatečné účasti obyvatel na spolurozhodování o městě a jeho prostředí **[► Analytická část Strategického plánu, PR3.3]**. Veřejnost tak v důsledku postrádá představu o možnostech, jak se systematicky aktivně začlenit do rozvoje městského plánování **[► Strategický plán, 3.2 - D]**. Dnes přitom neexistuje žádná technologická bariéra, která by modernímu městu bránila vytvářet obousměrné nástroje dorozumívání a konzultací s převážnou většinou svých občanů. Aktivní účast veřejnosti ale bude mít význam a přínos, pouze pokud zaměstnanci veřejné správy, plánovači, politici ale i veřejnost začnou rozpoznávat, vnímat důležitost a instrumentální přínosy participace při řešení veřejných problémů. Pokud rozšíříme podmínky, kterými měříme úspěch projektu o dlouhodobé ekonomické a sociální důsledky, participace začíná vypadat méně jako břemeno, ale spíše jako aktivum. **[► zdroj 092 str. 114]**

Je klíčové dále posilovat efektivní využívání komunikačních a informačních kanálů města a městských částí pro širší obeznámení veřejnosti s aktuálním stavem a připravovanými záměry rozvoje města. Konkrétní opatření představuje existence pravidelně aktualizovaných online přístupných výkonnostních reportů města, tedy výkonnostního městského tzv. dashboardu, který by měl jasně interpretovat stav a výkonnost města v jeho klíčových indikátorech. To předpokládá pravidelně aktualizovaný sběr a pokročilé analýzy velkých městských dat, které jsou přístupné i díky propojeným systémům jednotlivých odborů, městských organizací a firem. Městský dashboard by měl sloužit dále také pro monitoring plnění aktuálně realizovaných či chystaných projektů a dalších aktivit propojených s detailním

rozpadem městského rozpočtu a informacemi o veřejných zakázkách. Takovýto mechanismus posilující transparentnost městské správy, neboť funguje jako posílení pojistného opatření vůči potenciálnímu korupčnímu jednání, neboť představuje styčný komunikační a kontrolní bod pro veřejnost a watchdogové organizace.

Dle studie Deloitte by implementace opaření v podobě online detailního a srozumitelného rozpadu městského rozpočtu, informací o veřejných zakázkách a progresu jednotlivých projektů městského rozvoje umožňující snadný přístup a kontrolu široké veřejnosti, přinesl zvýšení růstu pražského regionálního HDP o 0,7–1,0 % ročně. **[► zdroj 093 str. 114]** Funkčnost toho mechanismu je však zejména závislá na přístupnosti a otevřenosti městských dat. Aktuálně se Praha snaží podpořit většinu městských organizací a městských firem k poskytování a k otevírání svých dat, ale úspěchy jsou ve srovnání s vybranými evropskými městy stále zatím jen dílčí. Politika otevřených dat, kromě lepšího chápání stavu města, má potenciál aktivně přispět k stimulaci soukromého sektoru a zejména start-upové sféry, která tak získá nutné vstupy pro vytvoření vlastní aktivity v reakci na problémy a výzvy městského rozvoje.

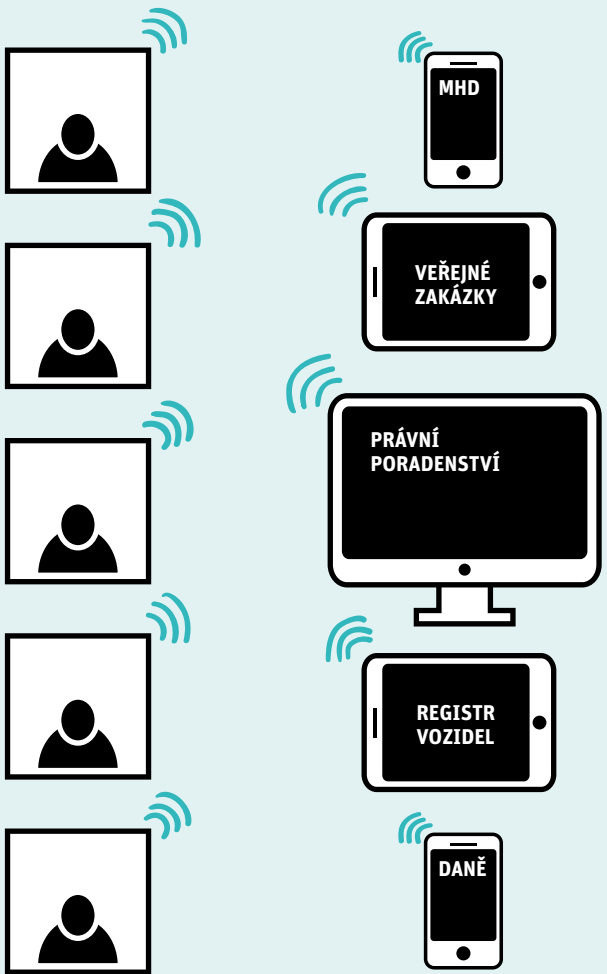

Zlepšení vztahu veřejné správy a občana i investora

Rezervace a nákup jízdenek městské dopravy, úhrada účtů za elektřinu, kontrola a evidence majetku, rodného listu či registrace vozidla prostřednictvím aplikací přístupných přes chytré telefony jsou příkladem zpřístupňování online služeb, které mohou města zprostředkovat díky informačním a komunikačním technologiím. Boston, Chicago či New York, lídři v online zpřístupňování veřejných dokumentů a služeb stále systematicky analyzují rostoucí objem městských dat a sbírají zpětnou vazbu občanů za účelem neustálého zlepšení veřejných služeb. [► zdroj 076 str. 113]
Dalším příkladem je Vídeň, která má od roku 2014 komplexní virtuální oddělení „DigitalCity Wien“, které nabízí více než 200 online služeb; nabízí již 155 aplikací, které jsou vytvářeny na základě opendata principu; nabízí otevřeně veřejnosti více než 246 souborných dat v oblasti geologie, statistiky a v neposlední řadě politiky. [► zdroj 054 str. 112]

Dle studie AMSP označují firmy rozšíření informačních služeb při komunikaci a poskytování služeb živnostníkům a podnikatelům jako nejdůležitější možné zlepšení veřejné správy. [► zdroj 077 str. 113] Firmy projevují zájem především o právní a daňové poradenství, informace týkající se veřejných zakázek, ale i o obecné informace a aktuality z městských částí. V pražském kontextu je klíčové nejprve standardizovat správní agendu a dosáhnout její optimální elektronizace (e-Governance). Elektronizace správy vedoucí ke snížení administrativní zátěže a minimalizování byrokratických prvků posílí její efektivitu a transparentnost a bude působit jako stimul pro podnikatelské prostředí. Zároveň sníží náklady na provozní výdaje města ve prospěch investic.

Snížování administrativní zátěže pro občany a firmy prostřednictvím zavedení nových služeb, které odbourávají nebo významně snižují stávající administrativní zátěž, umožňují snazší přístup, vyřízení více agend na jednom místě a redukuje tak čas potřebný pro komunikaci s úřadem. Dle studie Deloitte mohou tato opatření přinést úsporu ve výši 300–400 mil. Kč/rok. [► zdroj 093 str. 114] Dle studie Cisco by takové zvýšení kvality služeb přineslo úsporu nákladů občanů a firem ročně až 350 mil. korun. [► metoda 009 str. 104]

ZVÝŠENÍ

- EFEKTIVITA
- ÚSPORA OBČANŮ
350 MILIONŮ KČ/ROK
- INVESTICE

SNÍŽENÍ

- ADMINISTRATIVA
- BYROKRACIE
- ČAS PRO KOMUNIKACI
S ÚŘADEM
- NÁKLADY NA PROVOZ
300–400 MILIONŮ KČ/ROK

PRAGUE CONNECTION

PROSPERUJÍCÍ
MĚSTO

Cílem této kapitoly je popsat přínos Strategického plánu k udržení a růstu prosperity města. Téma prosperity má tři hlavní části: ekonomickou věnovanou rozvoji a podpoře inovačního potenciálu, oblast lidského kapitálu a rozvoj města jako takového. Inovační potenciál je v ekonomii chápán jako jeden z hlavních faktorů ekonomického růstu. Za jeho determinanty lze považovat lidský kapitál a jeho využití a příležitost realizovat inovační projekty. Město samotné by pro tyto determinanty mělo zajišťovat a zlepšovat podmínky.

Hlavní město Praha je jednoznačně technologickým, kulturním a investičním centrem v rámci České republiky. Cílem Strategického plánu je rozšířit toto povědomí i v zahraničí.

Jedním z hlavních faktorů, který má vliv na rozhodování o investicích a volbě místa podnikání je dopravní dostupnost a dopravní infrastruktura. **[► zdroj 043 str. 111]** V případě Prahy a zahraničních investic hraje důležitou roli Letiště Václava Havla – to je vstupním místem pro převážnou část zahraničních podnikatelů, investorů a pracovníků, zejména z oblasti finančních služeb. Samotná letiště vedle toho přispívají i významnou měrou k tvorbě HDP. Jak ukazuje studie York Aviation **[► zdroj 051 str. 112]**, letiště tvoří v průměru 1,4–2,5 % HDP dané země. Praha by proto měla využít své pozice pro prosazování dalších investic do dopravní infrastruktury, které jí zajistí lepší mezinárodní i vnitrostátní dostupnost.

Lepší využití inovačního potenciálu je v současnosti cílem nejenom České republiky, ale i Evropské unie. Z hlediska České republiky by měla Praha usilovat o posílení svého postavení jako inovačního centra. Samotné inovace může město přímo ovlivnit pomocí subvencí a dotačních projektů. Inovace lze ovlivňovat i nepřímo přes podporu a rozvoj podnikání, neboť jak ukazují statistiky dle OECD **[► zdroj 122 str. 115]** jsou začínající podniky (start-upy) velmi efektivním zdrojem inovací. Dalším možným přístupem ze strany města je podpora již inovativních podniků, které podle Czarnitski a Toyanen **[► zdroj 058 str. 112]** vykazují vyšší schopnost inovací.

Nejlépším zdrojem inovací je lidský kapitál. Rozvoj lidského kapitálu z pohledu města lze chápat jako investici do vzdělávání obyvatel. Prioritou by proto mělo být posílení kvality primárního a sekundárního vzdělávání. České školství podle srovnávacích studií PISA **[► zdroj 048 str. 112]** vykazuje poměrně závažné nedostatky, kdy např. mezi lety 2000 až 2009 Česká republika vykázala největší pokles přírodovědného a matematického vzdělání mezi sledovanými státy.**[► zdroj 047 str. 112]** Naštěstí Praha na rozdíl od celorepublikového průměru v rámci tohoto testu dosahuje vynikajících výsledků. Praha v hodnocení dosahuje obdobných výsledků jako např. Velká Británie nebo Německo, ale to je dáno vysokou koncentrací víceletých gymnázií a výběrových škol v regionu. Dle OECD **[► zdroj 048 str. 112]** je možné vysledovat vztah hodnocení PISA a růstu HDP, je však třeba vzít v úvahu, že tato studie počítá s velmi dlouhým časovým horizontem (40 let) pro plný efekt vlivu na HDP. Při eliminaci „propadnutí“ z testů PISA (v ČR

cca 13,2 % žáků) by HDP díky kvalitnějšímu vzdělávání mělo růst o 0,5 % ročně, resp. o 0,49 % v případě Prahy. Tento efekt je ale třeba očekávat s jistým zpožděním daným zapojením těchto žáků do pracovního procesu. Rozdíl mezi známkami studentů a jejich umístěním ve srovnávacích studiích pak může indikovat jiný problém českého školství, kterým je špatný přístup a motivace k výuce.

Potenciál pro zlepšení lidského kapitálu a pro podporu dlouhodobého růstu je z pohledu Prahy ve zkvalitnění výuky na jejím území a v získání nejlepších učitelů. Praha by se rovněž měla zaměřit na podporu celoživotního vzdělávání s cílem zachovat konkurenceschopnost starších generací, zejména např. jejich adaptací na nové technologie (obecně doučování a podpora ICT podporuje taktéž rozvoj inovací dle OECD **[► zdroj 122 str. 115]**).

Zahraniční dostupnost

Problematika zahraniční dostupnosti daného regionu je založena na jeho dopravní infrastruktuře, případně na meziregionálních komunikacích. Praha má značnou výhodu, že na jejím území je Letiště Václava Havla, které je největším mezinárodním letišťem v zemi.

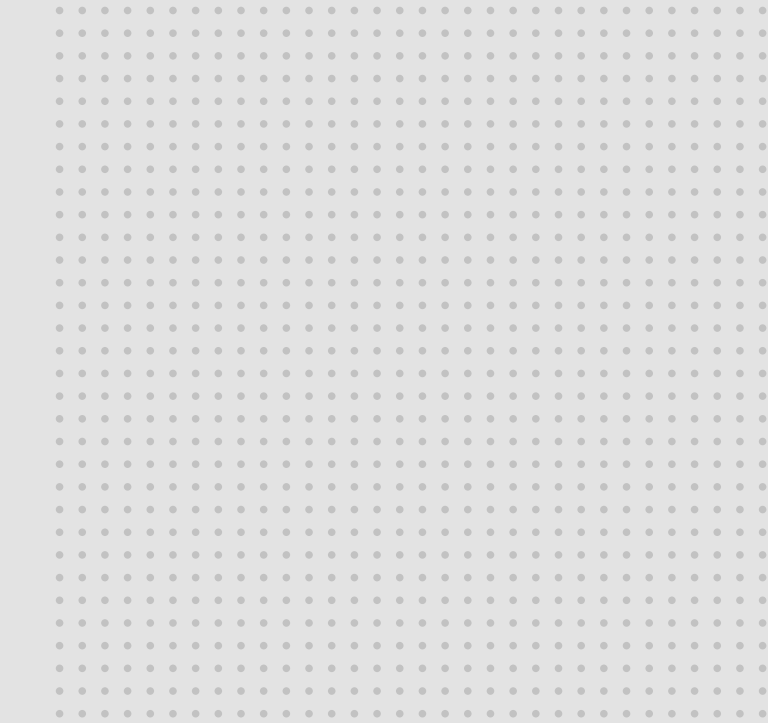
Samotné letiště velmi podporuje počet pracovních příležitostí zejména v oblasti služeb [► zdroj 003 str. 110]. Podle britské York Aviation (2004) [► zdroj 051 str. 112] zajišťuje letiště na každý milion pasažérů 1 000 přímých pracovních míst a 2 000 nepřímých pracovních míst v regionu.

Letiště Václava Havla v roce 2015 odbavilo 12 milionů cestujících. Podle výše uvedeného výpočtu by tedy mělo vytvořit okolo 12 000 přímých a 24 000 nepřímých pracovních míst. Přitom meziroční nárůst počtu pasažérů byl 7,9 %, kterému by měl odpovídat nárůst 950 přímých pracovních míst a 1 900 nepřímých pracovních míst. V případě rozšíření letiště o paralelní dráhu je možné očekávat navýšení kapacity letiště o 30,4 % [► zdroj 052 str. 112]. Paralelní dráha by měla zajistit pokrytí stoupajícího počtu turistů cestujících do Prahy – při ročním tempu růstu o 2,8 % se v roce 2030 zvýší počet turistů o 50 %. Samotné letiště je v denní špičce při jedné dráze na hranici svých kapacit.

Samotný přínos letiště k regionálnímu ekonomickému rozvoji bez vlivu turismu je 1,4 až 2,5 % HDP [► zdroj 051 str. 112].

Ze stejné studie vyplývá, že lokalizace v okolí letiště je poměrně atraktivní pro firmy. V případě Mnichova si 31 % firem v oblasti lokalitu vybralo právě kvůli blízkosti letiště. Dále je letiště velmi využíváno hlavně pro mezinárodní pracovníky z oboru finančních služeb, a tudíž je Praha hlavním místem osobního setkání a vyjednávání na mezinárodní úrovni v celé České republice.

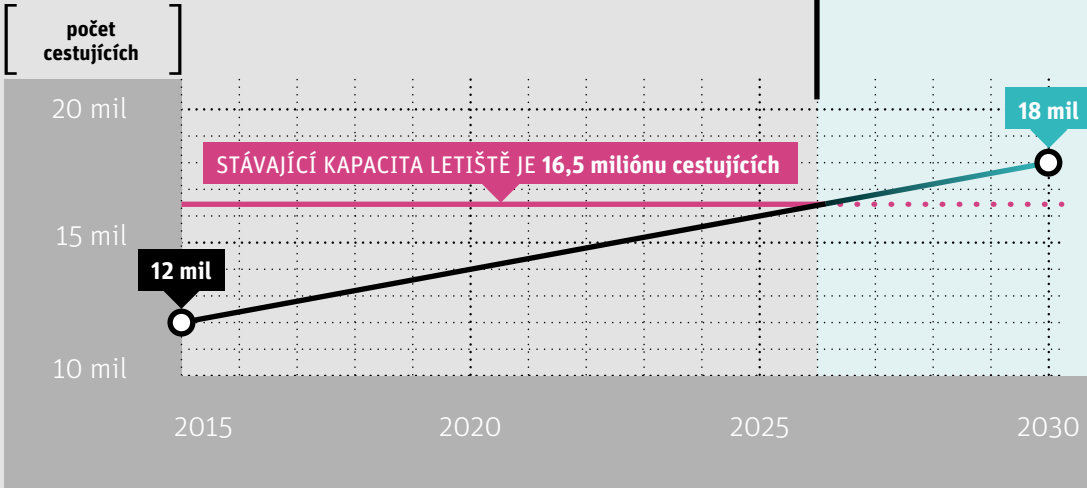
Ze zprávy Cushman a Wakefield (2011) [► zdroj 043 str. 111] vyplývá, že v mezinárodní dostupnosti města je přikládán poměrně značný důraz (42 %) pro výběr sídla podnikání. Dále je dle této studie taktéž důležitá kvalita dopravy v rámci města (20 %). Proto by se Praha měla v pozitivním scénáři pokusit více využít svého vlivu v otázce nadregionálních staveb dopravní infrastruktury, jako jsou vysokorychlostní železnice nebo dálnice do sousedních států, které by zvýšily atraktivitu celého regionu. [► Strategický plán, 2.1 - C] Společně s lepší vnitrostátní a mezistátní dostupností regionu se zvyšuje efektivita trhu práce, zvyšuje se mezinárodní konkurence regionu a taktéž atraktivita města pro investory [► zdroj 011 str. 110].

KAŽDÝCH 1 000 ODBAVENÝCH PASAŽÉRŮ
VYTVOŘÍ 3 NOVÁ PRACOVNÍ MÍSTA

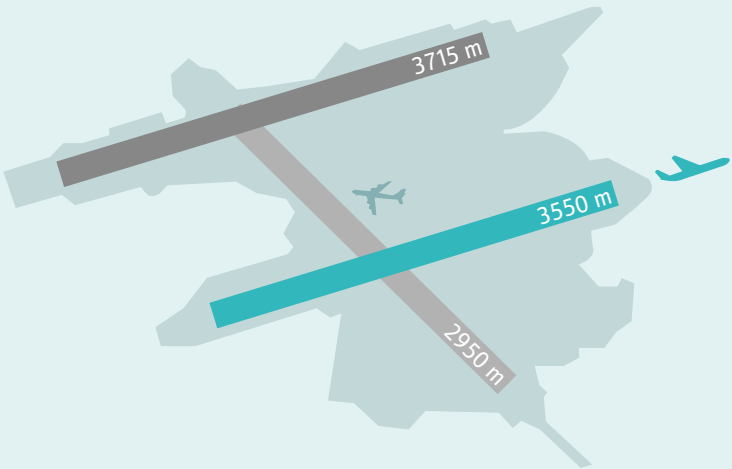

V ROCE 2015 ODBAVILO LETIŠTĚ 12 MILIONŮ CESTUJÍCÍCH.
TO ZNAMENÁ, ŽE VYTVOŘILO OKOLO 12 000 PŘÍMÝCH
A 24 000 NEPŘÍMÝCH PRACOVNÍCH MÍST.

PŘI ROČNÍM TEMPU RŮSTU O 2,8 %
SE V ROCE 2030 ZVÝŠÍ POČET
TURISTŮ O 50 % DNEŠNÍHO STAVU.

PARALELNÍ DRÁHA BY MĚLA ZAJISTIT
POKRYTÍ STOUPAJÍCÍHO POČTU
TURISTŮ CESTUJÍCÍCH DO PRAHY

VYSOKORYCHLOSTNÍ ŽELEZNICE
A DÁLNIČNÍ NAPOJENÍ NA MĚSTA
V ZAHRANIČÍ ZVÝŠUJÍ ATRAKTIVITU
A KONKURENCESCHOPNOST REGIONU

Investice do znalostí jsou motorem ekonomického růstu

V současnosti čelí české školství několika významným problémům. Výsledky mezinárodní studie PISA vykazují alarmující propad znalostí českých středoškoláků, kteří se umístili velmi špatně v posledním mezinárodním srovnání. V případě přírodovědných a matematických testů zaznamenali největší zhoršení v rámci sledovaného období.

Pro samotné ekonomické měření dopadu primárního a sekundárního vzdělání lze vycházet ze studie OECD (2010) [► zdroj 048 str. 112], která tvrdí, že v případě České republiky i Prahy lze očekávat možné zlepšení růstu produktu o 0,5 % v důsledku kvalitnějšího vzdělávání pokud by vzdělávací systém dosahoval hodnot Finska (Finsko je nejlepší ze všech sledovaných zemí). [► metodika 011 str. 104].

Je ale třeba brát v úvahu, že tento efekt je časově odložený o 40 let, kdy se nové a lepší vzdělání projeví, tj. až poté, co se studenti plně zapojí do aktivního pracovního procesu. Ze studie Národního fondu pro vzdělávání (2010) [► zdroj 047 str. 112] vyplývá, že výsledky mezinárodního srovnání nekorespondují se známkami českých studentů, kdy například ze všech nadprůměrných žáků v přírodovědné gramotnosti (8,4 % žáků) má 27,8 % z nich ve škole trojku nebo horší známku. Tato poměrně velká disproporce ukazuje možné špatné nastavení systému nebo neschopnost systému rozvíjet talent žáků. Proto je vhodné zabývat se jednotlivými možnostmi, jak zvýšit kvalitu výuky na území hlavního města Prahy.

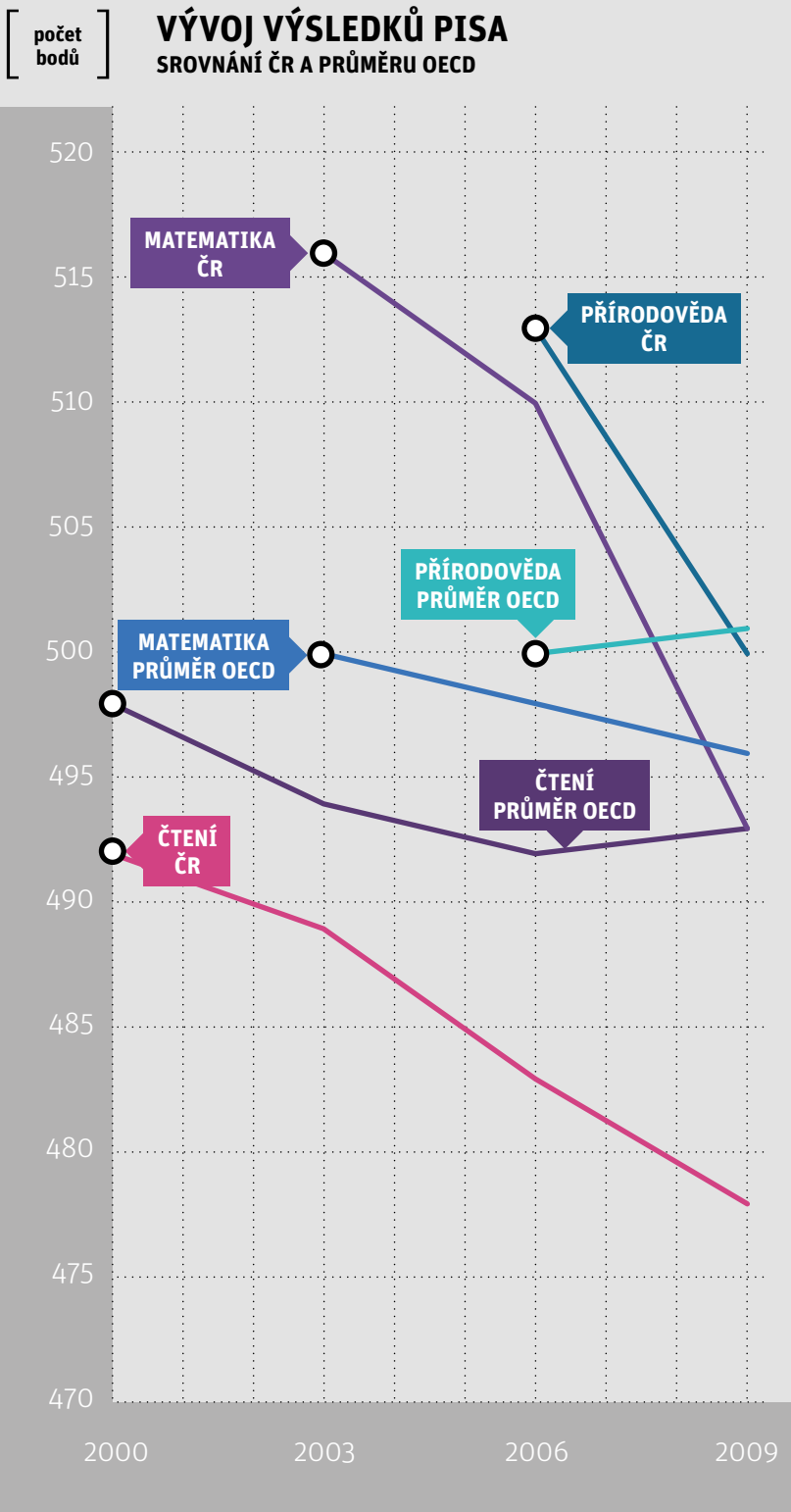
Vzhledem k možnostem Prahy ovlivňovat pouze zařízení na svém území a ve své správě vychází většina možností z platné národní strategie pro vzdělávání, kterou zajišťuje MŠMT. Negativní scénář počítá se zachováním dosavadního trendu a implementací změn v rozsahu národní strategie, zatímco pozitivní scénář počítá s možností zkusit klíčové změny implementovat rychleji, případně klást důraz na regionální specifika Prahy.

Prioritou by mělo být zkvalitnění výuky pomocí nových výukových metod a materiálů, kdy je důležité využít novější poznatky ve vzdělávání a využít moderní technologie ke zkvalitnění výuky. Vyšší dotací studijních pomůcek je možné více zaujmout žáky, aby jejich výsledky ve škole a v rámci PISA šetření byly srovnatelné. Nejdůležitějším faktorem působícím ve výuce je kvalita učitele – v současnosti české školství má problém se získáváním

mladých a kvalitních pedagogů. Jednoznačnou příčinou tohoto problému je malé platové ohodnocení a nízká prestiž tohoto povolání. Vzhledem k tomu, že učitelé jsou odměňováni tabulkově, tak není možné navýšení základní složky mzdy v pravomoci hl. m. Prahy, ale Praha by měla uplatnit jiné možnosti ohodnocení pro získání nejlepších absolventů pedagogických fakult.

Specifickým rysem hlavního města je velmi výrazná převaha sektoru služeb v lokální ekonomice. Proto by bylo vhodné zaměřit se na zkvalitnění výuky specifických dovedností v rámci pozitivního scénáře. Jde hlavně o jazykové znalosti a ICT gramotnost. Pozitivní scénář počítá s větším důrazem na výuku těchto dovedností, protože Praha je v České republice centrem ICT služeb a má zde sídlo mnoho zahraničních firem. Dle Národního úřadu pro vzdělávání¹⁰ je v české ekonomice nedostatek absolventů technických oborů [► zdroj 072 str. 113], kteří vykazují mnohem nižší míru nezaměstnanosti než absolventi humanitních oborů. Stimulací technických studijních programů by se mělo lépe přizpůsobit vzdělávání populace na území hl. m. Prahy.

Zmíněné úpravy pozitivního scénáře by měly pomoci ke kvalitnějšímu vzdělávání na území hl. m. Prahy. [► Strategický plán, 2.4 - B] Je třeba si ale uvědomit, že investice do vzdělání jsou velmi dlouhodobé, návratnost lze očekávat až v horizontu desítek let, ale na druhou stranu zkvalitnění vzdělání dlouhodobě vede k poměrně značnému růstu HDP (v průměru o 0,5 %).

- ZLEPŠENÍ JAZYKOVÝCH SCHOPNOSTÍ
- LEPŠÍ VÝUKOVÉ POMŮCKY
- DOPLŇKOVÉ ODMĚŇOVÁNÍ PEDAGOGŮ
- PODPORA TECHNICKÝCH OBORŮ
- POČÍTAČOVÁ GRAMOTNOST A ZAMĚŘENÍ SE NA IT TECHNOLOGIE

POKUD BY VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM DOSAHOVAL HODNOT FINSKA LZE OČEKÁVAT MOŽNÉ ZLEPŠENÍ RŮSTU PRODUKTU o 0,5% HDP KAŽDÝ ROK

Kvalitní vzdělání pro všechny

V současnosti byla zahájeno inkluzivní vzdělávání v rámci českého systému primárního a sekundárního školství. Výsledkem této snahy by mělo být efektivnější a kvalitnější vzdělání. Samotný princip inkluze ukazuje, že státy, které tento princip zavedly, vykazují v mezinárodním srovnání lepší výsledky než Česká republika.

Principem moderního vzdělávání by mělo být, aby každý žák dosáhl na maximum znalostí, kterých je schopen. V rámci inkluzivního vzdělávání by mělo být principem netrestání neúspěšných žáků, ale snaha pomoci jim danou problematikou pochopit. Výsledkem inkluze by mělo být setření rozdílů mezi výběrovými a nevýběrovými školami. Dle Národního vzdělávacího fondu [► zdroj 047 str. 112] jsou státy, které implementovaly systém inkluze, jedny z nejúspěšnějších v rámci mezinárodních porovnání PISA. Studie OECD (2010) [► zdroj 048 str. 112] dokumentuje možný ekonomický přínos snížení počtu žáků, kteří „propadli“ ve srovnávacím testu.

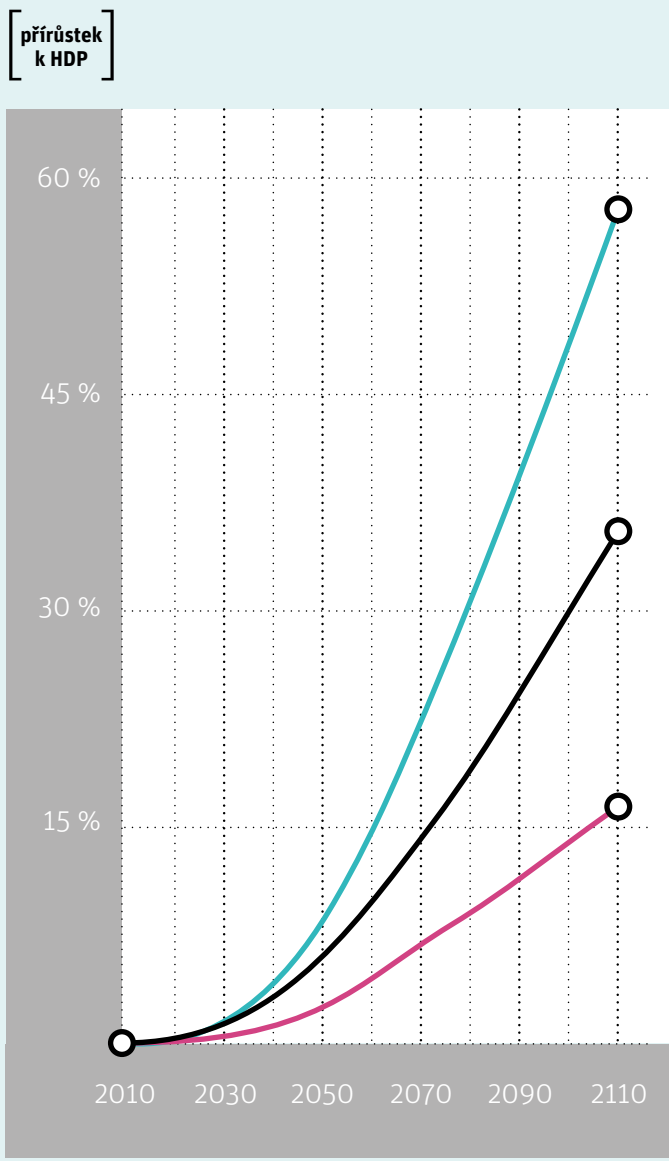
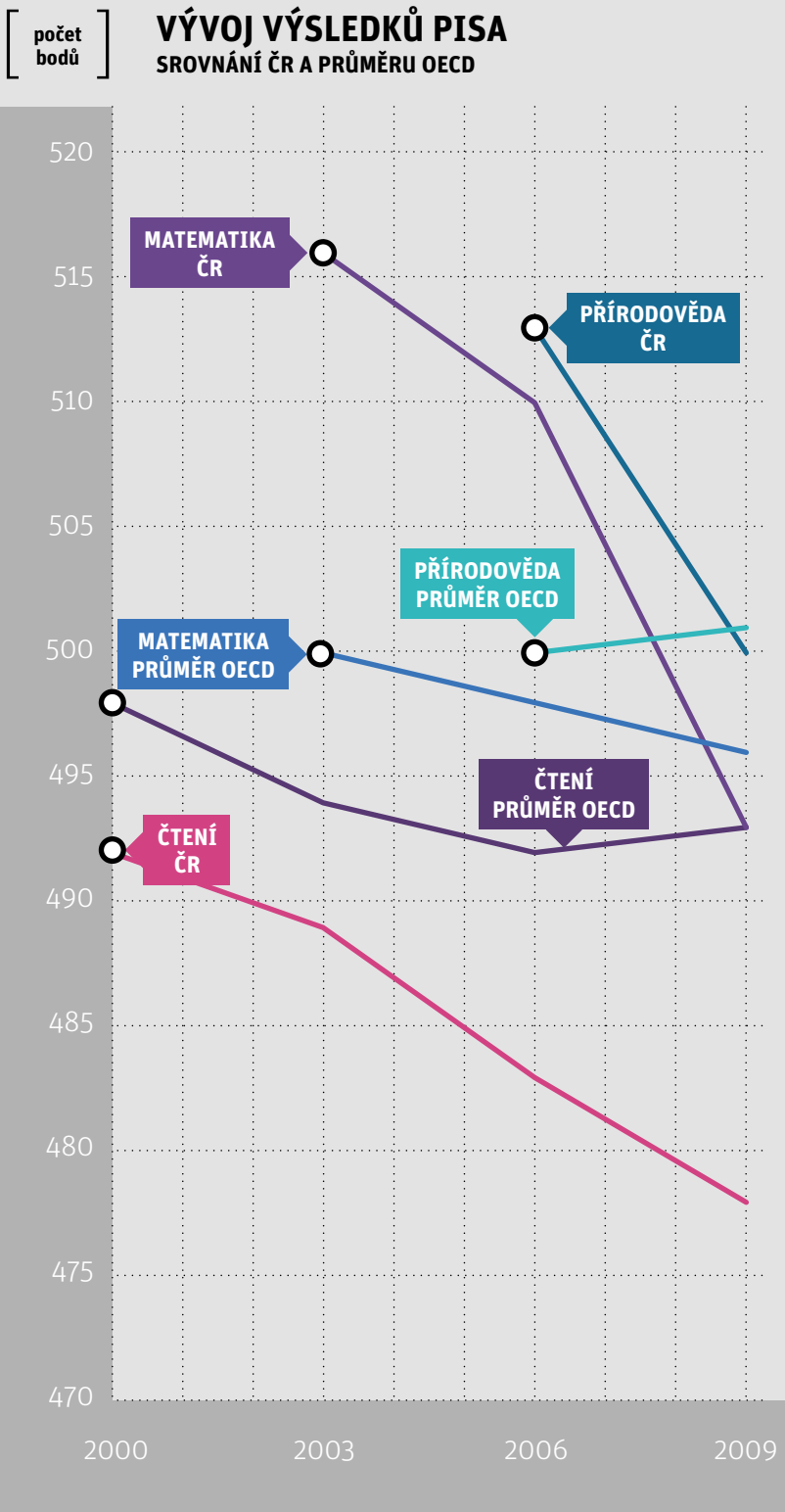
Pokud by všichni žáci v tomto testu prospěli, lze dle OECD (2010) [► zdroj 048 str. 112] očekávat navýšení hrubého domácího produktu Prahy o 0,44 %.

I zde je však třeba vzít v úvahu velké časové zpoždění, které je určeno nástupem nově vzdělané populace do pracovního procesu.

V pozitivním scénáři se počítá s podporou inkluzivního vzdělávání a snahou implementovat nezbytné změny školního systému co možná nejlépe v souladu s národní strategií pro vzdělávání [► Strategický plán, 2.4 - C]. Praha jako metropolitní centrum by mohla využít příležitost a pokusit se co možná nejvíce podpořit rychlost a kvalitu implementace tohoto nového systému. Dále pozitivní scénář počítá s posílením možností alternativního vzdělávání na území hlavního města. Výhody alternativního vzdělávání popisuje studie amerického výzkumného institutu [► zdroj 095 str. 114], která ukazuje na pozitivní výsledky alternativního vzdělávání. Alternativní přístup u žáků zvýšil zájem o vzdělání a pomohl jim dosáhnout lepších studijních výsledků, případně dosáhnout i vyššího vzdělání, než původně měli v úmyslu. Vzhledem k tomu, že vzdělání je pozitivně korelováno se zaměstnaností, lze předpokládat zvýšení konkurenceschopnosti a zaměstnanosti žáků, kteří by měli problém studovat v klasickém vzdělávacím systému. Oba zmíněné přístupy pozitivního scénáře jsou zaměřeny na snahu zvýšit konkurenceschopnost žáků, kdy je cílem dosáhnout co možná nejlepších

výsledků v rámci mezinárodního srovnání společně s odstraňováním bariér v přístupu ke vzdělání.

Při zavedení těchto opatření a zlepšení kvality výuky lze dosáhnout poměrně znatelného růstu HDP (OECD, 2010) při zvýšení „průměrných“ znalostí o 25 bodů podle měření PISA.

PŘÍRŮSTEK K HDP, KDYŽ SE ZVÝŠÍ VÝSLEDEK STUDENTŮ O 25 BODŮ V TESTECH PISA

Celoživotní a zájmové vzdělávání

Ekonomický dopad rozvoje vzdělání lze nejlépe dokumentovat na následující španělské studii [► zdroj 050 str. 112], která ukazuje vztah mezi růstem mzdy a zájmovým vzděláváním. Při dodatečném zájmovém vzděláváním vychází, že absolvent tohoto kurzu má o 4,7 % větší mzdu než člověk, který doplňkové vzdělání neabsolvoval. V případě zahrnutí i vyššího vzdělání je rozdíl mzdy vyšší o 0,7 % za každý rok vzdělávání (zahrnuje primární až terciální vzdělání). Vyšší mzda je v pozitivním vztahu k růstu HDP a tudíž i zdanitelných příjmů.

Samotný rozvoj vzdělávání dospělých slouží podle Knotové (2006) [► zdroj 049 str. 112] převážně k rozšíření a rozvoji dovednostní, které studenti uplatní ve svém profesním životě (ICT a cizí jazyky). Druhým zjištěním této publikace je, že pouze 6,9 % dospělých se účastní zájmového vzdělávání, což je relativně malý počet. Význam celoživotního vzdělávání je ve snižování rozdílů mezi vzděláním mladší a starší populace, kdy je třeba klást důraz na využívání moderních technologií.

V rámci pozitivního scénáře by se Praha měla pokusit podpořit programy celoživotního vzdělávání a rozšířit možnosti a nabídky zájmového vzdělávání, kdy lze předpokládat nárůst mzdy úspěšných absolventů daných kurzů. [► Strategický plán, 2.4 - D] Druhým důležitým pilířem zájmového a celoživotního vzdělávání je zvyšování odbornosti a konkurenceschopnosti na trhu práce. Vzhledem k výsledkům švýcarské studie [► zdroj 045 str. 112], která ukazuje zájem méně kvalifikovaných pracovníků o další vzdělávání, je vhodné, aby absolvování dobrovolných vzdělávacích kurzů mělo certifikované osvědčení, které zaměstnavatelé akceptují. Ze studie vyplývají větší možnosti uchazečů na trhu práce, pokud mají doklad o absolvování kurzu. Tento doklad nejenom dokazuje jejich odborné znalosti, ale potenciálním zaměstnavatelům ukazuje ochotu učit se nové věci a dále se vzdělávat. Tento přístup by mohl pomoci při rekvalifikačních kurzech pro nezaměstnané.

+4,7%

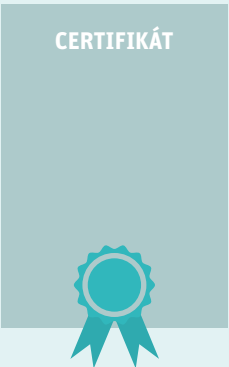
VYŠŠÍ MZDA PRO ZAMĚŠTNANCE, KTERÝ ABSOLVOVAL ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

ZVYŠOVÁNÍ ODBORNOSTI A KONKURENCESCHOPNOSTI NA TRHU PRÁCE

DOKAZUJE POTENCIONÁLNÍM ZAMĚŠTNAVATELŮM OCHOTU UČIT SE NOVÉ VĚCI A DÁLE SE VZDĚLÁVAT

JE VHODNÉ, ABY ABSOLVOVÁNÍ DOBROVOLNÝCH VZDĚLÁVACÍCH KURZŮ MĚLO CERTIFIKOVANÉ OSVĚDČENÍ, KTERÉ JE ZAMĚŠTNAVATELI PŘIJÍMÁNO.

Univerzity: centrum inovací

Praha je jednoznačně centrem terciálního vzdělávání v České republice. V akademickém roce 2015/2016 studovalo v Praze 36 % ze všech vysokoškolských studentů s českým občanstvím v České republice [► zdroj 022 str. 110]. Tato pozice s sebou přináší mnoho výhod, protože univerzity jsou podle EENEE (2010) [► zdroj 027 str. 111] centrem inovací.

Samotná přítomnost univerzit přináší velmi výrazná ekonomická pozitiva pro region i sousední oblasti, jak dokumentují Varo a Van Reenen (2016) [► zdroj 044 str. 112]. Z jejich práce lze vyčíst, že univerzity jsou významným zdrojem regionálního HDP. Gennaioli et al. (2011) [► zdroj 046 str. 112] dokazuje, že největší vliv na HDP na obyvatele regionu má délka studia v daném regionu. Vzhledem k tomu, že univerzity jsou jedním z producentů patentů, lze vztah univerzit k HDP vypořádat z práce Pece et al. (2015) [► zdroj 056 str. 112] a Ulku (2004) [► zdroj 085 str. 113], kdy 10% zvýšení počtu patentů za rok zvyšuje o 0,5 % HDP.

V pozitivním scénáři vývoje by se Praha měla zaměřit na udržení výzkumných institucí na svém území nejenom z ekonomického a inovativního hlediska.

V rámci pozitivního scénáře je třeba zmínit rozšiřování spolupráce mezi Prahou a akademickou sférou, kde lze očekávat využití inovativního potenciálu univerzit pro řešení možných problémů města. [► Strategický plán, 2.4 - E] Využití a zapojení studentů do řešení problematiky města by mělo posílit jejich vztah k městu a z druhé strany umožnit veřejné sféře města prezentovat se či případně vybrat si a oslovit vhodné kandidáty pro budoucí spolupráci.

**UNIVERZITY JSOU
VÝZNAMNÝM ZDROJEM
REGIONÁLNÍHO HDP**

**UNIVERZITY JSOU
VÝZNAMNÝM PRODUCENTEM
PATENTŮ**

**ZVÝŠENÍ POČTU PATENTŮ
O 10 % ZA ROK
VEDE K ZVÝŠENÍ HDP
o 0,5 %**

**VYUŽITÍ INOVATIVNÍHO
POTENCIÁLU UNIVERZIT
PRO ŘEŠENÍ MOŽNÝCH
PROBLÉMŮ MĚSTA**

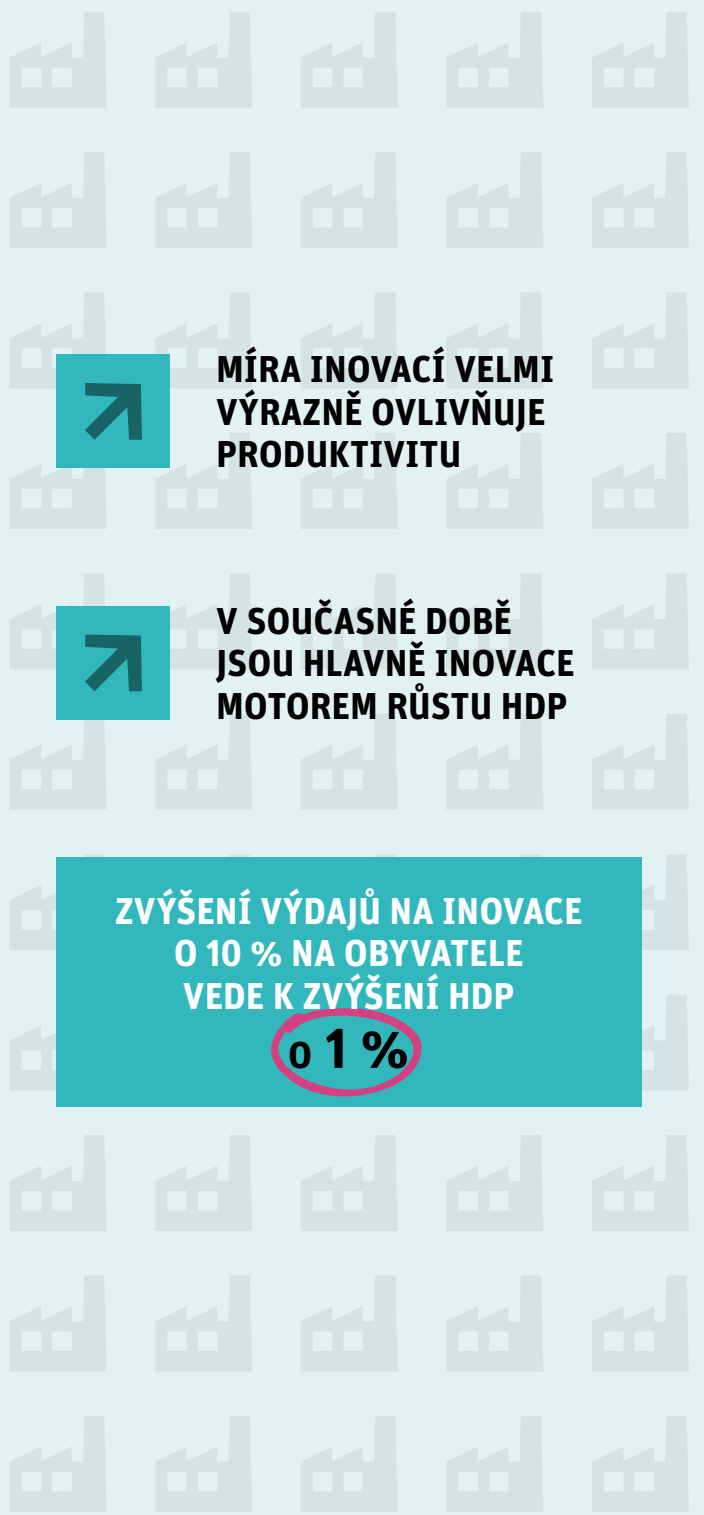
**VYUŽITÍ A ZAPOJENÍ
STUDENTŮ DO ŘEŠENÍ
PROBLEMATIKY MĚSTA
BY MĚLO POSÍLIT JEJICH
VZTAH K MĚSTU**

Inovace

Vztah inovací a technického rozvoje k vývoji HDP vychází z teorie Cobb-Douglasovy produkční funkce, kdy parametr technických změn je vlastně exogenní proměnnou modelu, protože vývoj technického pokroku nelze předvídat.

Samotné měření vztahu inovací a HDP je možné přes dvě proměnné. První z nich je počet patentů za sledované období a druhou sledovanou proměnnou je výše výdajů na výzkum a vývoj. První proměnná je spíše doménou univerzit a vědeckých pracovišť, a proto je vhodnější užít závislost mezi výdaji na výzkum a vývoj a růstem HDP. Podle modelu Pece et al. (2015) [► zdroj 056 str. 112] a Ulku (2004)[► zdroj 085 str. 113] 10% zvýšení výdajů na výzkum a vývoj na obyvatele vede k růstu HDP o 1 %. V současné době jsou hlavně inovace motorem růstu HDP.

Z pohledu hl. m. Prahy je možné podporovat inovace pomocí nedaňových nástrojů, které jsou v kompetenci města. V Praze 52,4 % podnikatelských subjektů nevytváří žádné inovace (ČSÚ, 2014) [► zdroj 023 str. 110], přičemž míra inovací velmi výrazně ovlivňuje produktivitu. Podpora inovací a inovativních odvětví by v pozitivním scénáři měla přinést znatelný růst HDP. [► Strategický plán, 2.2 - A] V případě určení, které podniky a sektory podporovat, lze vyjít z práce Czarnitski a Toyanen (2013) [► zdroj 058 str. 112], kteří identifikovali, že nejvíce inovací vykazují již inovativní podniky. Na druhou stranu největším přínosem jsou inovace pro podniky, které zatím neinovují. Rozhodně je podle stejné studie největší inovativní potenciál v ICT firmách.

OBČANSKÁ
SPOLEČNOST

Přímé ekonomické dopady opatření z priority Občanská společnost jsou poměrně malé. V této kapitole bude uveden příklad lokální komunitní péče o městský majetek a lepší hospodaření města díky zapojení obyvatel do místního dění. Přesto jsou ale nepřímé dopady aktivní občanské společnosti a lokální angažovanosti podstatné.

Město jako intenzivně využívaný prostor je založeno na mezilidské spolupráci a nastavení vzájemně respektovaných pravidel. K této spolupráci a schopnosti vyrovnat se s komplexitou městského prostředí přispívá místní angažovanost, kdy na základě dobrovolné spolupráce obyvatelé a další aktéři spolupracují na řešení problémů, které se jich bezprostředně týkají. Jde o princip konečného stupně subsidiarity. Společné řešení problémů na lokální úrovni napomáhá spolupráci obyvatel a zvyšuje sounáležitost s domovem. „V současné době je třeba vytvořit organizace, v rámci kterých se budou moci lidé scházet a vnímat vzájemnou podporu. Alternativa takovýchto organizací vůči tradičním církvím je významnou příležitostí pro zvyšování kvality života v 21. století.“ **[► zdroj 121 str. 115]** Vyšší míra ztotožnění s místem a dalšími lidmi, které ho obývají, je předpokladem k tomu, aby měli obyvatelé větší chuť se podílet na jeho dalším rozvoji. „Vyšší míra rovnosti motivuje obyvatele města k vyšší inkluzi. Když lidé cítí tuto inkluzi, začínají spolupracovat, přebírají zodpovědnost za své okolí a dobré životní podmínky. Město přitahuje různé lidi a tato různost dělá město plodným: každý cítí sílu a podporu pro to, aby mohl pozitivně přispět ke zvýšení kvality života všech a tím zvýšit udržitelnost městského prostředí.“ **[► zdroj 096 str. 114]** Toto jsou předpoklady městské společnosti ve svobodném a demokratickém prostředí. V prostředí, kde místní problémy nemohou být řešeny direktivně. Tato neformální síť lokálního pojetí samosprávy dokáže výrazně přispívat ke kvalitě života. Pokud ji nedokážeme vytvořit, lidé mohou na městský způsob života rezignovat a odejít bydlet do suburbie, kde bydlení ve vlastním rodinném domě obklopeném nárazníkovou zónou oplocené zahrady nabízí možnost vyhýbat se někdy nepohodlným sociálním interakcím, které jsou pro městský život typické. Pak ale tento způsob života už stěží můžeme nazývat městským.

Je tedy patrné, že občanská společnost a angažovaný komunitní život jsou důležitou součástí udržitelného městského prostředí. Je vůbec předpokladem pro to, aby město mohlo existovat a abychom mohli benefitů města využívat. Nepřímé ekonomické dopady občanské společnosti jsou tedy značné, například aktivní angažovanost obyvatel podporuje jejich zájem o veřejný majetek a veřejné prostředí a nakládání s nimi.

V této kapitole se ale zaměřujeme na přímé ekonomické benefity. U správy o veřejná prostranství, případně jiný majetek, díky zapojení lokálních akterů a lokálních zdrojů financování může veřejný sektor omezit své vlastní

náklady a přitom výsledná kvalita spravovaného prostranství nebo nemovitosti může přinášet vyšší spokojenost místních, a tudíž pak můžeme vyhodnotit vynaložené prostředky veřejného sektoru za efektivněji využitě.

Velmi důležité pro občanskou společnost jsou lokální komunity a jejich podpora. Strategický plán navrhuje efektivně využívat stávající budovy škol jako lokální komunitní centra, která poskytují prostor pro kulturní a další aktivity. Díky využití stávajících budov, které jsou dnes využívány převážně jen v dopoledních hodinách, není třeba zainvestovávat stavbu nových prostor. To nejenže snižuje nutné investiční náklady, ale zároveň ponechává zastavitelnou plochu pro jiné typy výstavby, a tím zvyšuje intenzitu využívání území.

V případech zapojování obyvatel do místního dění jsou prostředky využívány efektivněji, protože skrze participaci obyvatel jsou realizovány projekty, které nejvýznamněji zvyšují kvalitu života v lokalitách. Rovněž díky vyššímu zapojení místních obyvatel dojde k vyšší transparentnosti a efektivitě nakládání s veřejnými prostředky.

Lokální správa majetku města

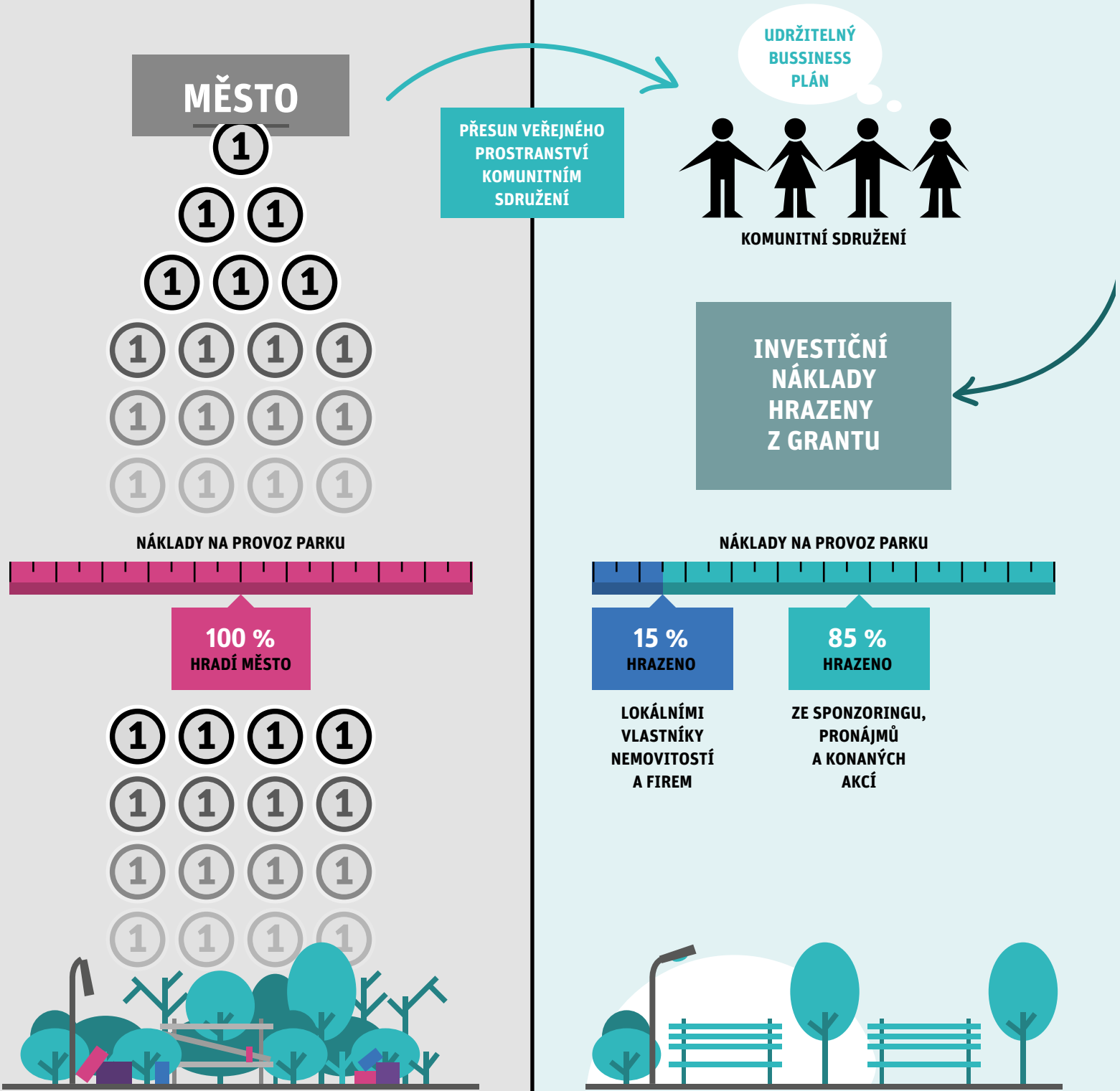
Místní sdružení obyvatel a dalších zainteresovaných aktérů mohou být velmi úspěšná v revitalizaci a následné správě veřejných prostranství. Obvykle mají vysoký zájem na kvalitě výsledného řešení, jsou dobře obeznámeni s místními podmínkami a nechybí jim kreativita, podnikavost a čas na kýžené řešení. Klíčové je, že takováto sdružení jsou schopna prostranství revitalizovat a udržovat levněji a s vyšší kvalitou než veřejný sektor.

„Přesun veřejných prostranství komunitním sdružením má potenciál získání nového financování, které není dostupné pro místní samosprávu. Toto se může jevit jako atraktivní možnost, ale zajišťování finančních zdrojů je jednak časově náročné a vyžaduje jak znalosti, tak dovednosti.“ **[► zdroj 016 str. 110]** Vytvoření udržitelného byznys plánu je zásadní podmínkou úspěšné revitalizace. Úspěšné projekty ukazují, že může jít o vstupní dotaci veřejného sektoru na uhrazení investičních nákladů a následně jsou provozní náklady a doplňkové investice hrazeny například z pronájmu prostoru z konaných akcí, poskytovaných služeb a sponzoringu.

Příkladem úspěšné revitalizace je newyorský Bryant park. Jeho revitalizace začala v roce 1980 díky grantu Rockefeller Brothers Fund pod vedením Dana Biedermana. V té době byl park zanedbanou plochou přezdívanou „park jehel“. Za 30 let pod správou místního sdružení se stal park jedním z nejintenzivněji navštěvovaných parků na světě s více než 6 miliony návštěvníků ročně.

*Roční náklady na provoz 7 milionů dolarů jsou z 15 % hrazeny vlastníky okolních nemovitostí a podniků. Zbýlých 85 % je hrazeno ze sponzoringu, nájmu a konaných akcí. **[► zdroj 073 str. 113]** Park se stal významnou atrakcí. Počet chodců na přilehlé ulici se za deset let zdvojnásobil na 10 000 za hodinu. Zvýšená atraktivita místa podporuje rozvoj dalšího podnikání, a tím podporuje lokální ekonomiku.*

Pozitivní scénář proto uvažuje s obdobnou komunitní revitalizací prostranství **[► Strategický plán, 1.2 - A]**, která může být založena například na místních sdruženích nebo i na české tradici zahrádkářských kolonií.

Zázemí pro kulturní aktivity

Díky systematické podpoře rozšiřování služeb škol či městských knihoven je možné ušetřit na výstavbě nových kapacit komunitní infrastruktury. S ohledem na fakt, že školy pro svůj primární účel disponují interiérovými a exteriérovými zařízeními pro sport, výukovými prostory a jídelnou, jsou vhodné i pro kulturní a komunitní provoz. V prostředí kompaktního města je rovněž výhodou, že veřejné služby jsou koncentrovány do jednoho objektu s rozdílným časovým režimem užívání, a tím ponechávají prostor pro další potenciální výstavbu.

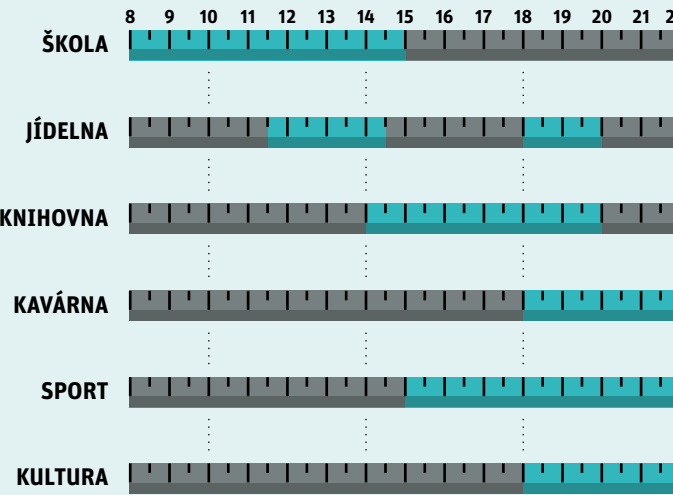
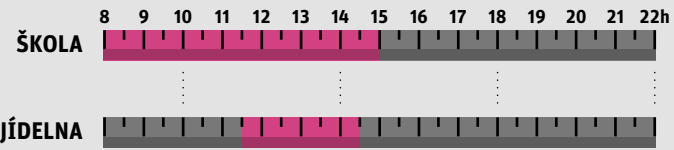
Využití kulturního potenciálu pro rozvoj komunitního života je významným faktorem při zvyšování konkurenceschopnosti dané lokality, posílení svébytného ducha místa, popř. místní identity a v neposlední řadě i podstatou kulturního turismu, protože vytváří možnost přilákat pozornost obyvatel mimo komunitu, kteří s sebou přinášejí peníze.

Příkladem mohou být komunitní projekty ve státě Utah, který během let 2006 a 2007 formou mikrograntů v rozmezí 10–16 tis. USD podpořil propojení komunitních center, umělců, místních podnikatelů a občanských spolků ve vybraných lokalitách. Celkem 8 projektů se v roce 2006 zúčastnilo 2 962 dobrovolníků, 55 podniků a 59 umělců. Kromě posílení vazeb uvnitř komunit a propojení stakeholderů, měly projekty i přímé ekonomické benefity v rozmezí 4 500 až 13 500 USD na projekt.[> zdroj 005 str. 110]

Pozitivní scénář, který počítá se zajištěním zázemí pro kulturní, sportovní a komunitní aktivity [> Strategický plán, 1.2 - B] [> Strategický plán, 2.3 - D] nevede pouze k rozvoji lokalit a podpoře kreativity a zdraví jejích obyvatel, ale rovněž slouží jako nástroj prevence sociopatologických jevů. Jinými slovy – v těch částech města, kde je aktivně využíván komunitní zázemí místními obyvateli, je bezpečněji. Dle studie univerzity v Berkeley (2008), zahrnující oblast křižovatky ulic 23rd Street a Telegraph Avenue ve městě Oakland, se z naprosto izolované a společensky nefunkční části města stala vyhledávaná oblast s fungující komunitou a kulturní nabídkou. Tento proces, který odstartoval organicky a následně pokračoval s podporou města, ožil především díky každoroční kulturní akci Art Murmur, na které participuje celá tamní kulturní komunita.

Od začátku pořádání Art Murmur, tedy mezi lety 1996 a 2006, klesla kriminalita v oblasti křižovatky o 44 %.

Díky tomuto faktu následně městská municipalita spustila iniciativu výstavby 6 tisíc bytů s cílem přilákat do oblasti 10 tisíc nových rezidentů. [> zdroj 012 str. 110]

+ POSÍLENÍ VAZEB
UVNITŘ KOMUNITY

+ ZVYŠOVÁNÍ
KONKURENCE-
SCHOPNOSTI
LOKALITY

+ POKLES
KRIMINALITY

+ ZVYŠOVÁNÍ POVĚDOMÍ
O LOKALITĚ MIMO
KOMUNITU
(TZN. KULTURNÍ TURISMUS
→ VYŠŠÍ ZISK)

Participace na veřejném dění

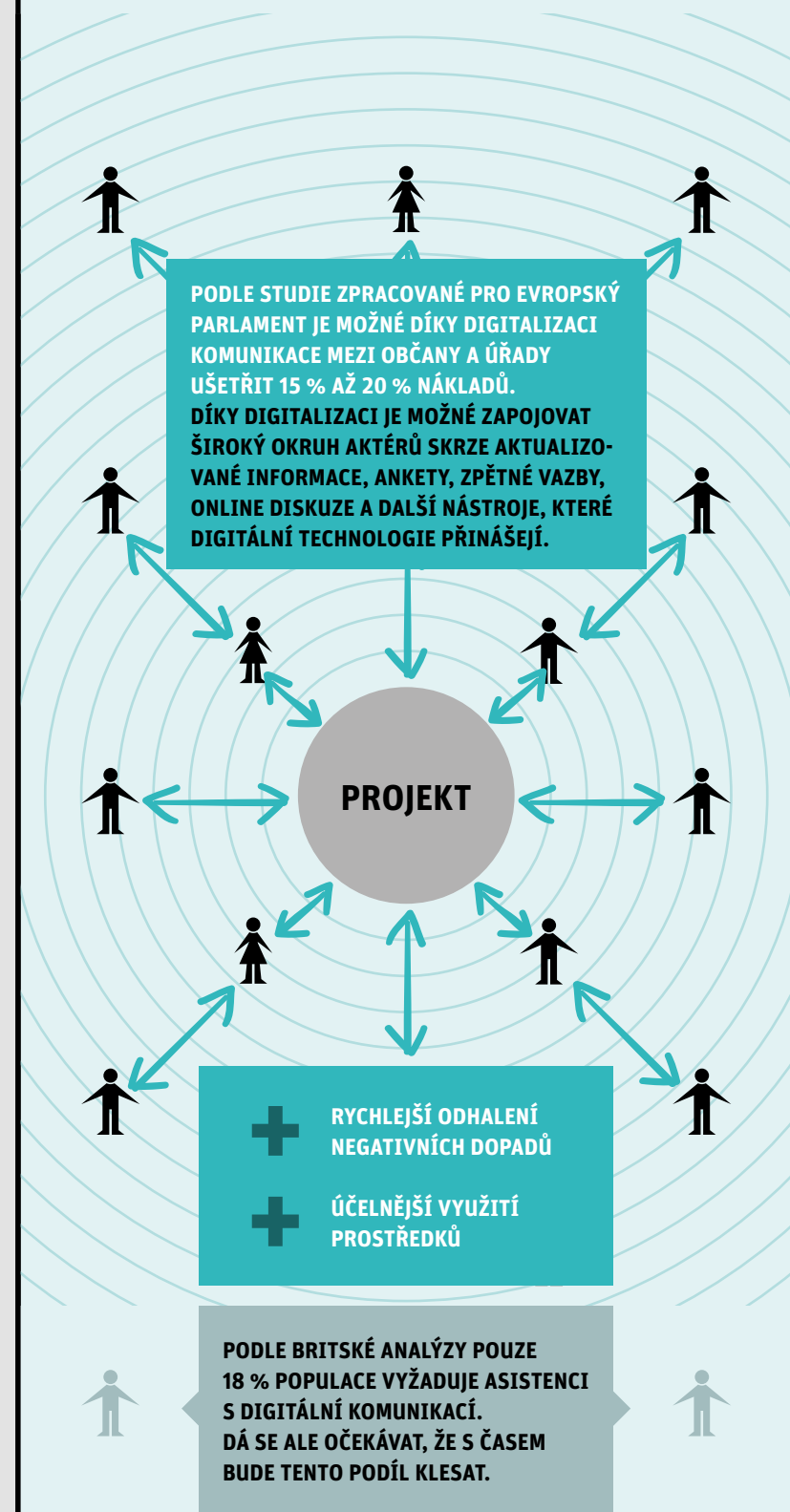
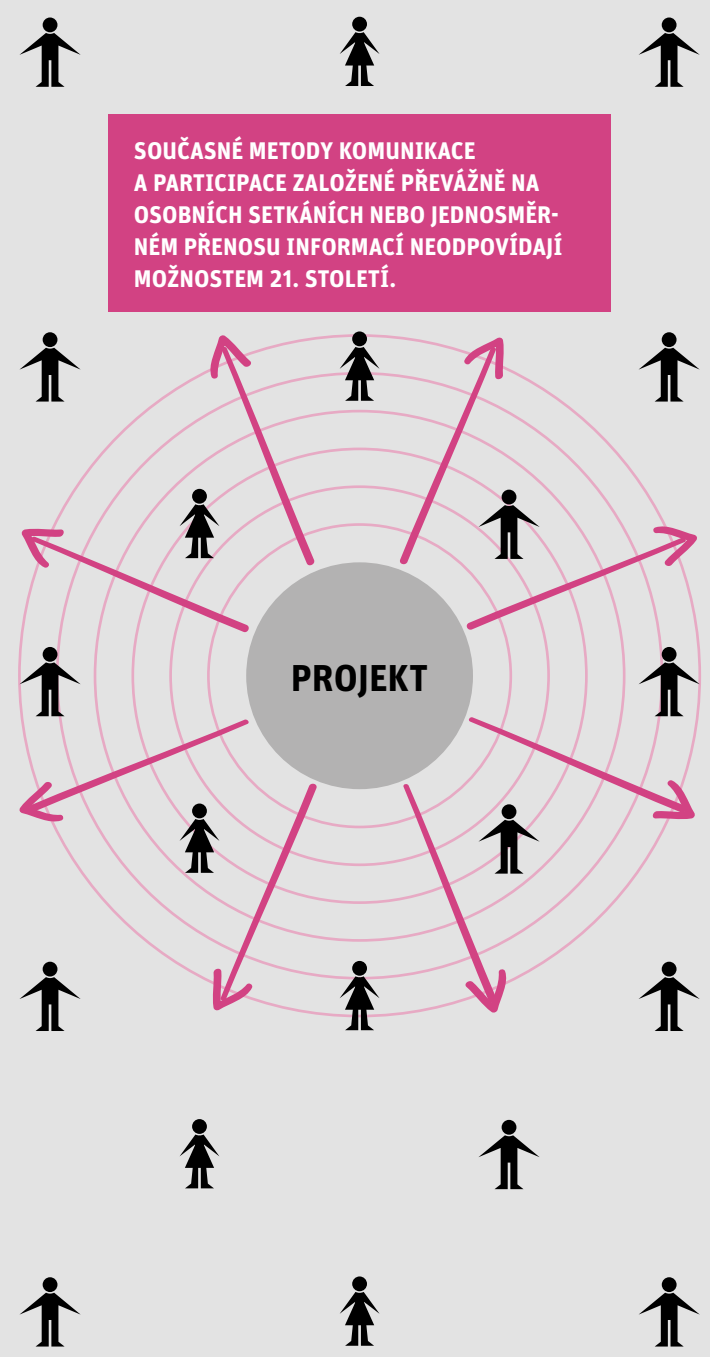
Zapojování veřejnosti a její zájem o místní problémy jsou jednou z podmínek demokraticky spravované společnosti. „Participační plánování však nejen posiluje demokratické principy – transparentnost a odpovědnost při plánování města, ale stává se důležitým prostředkem komunitního rozvoje. V lokalitách, kde lidé ztratili společenské vazby a spjatost s místem, může participační plánování podpořit budování komunit, komunikaci a interakci lidí, kteří zde žijí. Díky účasti na plánování města lidé získávají dovednosti a budují mezi sebou vztahy, které jim umožní lépe se spolupodílet na rozvoji a správě míst, kde žijí. Získávají větší pocit sounáležitosti a zodpovědnosti a jsou lépe schopni reagovat na změny prostředí. V dnešním dynamicky se proměňujícím prostředí vystaveném množství vnějších šoků tak participace posiluje odolnost města a je základní podmínkou pro jeho udržitelný rozvoj.“ [► zdroj 065 str. 112]

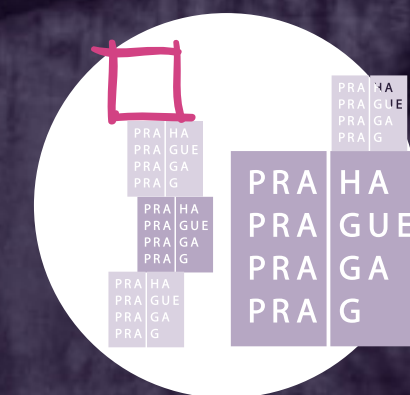
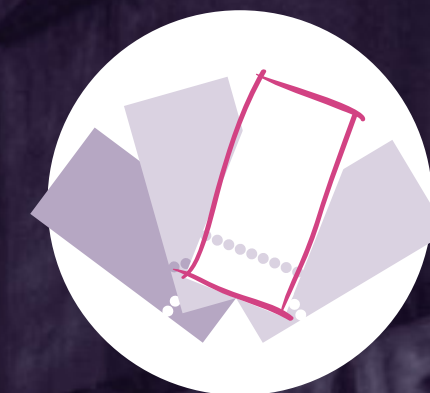
Studie ukazují, že zapojování veřejnosti do plánování a realizování projektů zvyšuje jejich budoucí úspěch. Na základě analýzy 105 projektů čistíček odpadních vod se prokázalo, že participace a úspěšnost projektů vykazovaly pozitivní korelaci. V dalších studiích se potvrdilo, že zapojení aktérů zlepšilo výsledná rozhodnutí a výsledky projektů. „Je důležité poznamenat, že tyto studie se zaměřují na širší hodnocení projektů, než je jen rychlost implementace nebo výstavby. Zahrnují spokojenost uživatelů a dlouhodobou ekonomickou a sociální udržitelnost.“ [► zdroj 053 str. 112]

Pozitivní scénář proto obsahuje důraz na participativní plánování [► Strategický plán, 1.2 - C] [► Strategický plán, 3.2 - A], protože zahrnutí dotčených aktérů může již v počátečních stádiích plánování odhalit negativní dopady na některé aktéry a díky tomu je již v projektové přípravě minimalizovat, nebo díky lepší znalosti místních podmínek projekt upravit tak, aby měl větší užitek. Díky tomu dochází k účelnějšímu využívání prostředků a je dosahováno vyšší efektivity.

Další oblastí je zapojení nových technologií do komunikace mezi občany a úřady, díky kterému se komunikace může zefektivnit, zlevnit a přitom rozšířit. Současné metody komunikace a participace založené převážně na osobních setkáních nebo jednosměrném přenosu informací neodpovídají možnostem 21. století, kdy je možné zapojovat široký okruh aktérů skrze aktualizované informace, ankety, zpětné vazby, online diskuze a další nástroje, které digitální technologie přinášejí.

Podle studie zpracované pro Evropský parlament je možné díky digitalizaci komunikace mezi občany a úřady ušetřit 15 % až 20 % nákladů. Přitom digitální komunikace je velmi otevřená. Podle britské analýzy pouze 18 % populace vyžaduje asistenci s digitální komunikací. Lze ale očekávat, že časem bude tento podíl klesat. [► zdroj 028 str. 111] Zároveň rozšíření agend eGovernmentu má v České republice značný potenciál, protože podle průzkumu spojených národů se Česko umístilo v žebříčku zemí EU na konci žebříčku před Rumunskem a Bulharskem [► zdroj 110 str. 114].

AUTENTICKÉ MĚSTO

Jaká je cena authenticity? Má pro město větší cenu skica Františka Kupky v Národní galerii, nebo skupina hipsterů obývajících bývalé průmyslové chrámy? Pochopit optikou čísel už tak neuchopitelný organismus, jakým je kultura, je v Praze dvojnásob těžké z důvodu nedostatku dat. Každý zásah do živého organismu může vyvolat nepředvídatelné jevy v jeho jiných částech a nezasahovat do něj tak může být v mnoha případech zdravější, než se jej snažit oživovat. Strategický plán ve svých opatřeních volí aktivní, přesto citlivou míru zásahů a následná kapitola popisuje benefity, které tyto zásahy Praze potenciálně přinášejí.

Zatímco přínosy kultury či historického dědictví jsou často označovány jako nevyčíslitelné, pro rozpočet hlavního města to neplatí. Omezené finanční zdroje na kulturu představují pro město odpovědnost i výzvu, jak svým obyvatelům zajistit co nejkvalitnější kulturní nabídku. Právě kvalitní kulturní nabídka je hlavním nástrojem, kterým je možné reagovat na přetížení historického centra Prahy turisty. S kulturním turismem Strategický plán nepracuje jako s nutným zlem, nýbrž jako s potenciálním zdrojem vitamínů, které mohou oživit i lokality mimo centrum.

Decentralizace pohybu turistů je možná pouze za předpokladu, že město dokáže aktivně propojit svou historickou fyzickou strukturu se současnou živou kulturou. Zdánlivě prázdná fráze v kontextu Prahy získává stále větší urgenci. Kliše o skanzenu je potvrzováno i kvantitativními výzkumy návštěvníků Prahy, kteří značku města vnímají především skrz dno pivního půllitru či estetiku historické architektury.

Aby tyto projekce město obrátilo směrem k udržitelnějšímu obrazu sebe sama, je nutné na značce společně s hlavními partnery a institucemi pracovat a kýžený obraz i v praxi naplňovat. Vize o kulturní značce, kulturním turismu či oživení památek jsou však bezvýznamné do chvíle, pokud by v centru pozornosti pražské kulturní politiky nestál člověk. Bez obyvatel s nápady, bez umělců, bez designérů, bez IT expertů či bez vědců se výše zmíněné pojmy nenaplní obsahem. Aktivní politika podpory kulturně-kreativních odvětví má pozitivní vliv jak na hrubou přidanou hodnotu, tak produktivitu práce. Pokud chce Praha zabránit odchodu svých nejnadanějších obyvatel, musí se sama stát prostorem intelektuálních elit, prostorem, kde noví Seifertové, Heyrovští či Havlové stimulují své prostředí k nekončícímu dialogu ať už v „pražské kavárně“, nebo plzeňské pivnici.

Kulturní turismus mimo přetížené historické jádro, inovace v kultuře zlepšující podmínky nejkreativnějším Pražanům, oživení pražských památek současnou kulturou i kulturní značka utvářejí navzájem provázaný organismus závislostí, jehož vitalita je klíčová pro vitalitu Prahy jako skutečné kulturní metropole, která si je vědoma svých možností a své vlastní authenticity i odlišnosti od Vídně, Berlína, Kodaně nebo Amsterdamu.

Kulturní turismus

Z ekonomického pohledu bude v příštích letech cestovní ruch tahounem evropského hospodářského růstu. Dle modelu Oxford Economics global industry (2015) bude tento průmysl růst do roku 2025 průměrným tempem 2,8 % ročně, tj. o 0,9 % ročně rychleji než evropská ekonomika. [► zdroj 034 str. 111]

Odhadovaný přínos cestovního ruchu v ČR do roku 2025 je 3,6 % HDP ročně, potažmo přibližně 9,8 % pražského HDP ročně (2015, ČSÚ).[► zdroj 034 str. 111]

Tento boom zapříčiněný kontinuálním růstem počtu zahraničních turistů s sebou nese kromě objektivních ekonomických benefitů i negativní efekty. V případě historických měst jde o odliv stálých rezidentů z přetížených částí města či přizpůsobování nabídky zboží a služeb masovému turistům. V Praze se tak setkáváme se situací, kdy japonští turisté na Královské cestě kupují ruské matřičky vyrobené v Číně a autenticky se cítí pouze proto, že kolem sebe mají tolik lidí jako při ranní špičce tokijského metra.

Jak pozitivní tak negativní scénář počítá s naprosto stejným tempem růstu cestovního ruchu. Jde o danost, která nastane i v případě, že Praha nezačne naplňovat Strategický plán. Navrhovaná opatření se tak nezaměřují pouze na maximalizaci benefitů cestovního ruchu, ale rovněž na ekonomickou optimalizaci negativních externalit, které přetížením historického jádra vznikají.

Schopnost měst ovlivnit poptávkovou stranu trhu a turisty odradit od cesty je velmi omezená a zároveň nežádoucí. Např. Benátky cíleně zrazovaly potenciální turisty od cesty formou plakátů s mrtvými holuby, přičemž počet turistů se nesnížil, ba naopak dnes italskému městu hrozí, že do roku 2030 klesne počet stálých rezidentů o 55 tisíc obyvatel a město tak budou prakticky obývat pouze turisté.

Pozitivní scénář se zaměřuje na podporu kulturního turismu (udržitelný turismus) [► **Strategický plán, 2.3 - E**], tj. turismu, který představuje cestovní zážitky na místa a za aktivitami, které autenticky představují příběhy lidí současnosti i minulosti.[► zdroj 064 str. 112] Ze studie „Sustainable Cultural Tourism in Urban Destinations: Does Space matter?“ (2016) [► zdroj 097 str. 114] vyplývá, že turisté přijíždějící za cílenou kulturní událostí jsou ochotnější cestovat za kulturním využitím mimo hlavní turistické tepny. Na základě analýzy tzv. nodů, tedy klíčových uzlů pohybů turistů, získaných pomocí GPS, může město cílenou spoluprací s klíčovými kultur-

ními institucemi ovlivňovat kulturní nabídku a tím udržitelně distribuovat turisty mimo zahuštěná historická centra.

Dle Massachusetts Cultural Council pak „kulturní turista“ utratí v průměru o 62 USD denně více, popřípadě v průměru o 200 USD za jednu návštěvu více než běžný turista.[► zdroj 002 str. 110]

Rozšíření turistů mimo přetížené části, rovněž snižuje tzv. „únik příjmů“ z cestovního ruchu, jelikož podporuje rozvoj malého a středního podnikání v lokalitách mimo centrum. Kulturní turismus tak přispívá především k vyšší kvalitě života rezidentů města a udržitelnějšímu rozvoji.

KAŽDÁ DESÁTÁ KORUNA
PRAŽSKÉHO HDP POCHÁZÍ
Z TURISMU

TENTO BOOM ZAPŘÍČINĚNÝ KONTINUÁLNÍM RŮSTEM POČTU ZAHRANIČNÍCH TURISTŮ S SEBOU NESE KROMĚ OBJEKTIVNÍCH EKONOMICKÝCH BENEFITŮ I NEGATIVNÍ EFEKTY. V PŘÍPADĚ HISTORICKÝCH MĚST SE JEDNÁ O ODLIV STÁLÝCH REZIDENTŮ Z PŘETÍŽENÝCH ČÁSTÍ MĚSTA, ČI PŘIZPŮSOVÁNÍ NABÍDKY ZBOŽÍ A SLUŽEB MASOVÝM TURISTŮM.

PRŮMĚRNÉ ROČNÍ TEMPO
RŮSTU TURISMU
+2,8 %

POZITIVNÍ SCÉNÁŘ SE ZAMĚŘUJE NA
PODPORU KULTURNÍHO TURISMU

TURISTÉ PŘIJÍŽDĚJÍCÍ ZA CÍLENOU KULTURNÍ UDÁLOSTÍ JSOU OCHOTNĚJŠÍ CESTOVAT ZA KULTURNÍM VYŽITÍM MIMO HLAVNÍ TURISTICKÉ TEPNY.

MĚSTO MŮŽE CÍLENOU SPOLUPRACÍ S KLÍČOVÝMI KULTURNÍMI INSTITUCEMI OVLIVŇOVAT KULTURNÍ NABÍDKU A TÍM UDRŽITELNĚ DISTRIBUOVAT TURISTY MIMO ZAHUŠTĚNÁ HISTORICKÁ CENTRA.

Inovace v kultuře

Proč investovat veřejné výdaje právě do kultury případně kulturně-kreativních odvětví? Proč Strategický plán hl. m. Prahy raději nenavrhuje investice do bankovního či strojírenského sektoru? Podíl kulturně-kreativních odvětví [► metodika 013 str. 104] činí 4,2 % evropského a 3,7 % českého HDP. Praha je v tomto ohledu jasným českým lídrem, když podíl kulturně-kreativních odvětví na HPH (hrubé přidané hodnotě) zde činí 10,1 % (2010, ČSÚ, IPR Praha7) [► zdroj 119 str. 115], přičemž více než polovina HPH kulturně kreativních průmyslů ČR je vytvářena právě na území Prahy.

Na základě dat mezi lety 1975–2007 a nerovnovážného ekonomického modelu bylo na finské ekonomice otestováno, že realokace investic ve výši 34,9 mil EUR z tradičních odvětví do kulturně kreativních zvýší celkovou HPH ekonomiky o 1 %. (2012, UNESCO) [► zdroj 066 str. 113].

Fakt že HPH kulturně-kreativních odvětví roste rychleji než HPH zbylé části ekonomiky dokazují i britská data z let 2008–2014, kdy tamější HPH kulturně-kreativních odvětví (KKO) rostla rychleji, během 5 let celkově o 25,6 %. (2016, Department for Culture Media & Sport) [► zdroj 018 str. 110]

Na rozdíl např. od bankovníctví má Praha v oblasti KKO přirozenou komparativní výhodu. V pozitivním scénáři KKO nepřinášejí ekonomice pouze přímé benefity (prodej zboží a služeb KKO), ale rovněž multiplikační efekty v důsledku vytváření tzv. kulturních (či kreativních) klastrů, které umožňují realizaci úspor z rozsahu, sdílení rizik a nákladů a rychlejší sdílení know how. [► Strategický plán, 2.3 - B] [► Strategický plán, 2.3 - F]

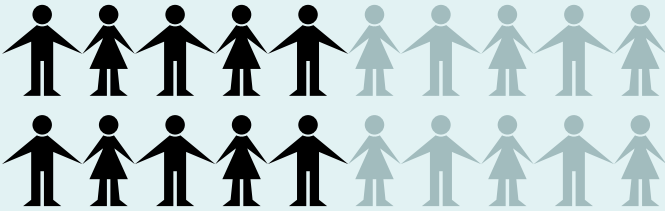
Hlavní město nemá dlouhodobě problém s mírou nezaměstnanosti, ale strukturou odvětví a s produktivitou práce, popř. s nízkým disponibilním důchodem domácností pramenícím mimo jiné z nedostatečného objemu firem vytvářejících produkty s vysokou přidanou hodnotou. KKO v oblasti vědy a výzkumu (VaV) předčí téměř ve všech ukazatelích (počet pracovišť VaV, zaměstnanců VaV, výdajů na VaV a tržeb z VaV) odvětví jako automobilový či chemický průmysl. (2016, Institut umění) [► zdroj 118 str. 115] Produktivita práce se samozřejmě velmi mění s druhem odvětví, když např. u tzv. odvětví kreativních služeb (marketingové služby, zábavní studia, produkční firmy,...).

Studie Valencijské univerzity (2014) [► zdroj 017 str. 110] na vzorku 250 regionů v 24 zemích EU ukázala, že zdvojnásobení pracovních míst v odvětví by zvýšilo produktivitu práce o 8,6 %.

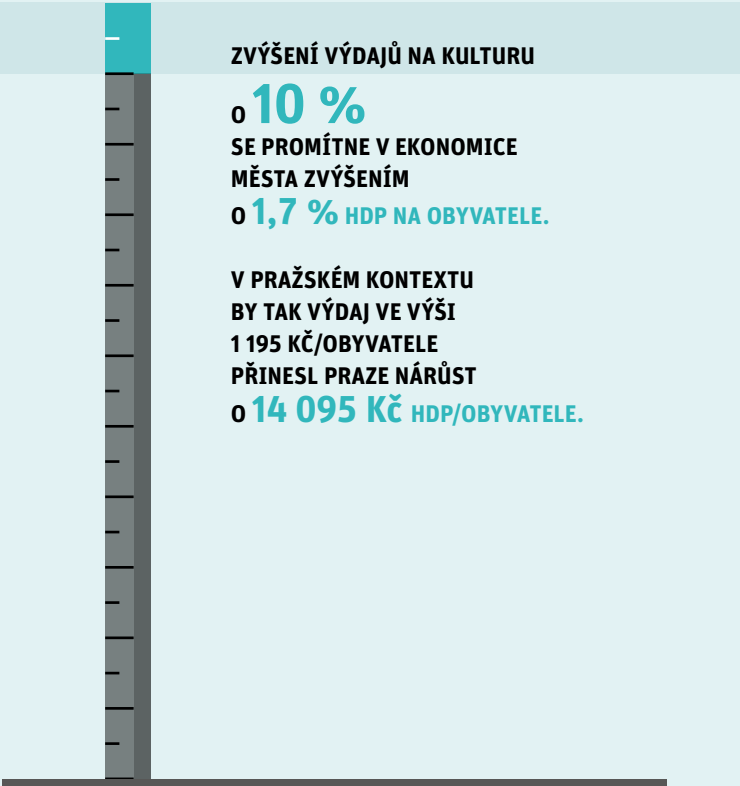
Cílené investice do kulturních inovací a kulturně-kreativních klastrů mají vyčíslitelné pozitivní efekty na městskou ekonomiku.

Dle studie TERA Consultants (2011), do které bylo zahrnuto na 47 světových center kreativity včetně Prahy, se 10% zvýšení výdajů na kulturu promítne v ekonomice města zvýšením HDP na obyvatele o 1,7 %. V pražském kontextu by tak výdaj ve výši 1 195 CZK/obyvatele přinesl Praze nárůst o 14 095 HDP/obyvatele.[► zdroj 101 str. 114]

MĚSTO	POČET OBYVATEL	KULTURA V ROZPOČTU MĚSTA	CELKOVÉ VÝDAJE NA KULTURU	VÝDAJE NA 1 OBYV. ROČNĚ	PARITA KUPNÍ SÍLY
BERLÍN	3 421 829	2,1 % (20 mld.)	418 507 415	122	122
VÍDEŇ	1 797 337	cca 1,9 % (cca 12 mld.)	247 897 045	138	131
VARŠAVA	1 735 442	cca 3,7 % (z 3,33 mld.)	111 000 000	64	119
PRAHA	1 262 612	2,3 % (2,8 mld.)	47 526 881	38	60
HELSINKY	599 676	cca 2,1 % (z 5,223 mld.)	108 750 000	181	151,2
DRÁŽDANY	536 308	cca 5,4 % (cca 1,3 mld.)	71 258 367	133	133
BRATISLAVA	414 391	cca 1,4 % (z 275,8 mil.)	4 100 000	10	15

ZDVOJNÁSOBENÍ POČTU PRACOVNÍCH MÍST V ODVĚTVĚ KREATIVNÍCH SLUŽEB BY ZVÝŠILO PRODUKTIVITU PRÁCE
o 8,6 %

Oživení pražských památek

Ekonomie tradičně rozlišuje 3 druhy kapitálu – lidský, přírodní a fyzický. Aby města na cestě za poskytnutím co nejvyšší kvality života pro své obyvatele mohla efektivně hospodařit se svým historickým dědictvím, je nutné, aby dokázala ocenit i kapitál kulturní. Složkami kulturního kapitálu jsou pak taková aktiva, do nichž je vtělena kulturní hodnota. [► zdroj 020 str. 110] Nemožnost vyčíslení kulturní hodnoty kulturního dědictví vedla v minulosti k protekcionistické politice z důvodu nezvratnosti změny takového prostoru. Rozvoj měst se tak řídil pravidlem „raději zachovat než rozvíjet“.

Kulturní hodnotu v kontextu památkové péče odborná literatura specifikuje rozdělením hodnoty na 5 částí: estetickou, duchovní, symbolickou, sociální a historickou. Ekonomické efekty vybraných historických budov lze určit kombinací jejich kapitálových nákladů (jakou má budova reálné hodnotu, včetně nákladů obětovaných příležitostí), přímých ekonomických benefitů, které generuje budova např. z prodeje vstupenek a nehmotných ekonomických benefitů, ve kterých se nejvíce projevuje právě kulturní hodnota. Při jejímž výpočtu se kromě metody cestovních nákladů a hedonické metody nejčastěji používá tzv. metoda podmíněného ocenění, která na základě kvantitativního sběru dat vyčísluje celkovou i nepřímou hodnotu nemovitosti či instituce.

Zatímco negativní scénář nepočítá s rozšířením datové základny kulturních dat a jejich využitím při alokaci finančních prostředků, pozitivní scénář zavádí aktivní správu a práci s daty, která umožní kvantifikovat přínos jednotlivých pražských aktiv. [► Strategický plán, 2.3 - C]

Aplikací výše zmíněné metody na muzea, knihovny a archivy v západoanglickém Boltonu bylo zjištěno, že hodnota těchto institucí činí 10,4 mil. GBP.

Město tak dle srovnání s veřejnými výdaji a granty jednotlivým institucím zjistilo, jaké z institucí mají pro místní komunitu nejvyšší míru přínosu oproti vynaloženým městským prostředkům, které činily celkem 6,5 mil. GBP. (2005, Jura Consultants) [► zdroj 010 str. 110]

Aktivní přístup ke správě kultury v pozitivním scénáři pomůže městu pochopit fungování organismu památkově chráněných prostorů i institucí v nich sídlících. Cestou ke zvýšení jejich ekonomické i kulturní hodnoty je pak v pozitivním scénáři živá kultura [► Strategický plán, 2.3 - G] [► Strategický plán, 1.3 - B]. Mezinárodní zkušenost ukazuje, že rozšíření kvalitní kulturní

nabídky formou festivalů vytváří benefit jak pro organizátory, tak pro město samotné. V kombinaci s principy kulturního turismu tak kontrast soudobého umění s historickou tvářící města může oživovat i vybydlené památkově chráněné objekty, které pro společnost ztrácejí svou hodnotu. Např. během rakouského festivalu Festspiele ve městě Bregenz, jehož celkové náklady činily 20 mil. EUR, činily celkové dotace veřejného sektoru 5,7 mil. EUR, tj. 28,5 % nákladů. Celkové příjmy z daní z příjmu odvislé od tohoto festivalu však činily 21 mil. EUR, tzn. že z každého jednoho eura investovaného veřejným sektorem se vrátila eura 4. (2013, Smith, Richards) [► zdroj 104 str. 114]

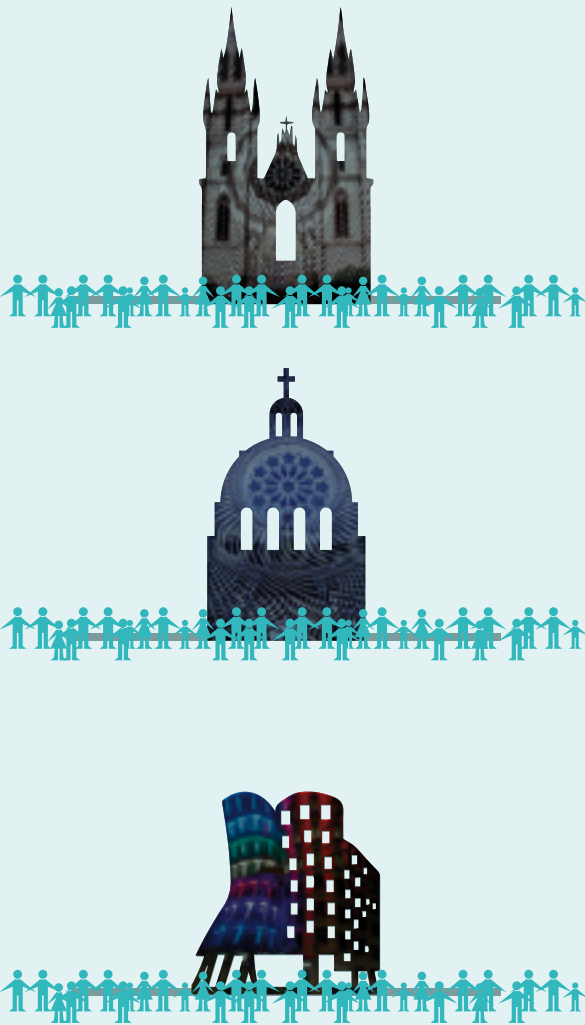
Příkladem festivalu v pražském kontextu může být festival 4+4 dny pohybu, který si oživení opuštěných pražských památek dává jako jeden ze svých cílů, či Pražské Quadrinnale, které k prezentaci současné scénografie a divadelní architektury využívá památkově chráněné prostory.

Díky PQ v roce 2011 došlo k zvýšení českého HDP o 111,6 mil. Kč a veřejné rozpočty získaly díky přehlídce nejméně 61,1 mil. Kč. Po očištění dat činil čistý dopad na pražské HDP 42,1 mil. Kč. Celková dotace pražského magistrátu činila v roce 2011 1,5 mil. Kč, tj. z každé koruny investované městem se pražské ekonomice vrátil osminásobek, přičemž Praha samotná získala z ubytovacích poplatků přibližně 1,48 mil. Kč. (2011, Raabová) [► zdroj 004 str. 110]

Strukturovaným sběrem dat, jejich vyhodnocením a následným využitím výsledků při rozhodování a plánování má Praha jedinečnou šanci stát se unikátní kreativní laboratoří, kde se povede dialog živé kultury s historickým a kulturním dědictvím minulých staletí.

METODY ODHADU EKONOMICKÉ HODNOTY KULTURNÍCH PAMÁTEK

- METODA CESTOVNÍCH NÁKLADU
- HEDONICKÁ METODA
- METODA PODMÍNĚNÉHO OCENĚNÍ

**HODNOTA KULTURNÍCH PAMÁTEK
SE ZVYŠUJE JEJICH ZAPOJOVÁNÍM
DO SOUDOBÉ ŽIVÉ KULTURY**

Kulturní značka

Když Nizozemský Eidhoven v 90. letech narazil na své hospodářské dno, celosvětové povědomí o tomto městě bylo minimální. Dnes se město, jehož počet obyvatel čítá 4,5 % nizozemské populace, prezentuje jako evropské centrum inovací a metro-politní oblast Eidhovenu na svém území vyprodukuje 52 % všech patentů vzniklých na území Holandska, tj. 4 patenty denně (2015, Rivas). [► zdroj 059 str. 112] Nelze říci, zda rostoucí počet patentů a inovací souvisí s úspěšným brandingem města, či naopak. Důležitý je především fakt, že prezentovaná zpráva, kterou Eidhoven vysílá do světa, odpovídá realitě.

Jestli je autenticita v prezentaci značky města základním principem její tvorby, hned tím dalším je nutnost vize budoucího rozvoje. [► **Strategický plán, 2.1 - A**] Cílem městského marketingu není pouze zvýšit povědomí o Praze mezi zahraničními subjekty, ale i posílení místní identity a identifikace obyvatel města s místem, kde žijí. Zhodnotit ekonomický dopad povědomí je velmi obtížné, jediné možné vysvětlení jsou náklady obětované příležitosti, kdy může docházet k poklesu produktu a investic vzhledem k neznalosti Prahy jako centra kulturních a ekonomických aktivit.

Síla značky se nejčastěji měří dvěma indexy – European City Brand Barometer společnosti Saffron a Anholt GfK-Roper City Brand Indexem. Dle studie Vysoké školy ekonomické (2015) [► zdroj 014 str. 110] existuje prokazatelná korelace mezi silou značky (měřenou právě dle výše zmíněných metodik) a cenou hotelů (měřenou Hotel Price Indexem), tedy že ve městech se silnou značkou je značná poptávka po ubytování, která zprostředkovaně vede k vyšší ceně ubytování.

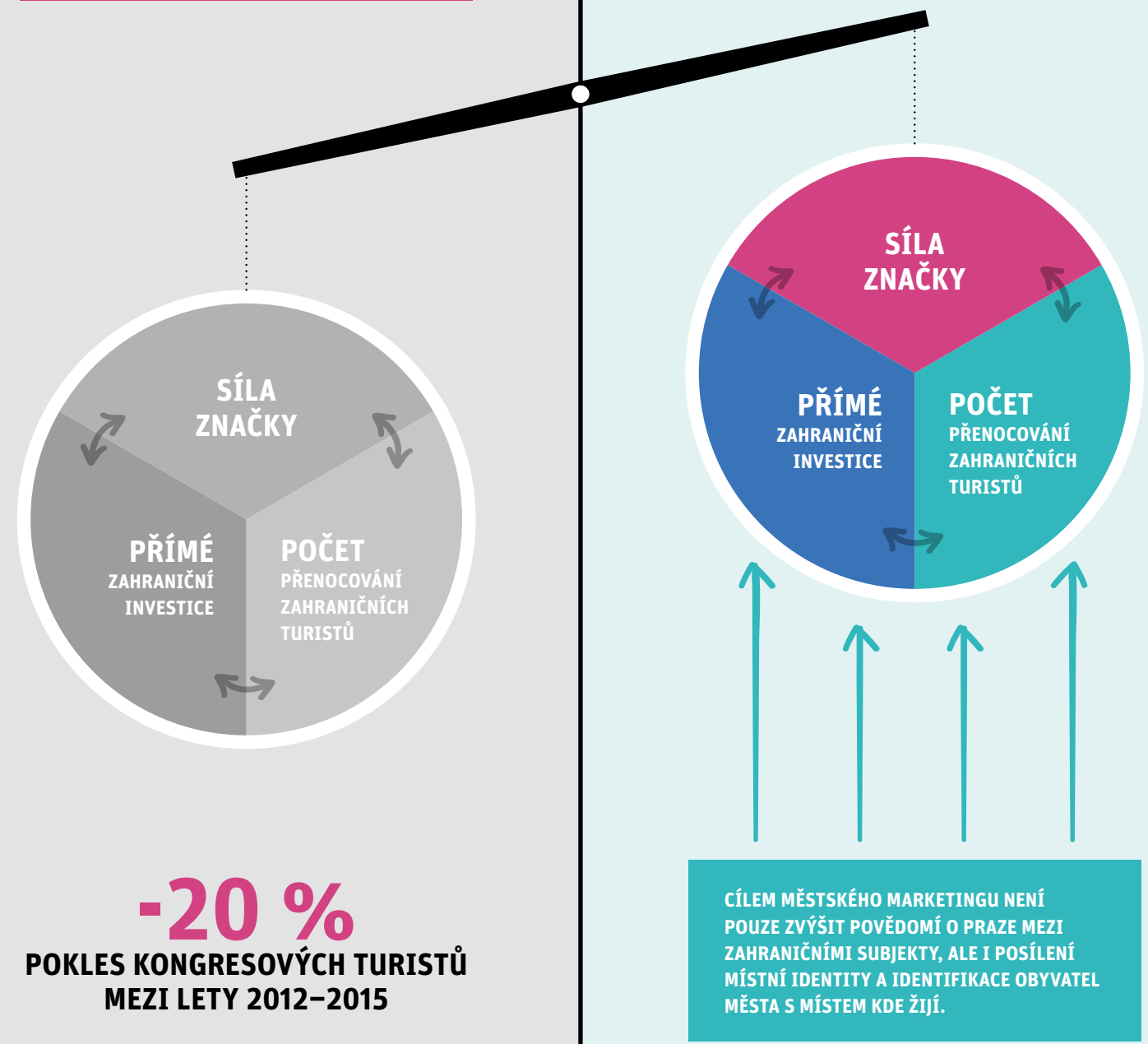
Dle studie Erasmus University Rotterdam (2010) pak existuje signifikantní závislost mezi silou značky, počtem přenocování zahraničních turistů a přímými zahraničními investicemi. [► zdroj 015 str. 110] Jinými slovy – pokud má město silnou značku, proudí do něj jak turisté, tak investice [► metodika 014 str. 104] a naopak.

U obou výše zmíněných jevů však nelze určit, zda není závislost opačná, tj. např. že díky toku investic se posiluje značka města. Pozitivní scénář implementace Strategického plánu hl. m. Prahy navrhuje jak opatření k posilování značky, tak podporu služeb s důrazem na příliv přímých zahraničních investic [► **Strategický plán, 2.1 - B**] [► **Strategický plán, 2.3 - A**], tudíž zde není kauzalita podstatná.

Porovnání mezi vydanými žebříčky síly značky 2008 a 2013 pro Prahu není možné, jelikož ve vydání 2013 již nebyla zařazena mezi 57 nejvýznamnějších měst, pravděpodobně není aktuálně výrazně profilována a nezanechává tzv. buzz.

Vliv úspěšné profilace na současný kulturní obsah značky lze sledovat na příkladu Bilbao. Během výzkumu dat mezi lety 1998–2005 bylo zjištěno, že na návštěvě 24–28 % domácích turistů měla podíl online informace o aktuální kulturní nabídce ve spojení s Guggenheim Museem. U zahraničních návštěvníků tento poměr za stejné období činil 15–18 %. (2015, Plaza) [► zdroj 021 str. 110] Tato zjištění jsou pro Prahu klíčová např. při decentralizaci masového turismu a oslovování specifických skupin turistů jako např. kongresových turistů, jejichž počet strmě klesá, když v období 2012–2015 zaznamenal pokles o 20 % (2016, ČSÚ) [► zdroj 055 str. 112].

V ŽEBŘÍČKU POROVNÁNÍ SÍLY ZNAČKY PRO ROK 2013 JIŽ PRAHA NEBYLA ZAŘAZENA MEZI 57 NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH MĚST

SOCIÁLNÍ SOUHRŽNOST

Sociální politika by především měla zajistit sociální stabilitu a zahrnuje etické důvody. V kontextu této analýzy se zaměříme na opatření sociální politiky, která zároveň podporují ekonomický růst. Klíčovou oblastí, kde se zájem o sociální soudržnost setkává s podporou hospodářského růstu, je podpora různě znevýhodněných skupin obyvatel, aby byly zapojeny na trhu práce.

V Praze je dlouhodobě nízká nezaměstnanost díky vysoké poptávce zaměstnavatelů po pracovnících, a proto rozšiřování trhu práce zvyšováním počtu ekonomicky aktivních obyvatel může přinést další růstový potenciál. Každý pracující obyvatel se podílí na HDP, odvádí daně a spíše nebude závislý na vnější podpoře. Proto podpora zaměstnávání není jen v zájmu podporovaných, ale i společnosti jako ekonomického celku.

Podpora zaměstnávání se týká skupin obyvatel v různých etapách jejich života nebo v různých životních situacích. U mladých rodin jde o možnost dříve umístit děti do předškolních zařízení a tím si zkrátit dobu pobytu na rodičovské dovolené. U seniorů pak jde o podporu jejich zaměstnávání, aby se déle udrželi v aktivním životě a aby se zvýšil jejich disponibilní příjem.

V případě životních situací je to například pomoc s péčí o člena rodiny, který již není soběstačný. Veřejným zajištěním takové péče se zvýší šance, že pracovní život ostatních členů domácnosti nebude narušen.

Jinou životní situací je ohrožení ztrátou bydlení. Bydlení je jedním z předpokladů, aby člověk mohl vykonávat zaměstnání. Proto pomoc ohroženým rodinám i jednotlivcům může pomoci k jejich udržení v pracovním životě.

Samostatnou životní situací je doba nemoci, po kterou člověk nemůže pracovat. Celospolečenským zájmem je takovou dobu minimalizovat a k tomu může přispět aktivní prevence a podpora zdravého životního stylu.

Všechny zmíněné oblasti tedy nezvyšují jen kvalitu života podporovaným a jejich blízkým, ale do určité míry zajišťují více lidí pro trh práce nebo zkracují dobu, po kterou jsou z trhu práce vyloučeni. Díky tomu se zvyšuje produktivita města jako celku.

Podpora rodičovství: investice do příštích generací

Investice do rodinné politiky je investicí převážně dlouhodobou. Pokud chce město čelit demografickému stárnutí dalšími kroky, než je jen imigrace, musí podporovat své občany k rodičovství. Nedostupnost bydlení je jednou z překážek pro založení rodiny. [► zdroj 042 str. 111]

Dostupnost startovacího bydlení pro páry, které chtějí děti, je tedy jednou z oblastí, jak může město motivovat obyvatele k rodičovství. Pozitivní scénář proto podporuje startovací nájemní bydlení [► **Strategický plán, 1.1 - C**], a to zejména v lokalitách, kde město chce podíl bydlení dlouhodobě podporovat, jako je například centrum a širší centrum města.

Díky této podpoře město motivuje obyvatele k rodičovství, které by jinak bylo odkládáno a mohlo vyústit v menší šanci na pořízení dětí, zvýšení rizika zdravotních komplikací či nutnost asistované reprodukce, které všechny v důsledku znamenají zvýšené náklady pro veřejný sektor.

Dalším klíčovým faktorem podmiňujícím rodičovství je možnost skloubení péče o děti se zaměstnáním. Mimo možnost zkrácených a flexibilních úvazků je účinným nástrojem podpora jeslí a školek. V současné době rodiče nemají jistotu, že své dítě již v útlém věku do předškolního zařízení umístí, případně mají k dispozici pouze soukromá zařízení, která mohou být mimo jejich ekonomické možnosti.

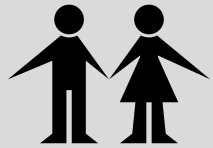
Pozitivní scénář proto podporuje vznik a provoz školek a jeslí, aby měli rodiče jistotu rychlého návratu zpět do zaměstnání [► **Strategický plán, 1.1 - B**]. Rychlejší návrat do zaměstnání také snižuje riziko, že se dané osobě už nepodaří na trhu práce uplatnit. V Praze, kde je dlouhodobě nízká nezaměstnanost (2,8 % v roce 2015 [► zdroj 022 str. 110]), je zaměstnávání obyvatel, kteří by jinak doma pečovali o děti, atraktivní možností rozšíření trhu práce. V Praze jsou na rodičovské dovolené přibližně 4,3 % ekonomicky aktivních obyvatel. [► zdroj 024 str. 110]

Pokud by se podařilo díky zvýšení dostupnosti školek zkrátit průměrnou délku rodičovské dovolené ze tří [► zdroj 075 str. 113] na dva roky, odpovídalo by to potenciálu nárůstu HDP díky vyšší zaměstnanosti o 1,4 %.

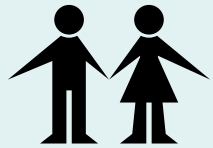
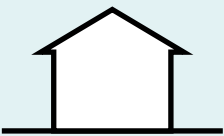
Pracující obyvatelé přispívají v odvodech na daních do veřejných rozpočtů a zvýšeným příjmem posilují agregátní poptávku.

Podle studie Levy Economics Institute (2011) [► zdroj 063 str. 112] se výhodnost vzdělávání dětí v brzkém věku mimo jiné v dalším životě projevuje vyšším dosaženým vzděláním, vyššími platy a větším objemem majetku. Tyto závěry ukazují, že výhodnost předškolního vzdělání není jen na straně veřejného sektoru, který profituje z vyšší zaměstnanosti rodičů, ale i na straně samotných dětí, které díky předškolnímu vzdělávacímu systému získávají lepší schopnosti pro budoucí ekonomicky aktivní život.

Výhodnost školek potvrdila i studie CERGE-EI, podle které je čistý roční výnos veřejných rozpočtů na jedno místo ve školce v průměru 10 000 Kč [► zdroj 116 str. 115].

NEEXISTENCE DOSTUPNÉHO BYDLENÍ JE JEDNÍM Z FAKTORŮ, PROČ MLADÉ PÁRY BUDOU ODKLÁDAT RODIČOVSTVÍ

[průměrná délka
rodičovské
dovolené]

3 roky

2 roky

1 rok

0

+1,3 % HDP

HDP díky zkrácení průměrné
délky rodičovské dovolené
ze tří let na dva roky

**KAŽDÉ MÍSTO VE ŠKOLCE
PŘINÁŠÍ VEŘEJNÝM ROZPOČTŮM**

10 000 Kč / ROK

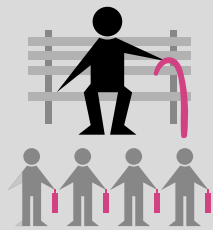
Pražané stárnou

Průběh stárnutí a jeho dopady na zdraví a kvalitu života jedinců ve stáří – seniorů – je v současnosti velmi individuální. Obecně jsou senioři ztotožňováni s osobami ve věku 65 a více let a dnes (k roku 2015) je jich v Praze 220 500, v roce 2030 to bude dle prognózy o 16,7 % více, tj. 252 500 osob. V případě počtu obyvatel starších 80 let je přírůstek ještě markantnější – 65 %, počet osob starších 80 let vzroste z 50 000 v roce 2016 na 82 000 osob v roce 2030 [► zdroj 025 str. 111].

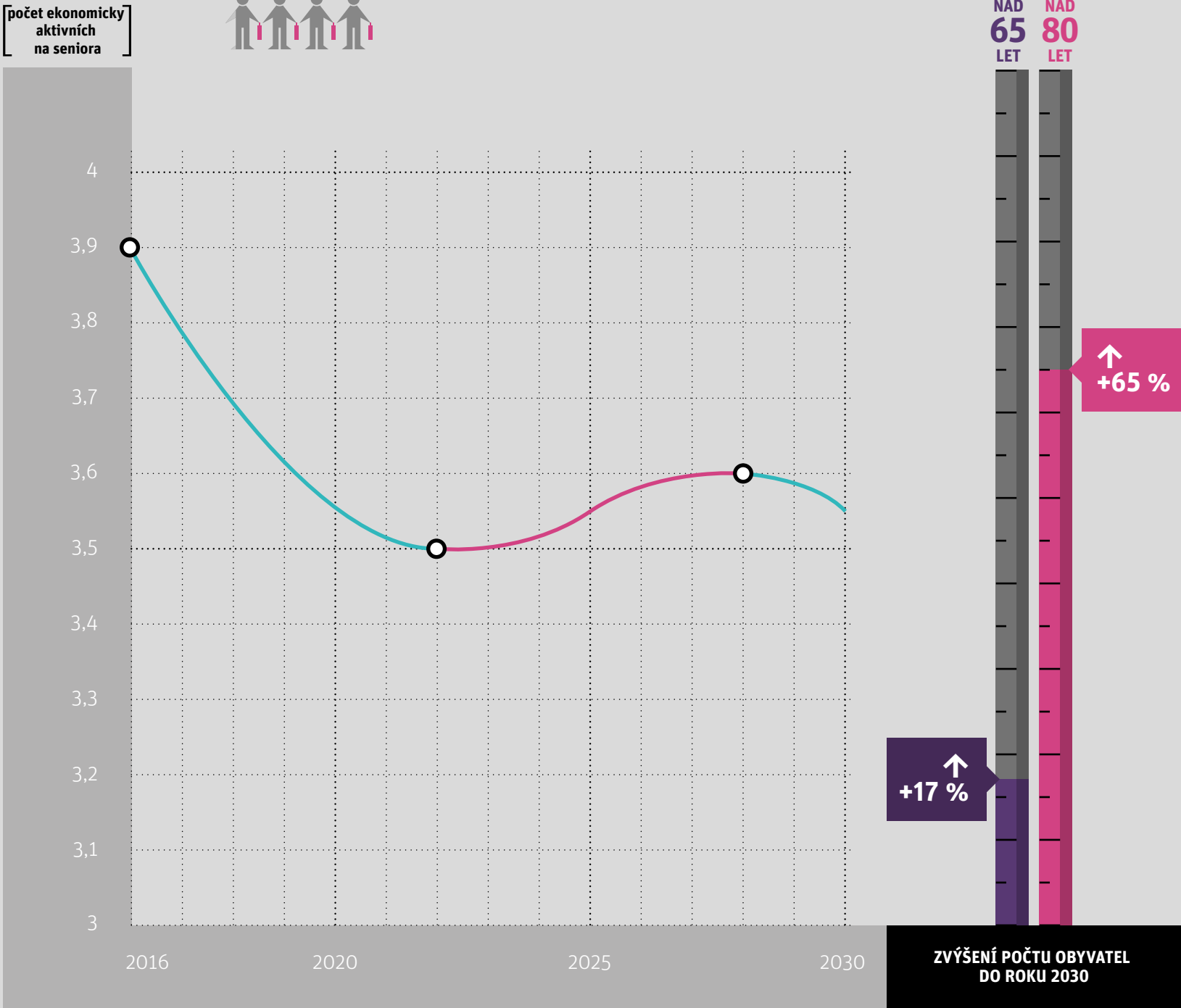
Rostoucí počet a podíl seniorů ve společnosti s sebou přináší potřebu udržet seniory co nejdéle v aktivním životě, a to nejen s ohledem na úsporu finančních nároků v oblasti zdravotních a sociálních služeb, ale i pro zajištění plnohodnotného života seniorů a posílení inkluze těchto osob ve prospěch sociální soudržnosti města.

Zásadní proto je přizpůsobovat prostředí města potřebám seniorů, aby mohli zůstat co nejdéle soběstační a díky tomu nezvyšovali potřebu sociální péče, jako je osobní asistence nebo pečovatelská služba. Bezbariérovost městského prostředí navíc může zvyšovat počet potenciálních klientů lokálních služeb a schopnost a ochotu seniorů pracovat – podílet se na pracovním trhu.

V pozitivním scénáři se proto dbá na bezbariérovost veřejných prostranství a na omezování překážek pohybu a orientace ve veřejných službách, jako je veřejná doprava, úřady, zdravotnická zařízení a další vybavenost [► **Strategický plán, 1.1 - A**].

POČET EKONOMICKY AKTIVNÍCH, KTERÍ PŘIPADAJÍ NA JEDNOHO SENIORA

Pracující senioři: ekonomický potenciál

Přestože podíl pracujících seniorů roste, stále je v jejich dalším zaměstnávání značný potenciál. Z ekonomického pohledu je na rostoucím trhu s nízkou mírou nezaměstnanosti výhodné podíl ekonomicky aktivních navyšovat. Rozšiřování trhu práce o seniory je další možností, jak zvyšovat ekonomickou aktivitu obyvatelstva.

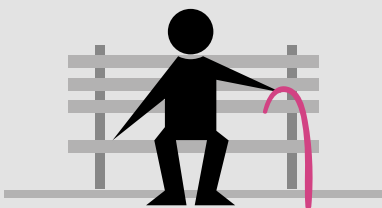
Zaměstnávání seniorů má řadu benefitů. Kromě toho, že zůstávají po delší dobu aktivní a mají vyšší příjmy, tak také zvyšují agregátní poptávku a také z toho benefitují veřejné rozpočty, které získávají daně z práce seniorů a další daňové příjmy na základě jejich spotřeby. Teoreticky je výše subvence na podporu práce seniorů výhodná do výše potenciálních daňových příjmů z ní plynoucích.

Podle studie PwC Golden Age Index⁸ může v dlouhodobém horizontu vyšší zaměstnanost seniorů zvýšit HDP potenciálně až o 7 %. [► zdroj 083 str. 113]

Tento předpoklad by se naplnil, pokud by dosáhla zaměstnanost seniorů na úroveň Švédska, které se v roce 2014 umístilo v indexu na 3. místě. Oproti němu se Česká republika umístila na 20. místě s výsledkem blízkým průměru zemí OECD. Jelikož je podíl pracujících seniorů v Praze vyšší, než je celostátní průměr [► zdroj 088 str. 113], je potenciální růst HDP o něco nižší. Pro zvyšování podílu seniorů na trhu práce má ale naopak Praha vynikající podmínky, protože díky převaze terciárního sektoru zde není takové zastoupení fyzicky náročných zaměstnání, která nejsou pro seniory vhodná. Stejně tak vysoce urbanizované území nabízí pracovní příležitosti v krátkých vzdálenostech dojížděky/docházky. Kvalitní obsluha veřejnou dopravou pak nevyžaduje dojíždění automobilem, které může být pro řadu starších obyvatel nepříjemné nebo vyloučené ze zdravotních důvodů. Proto pozitivní scénář navrhuje aktivní podporu zaměstnávání seniorů včetně možností rekvalifikace a doplňování vzdělání. [► Strategický plán, 1.1 - A].

GOLDEN AGE INDEX INDEX ZACHYCUJÍCÍ MÍRU ZAPOJENÍ STARŠÍCH OBYVATEL NA TRHU PRÁCE

1. Island
2. Nový Zéland
3. Švédsko
4. Izrael
5. Estonsko
6. Norsko
7. USA
8. Chile
9. Korea
10. Japonsko
11. Švýcarsko
12. Dánsko
13. Mexiko
14. Finsko
15. Kanada
16. Austrálie
17. Německo
18. Velká Británie
19. Portugalsko
20. Česká republika

GOLDEN AGE INDEX INDEX ZACHYCUJÍCÍ MÍRU ZAPOJENÍ STARŠÍCH OBYVATEL NA TRHU PRÁCE

1. Island
2. Nový Zéland
3. Česká republika
4. Švédsko
5. Izrael
6. Estonsko
7. Norsko
8. USA
9. Chile
10. Korea
11. Japonsko
12. Švýcarsko
13. Dánsko
14. Mexiko
15. Finsko
16. Kanada
17. Austrálie
18. Německo
19. Velká Británie
20. Portugalsko

↑ +7 % HDP / ROK

- ✓ PŘEVAHA SLUŽEB V PRAŽSKÉ EKONOMICE
- ✓ DOBRÉ OBSLOUŽENÍ VEŘEJNOU DOPRAVOU
- ✓ KRÁTKÁ VZDÁLENOST DOJÍŽDKY

Domácí péče je výhodnější

S růstem počtu seniorů roste i počet těch, kteří jsou závislí na různém stupni péče. Cílem Strategického plánu je udržet seniory co nejaktivnější v pracovním i osobním životě a maximalizovat jejich kvalitu života tím, že mohou co nejdéle zůstat ve svém domácím prostředí a místní komunitě s podporou sociálně-zdravotní péče v lokálních denních centrech nebo díky terénní péči.

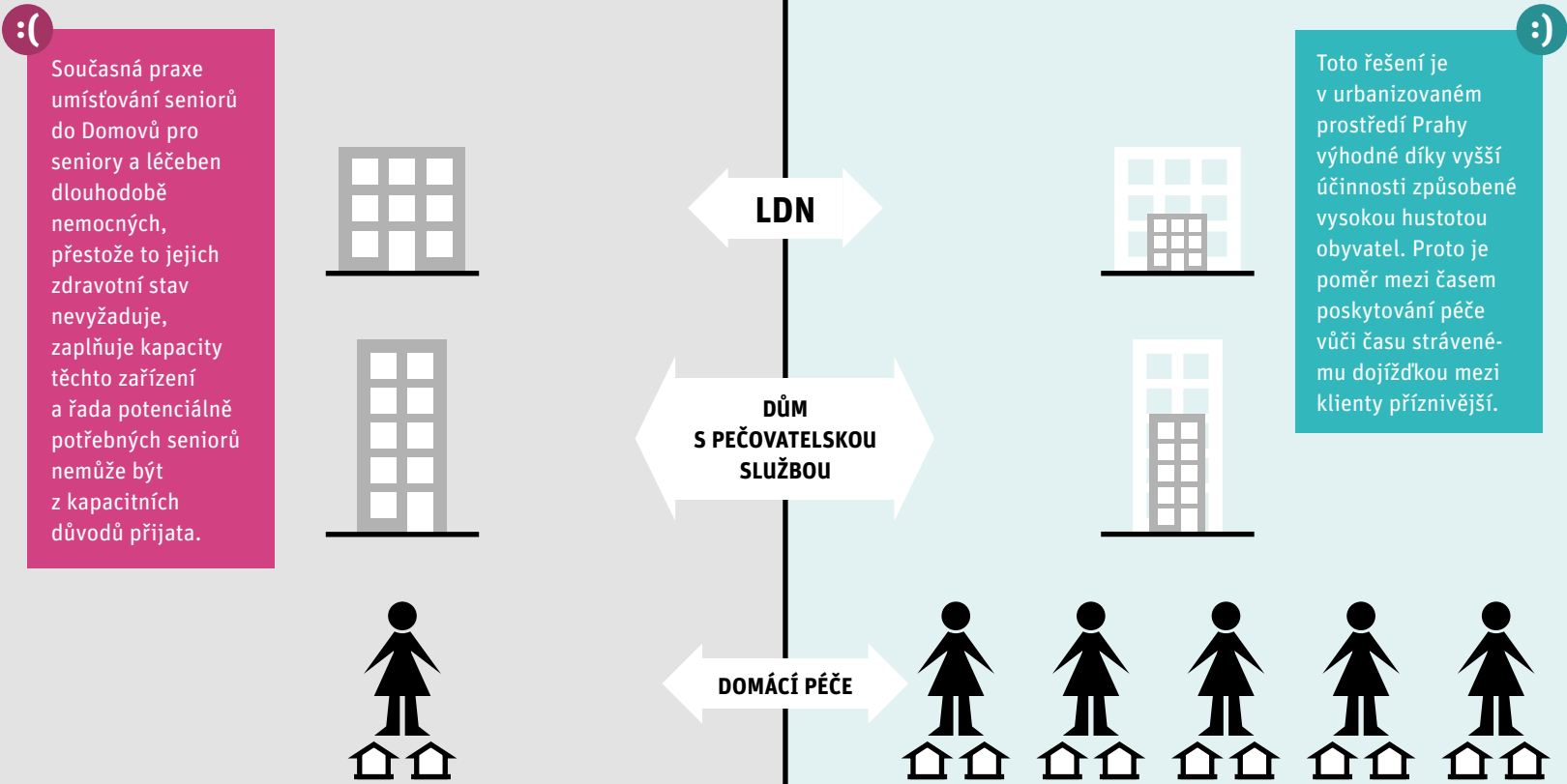
Dosavadní trend nedostatečné kapacity terénních a odlehčovacích služeb a denních center vede k umísťování seniorů do domovů pro seniory nebo léčeben dlouhodobě nemocných, přestože jejich zdravotní stav institucionální péči nevyžaduje. Z tohoto důvodu jsou kapacity těchto zařízení vyčerpávány klienty, kteří tak vysokou úroveň péče nevyžadují. Je důležité uvést, že terénní péče vychází levněji než péče institucionální.

Příkladem je Illinois department on aging, podle kterého je domácí péče na jedno lůžko více než 5krát levnější než péče v domově s pečovatelskou službou [► zdroj 040 str. 111].

Kromě institucionální péče je u nás rovněž běžná praxe neformální péče mezi partnery a v rámci rodiny. Tato péče se ale může stát pro rodinné příslušníky značnou zátěží.

Podle americké studie měla péče o blízkého pro 70 % osob vliv na výkon jejich zaměstnání [► zdroj 062 str. 112], navíc partneři osob s Alzheimerovou chorobou spíše přestali vykonávat placenou práci (10,6 %) než osoby pečující o partnera z jiného důvodu (4 %).

Z těchto důvodů pozitivní scénář počítá s rozšířením terénních a odlehčovacích služeb a denních center, navíc devět z deseti seniorů se přeje žít doma, kde zůstávají déle soběstační, než v institucionální péči [► **Strategický plán, 1.1 - D**]. Toto řešení je v urbanizovaném prostředí Prahy výhodné díky vyšší účinnosti způsobené vysokou hustotou obyvatel. Proto je poměr mezi časem poskytování péče vůči času strávenému přejížděním mezi klienty příznivější.

Institucionální péče

Základem sítě péče o seniory by měly být terénní služby a lokální denní centra. Pokud se ale zdravotní stav seniorů zhorší tak, že již vyžadují stálou péči, je třeba disponovat dostatečnými kapacitami domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem, které budou pokrývat celé území města.

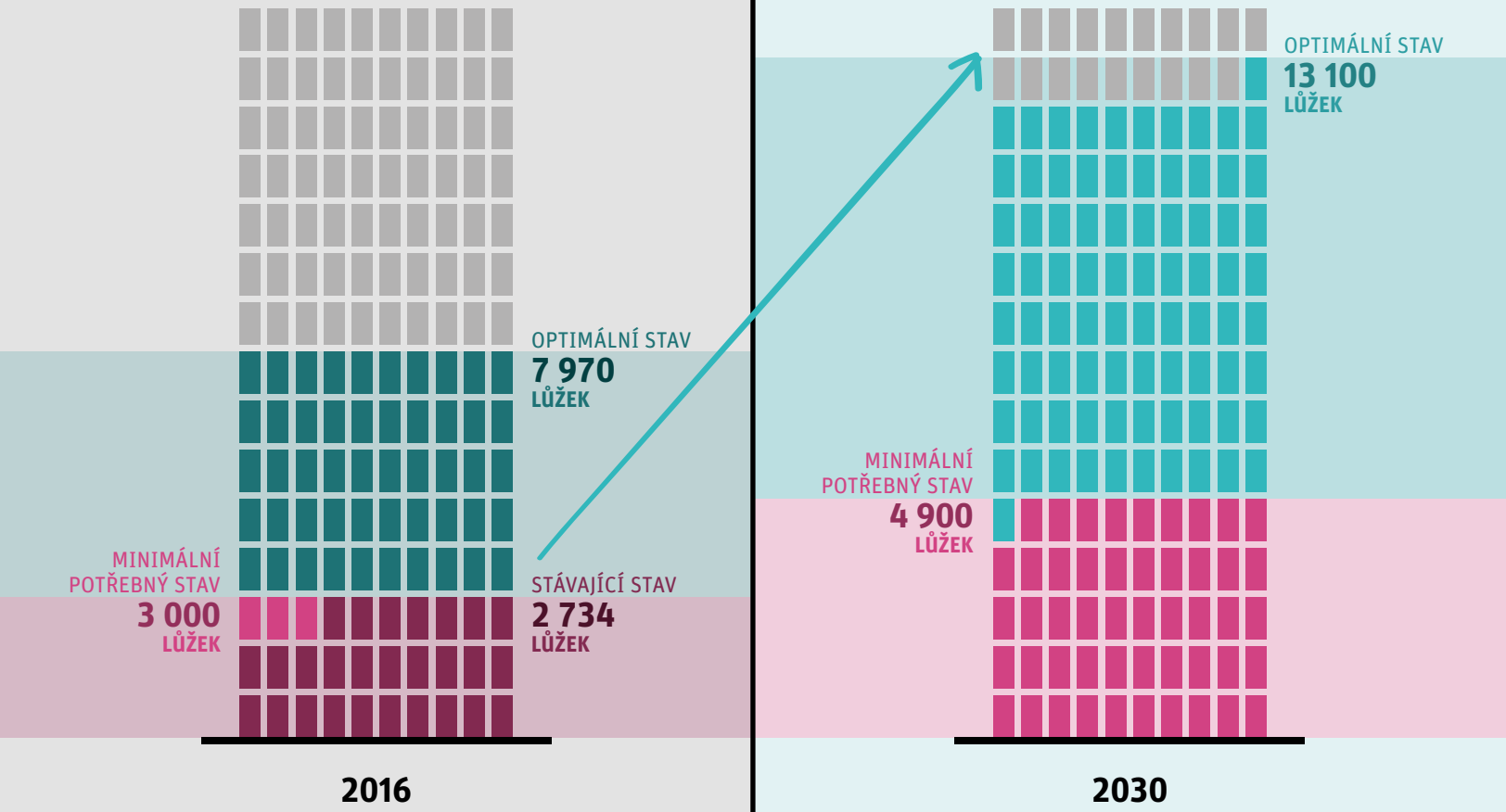
Stávající kapacita těchto zařízení je momentálně nedostatečná a část seniorů, zejména s potřebou stálé zdravotní péče, je umístěna v léčebnách pro dlouhodobě nemocné, přestože tato zařízení neodpovídají jejich skutečným potřebám.

Výrazně nedostatečný je počet lůžek domovů se zvláštním režimem pro osoby s chronickým duševním onemocněním a demencí, jako je například Alzheimerova choroba, o které je péče v domácím prostředí problematická. Podle počtu seniorů by již dnes mělo být v Praze minimálně 3 000 lůžek v domovech pro seniory [► zdroj 094 str. 114], optimálně pak 7 970 [► zdroj 074 str. 113], kdežto stávající kapacita soukromých i veřejných zařízení je pouze 2 734 lůžek. V roce 2030 pak bude minimální potřeba 4 900 lůžek, v optimálním případě 13 100 lůžek.

Pro splnění tohoto požadavku je tedy třeba do roku 2030 vystavět minimálně 2 200 lůžek, optimálně pak 10 400 lůžek v domovech pro seniory, což představuje při kapacitě zařízení 200 lůžek výstavbu až 52 nových domovů pro seniory. Při optimální kapacitě 100 lůžek jsou to dokonce až 104 nová zařízení. Tento požadavek, za předpokladu, že by na jedno lůžko připadalo okolo 20 metrů čtverečních, by znamenal investici řádově 6 miliard Kč v cenové hladině 2016 bez započtení cen pozemků a vybavení.

Přestože bude tento systém vykazovat investiční a provozní náklady, bude kompenzován daňovými výnosy pracujících obyvatel, kteří by jinak pečovali v domácnosti o seniora, a z toho důvodu by nemohli pracovat. Kromě toho tito obyvatelé by následně mohli mít problém s návratem do zaměstnání vzhledem ke svému předdůchodovému věku, neboť většina pečujících osob je ve věku těsně před odchodem do důchodu.

PŘESTOŽE JE CÍLEM TERÉNNÍ PÉČE, JE TŘEBA MÍT DOSTATEČNOU KAPACITU INSTITUCIONÁLNÍ PÉČE PRO SENIORY, KTERÍ ZE ZDRAVOTNÍCH DŮVODŮ TAKOVOU PÉČI VYŽADUJÍ

Zdravotní prevence

Výdaje veřejného sektoru na zdravotnictví činily v České republice v roce 2013 6,03 % HDP, s připočtením soukromých výdajů jsou pak celkové výdaje na zdravotnictví 7,12 % HDP. [► zdroj 029 str. 111] Právě s ohledem k takto vysokým výdajům je důležité hledat nástroje, které mohou náklady snížit a přitom zachovat stávající vysokou úroveň zdravotní péče. V tomto ohledu je velmi perspektivní zdravotní prevence.

Nemocnost je třeba posuzovat z hlediska všech jejích dopadů na ekonomiku. Nejenže na jedné straně stojí výdaje veřejného a soukromého sektoru, které by mohly být potenciálně využity jiným způsobem, ale rovněž nemocné osoby se po dobu nemoci nepodílejí na tvorbě HDP.

V roce 2015 dosahovalo průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v Praze 3,12 % [► zdroj 022 str. 110], což se může až do této výše projevit jako ušlý potenciál HDP. V cenách roku 2015 to činí 32 miliardy Kč.

Pokud je tedy díky zdravotní prevenci možné některým nemocem předejít nebo zmírnit jejich průběh, pak mohou být taková opatření odůvodnitelná na základě jejich ekonomického přínosu.

Uvádí se, že investice do prevence nemocí mají pěti až desetinásobnou návratnost. Hodnocení úspěšnosti programů v České republice je ale v současné době výsledkové bez započtení nákladové efektivity. [► zdroj 079 str. 113] Z těchto důvodů může být prevence opomíjena, protože nejsou započítávány širší ekonomické souvislosti. Stejná studie uvádí i přibližnou cenu produktivního roku života: „Rok plně produktivního života bez nemocí by tedy měl v České republice finanční hodnotu mezi 780 000–1 000 000 Kč (v cenové hladině roku 2009). Uvedené částky jsou jedním z možných přiblížení k problému.“ Tento výpočet je založen právě na rozdělení tvorby HDP na pracující.

Specifickou oblastí zdravotní prevence je prevence zneužívání drog. Očekává se, že náklady na zneužívání ilegálních drog a alkoholu v evropských zemích dosahují 2 až 8 % HDP oproti jinému produktivnímu užití. [► zdroj 098 str. 114]

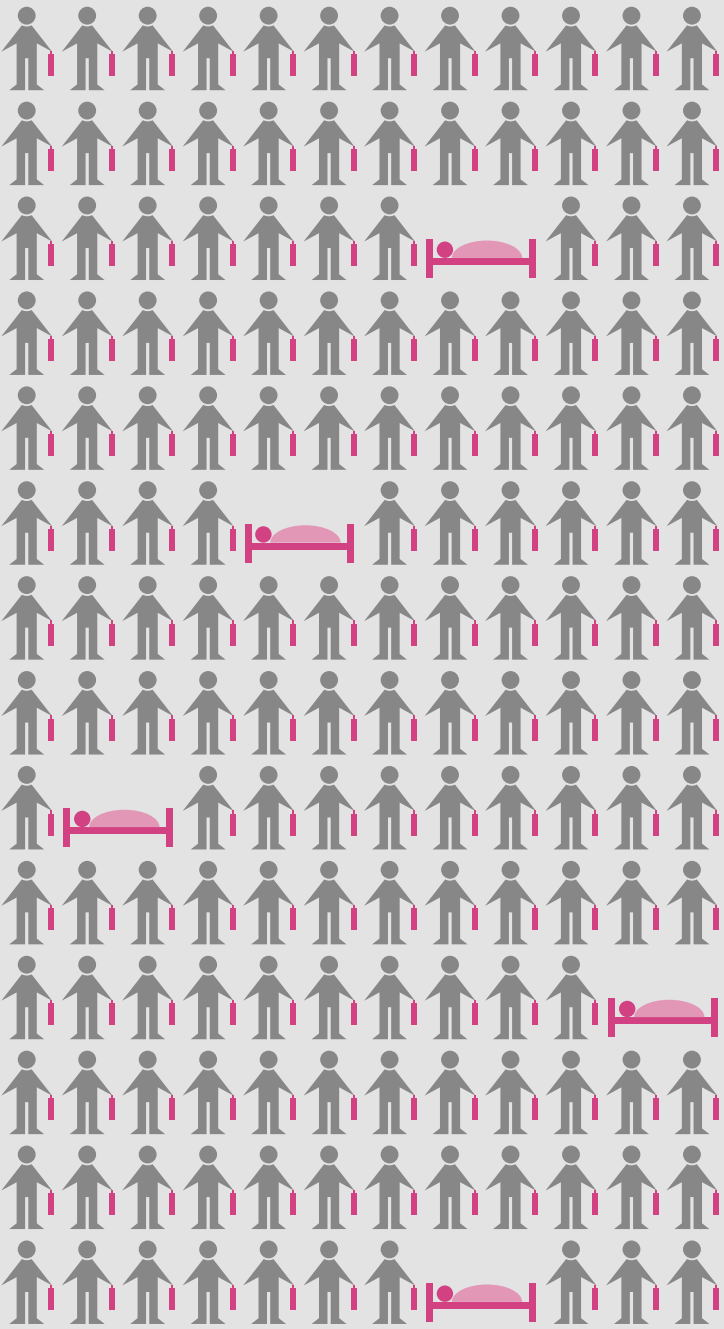
Pokud se zaměříme na příklad Velké Británie, uvedený ve studii National collaborating centre for drug prevention (2007), stojí britskou ekonomiku zneužívání nelegálních drog 15,3 až 16,1 miliard liber ročně. To odpovídá

přibližně 1,1 % britského HDP. Z této sumy 99 % tvoří náklady související s užíváním tvrdých drog, extáze a lysohlávek (Class A drugs), kdežto problémy související s rekreačním užíváním drog mají podíl menší než 1 procento. [► zdroj 100 str. 114] Je zjevné, že největší ekonomické dopady má zneužívání tvrdých drog.

Nejen prevence, ale i léčení drogových závislostí je formou ekonomické investice. Podle kalifornského výzkumu 1 dolar investovaný do léčby závislosti na drogách má návratnost 7 dolarů, zejména díky snížení kriminality a zvýšení příjmů ze zaměstnání. [► zdroj 008 str. 110]

Zdravotní prevenci a prevenci rizikového chování je tedy třeba vnímat jako ekonomickou investici, a proto se pozitivní scénář v rovině osvěty zaměřuje na rizikové chování – konzumaci alkoholu, kouření a užívání drog a dále na podporu zdravého životního stylu a dalších preventivních opatření. [► Strategický plán, 1.1 - D].

V PRAZE JE KAŽDÝ TŘICÁTÝ DRUHÝ PRACUJÍCÍ
V DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI, COŽ
DĚLÁ AŽ 32 MILIARD KČ NA UŠLÉM HDP

7,15 % HDP
NÁKLADY NA ZDRAVOTNICTVÍ

1

KAŽDÁ INVESTOVANÁ KORUNA
DO PREVENCE SE VRÁTÍ
5× až 10×

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

KAŽDÁ INVESTOVANÁ KORUNA
DO LÉČBY ZÁVISLOSTÍ SE VRÁTÍ
7×

1

1

1

1

1

1

1

Prevence ztráty bydlení a bezdomovectví

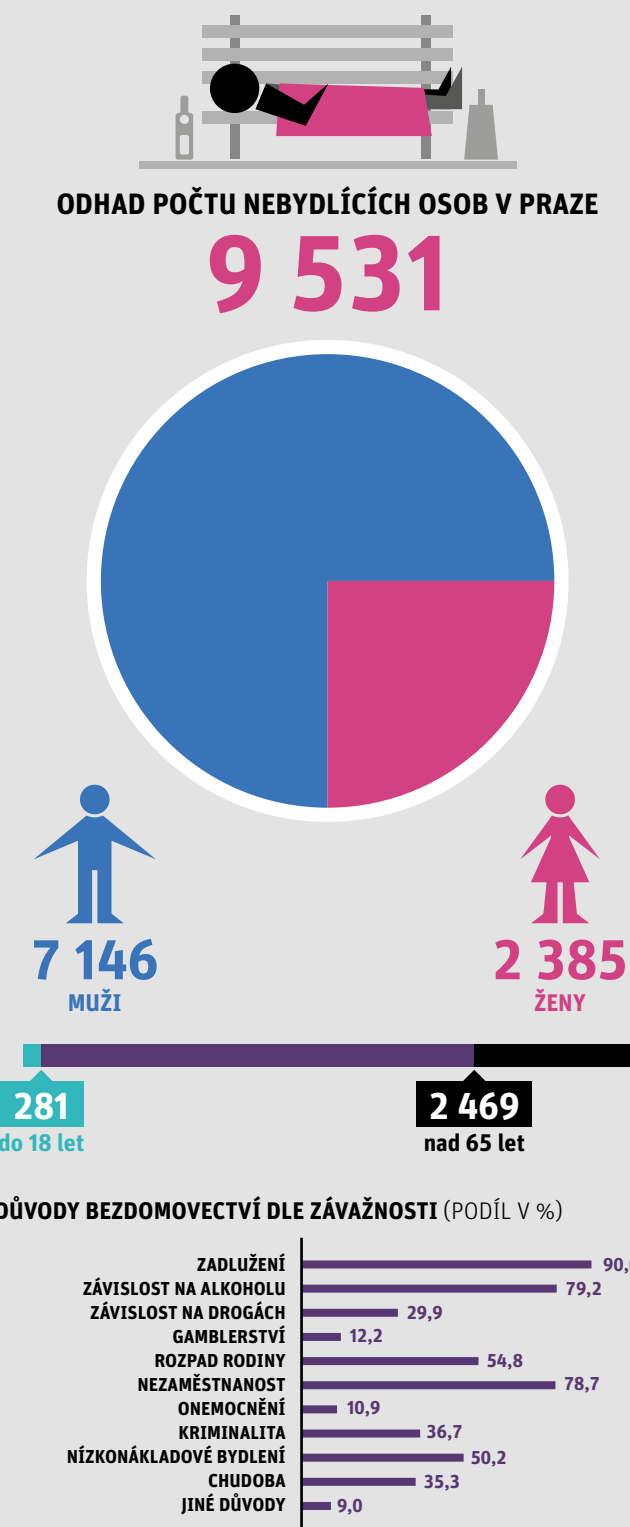
Bydlení je jedním ze základních lidských práv a zároveň předpokladem sociální integrace a soudržné společnosti. Jistota dostupného bydlení je i jednou z podmínek ekonomicky vyspělé a prosperující společnosti mimo jiné proto, že bez bydlení nelze plnohodnotně participovat na trhu práce. To s sebou následně nese i nepříznivé makroekonomické dopady v podobě propadu daňových příjmů. Subvencování oblasti bydlení tak tedy může přinést výrazné úspory na jiných sociálních transferech, jakými jsou například podpora v nezaměstnanosti, dávky hmotné nouze a jiné. Příliš nákladné bydlení rovněž snižuje kupní sílu obyvatel a přispívá tak ke snížení spotřebitelské poptávky.

Podle studie Shelter Scotland [► zdroj 099 str. 114] každých 100 milionů liber investovaných do dostupného bydlení veřejným nebo soukromým sektorem vytvoří 210 milionů liber v širší ekonomice a zajistí 1 270 pracovních míst.

Častou otázkou je, jestli má podporované a sociální bydlení vliv na cenu okolních nemovitostí, které jsou v režimu tržních neregulovaných cen. Podle výzkumu Center for housing policy je dopad podporovaného bydlení na okolní nemovitosti neutrální, případně jejich cenu spíše zvyšuje, než snižuje.[► zdroj 103 str. 114] Podporované bydlení má i další vlivy na lokální ekonomiku. Výzkumy ukazují, že snížení nákladů na bydlení pro nízko- a středněpříjmové rodiny zvyšuje jejich spotřebu v základních potřebách, jako je jídlo, oděvy, v péči o zdraví a v dopravě, které se významněji projevují na lokálním trhu [► zdroj 006 str. 110]. Podporované bydlení tedy má vliv na zvýšení agregátní poptávky a v neposlední řadě působí na ekonomiku pozitivně prostřednictvím multiplikačních efektů.

Další role podporovaného bydlení je v oblasti prevence a opakování bezdomovectví. Návrat osob bez přístřeší do běžného života snižuje dlouhodobě náklady na sociální systém a do systému naopak přináší prostředky z odvodů ze zdravotního a sociálního pojištění a daní. Prevence bezdomovectví nebo jeho urychlené řešení stojí veřejné rozpočty vždy méně než jeho pokračování nebo opakování.[► zdroj 019 str. 110] V neposlední řadě odhadovaný počet osob bez přístřeší tvoří okolo 1 % ekonomicky aktivních obyvatel. Přestože ne všichni jsou v produktivním věku a mohou se na trhu práce uplatnit, jde o nezanedbatelné číslo v případě trhu s velmi nízkou nezaměstnaností.

Z těchto důvodů pozitivní scénář navrhuje řešení pro jednotlivce a rodiny, jejichž bydlení je zcela nepřiměřené z hlediska kvality, protože potenciálně ohrožuje jejich zdraví, či finanční náročnosti, nebo pro ty, kteří jsou bez přístřeší [► Strategický plán, 1.1 - F] [► Strategický plán, 1.1 - C]. Takoví obyvatelé by měli mít možnost získat dotované nájemní městské bydlení.

KRÁSNÉ
MĚSTO

Fyzická podoba města nebývá často předmětem ekonomické analýzy. Do fyzické podoby můžeme zahrnout typ zástavby a její rozmístění v prostoru města, kapacity zástavby, podíly veřejných prostranství, parků a silnic na celkové ploše území. Tato fyzická podoba pak podmiňuje způsob užívání města, kdy rozlišujeme využívání budov například pro bydlení, různé typy práce a služby. Fyzická podoba města a způsob užívání města pak úzce souvisejí s tím, jak se lidé a zboží po městě pohybují.

V tomto materiálu se snažíme tyto problematiky, které se vztahují k fyzické prostorové podobě města, celistvě popsat na základě jejich vztahů mezi sebou navzájem a z hlediska jejich ekonomických dopadů na ekonomiku města.

Mezi ekonomické dopady řadíme jak reálné finanční transfery mezi jednotlivými aktéry, tak externality nebo náklady, které nejsou finančně kompenzovány.

Cílem Strategického plánu v oblasti vystavěného prostředí města je konsolidace stávajícího urbanizovaného území, intenzifikace a regenerace místo extenzivního rozšiřování. Díky tomu se využije stávající systém vybavenosti a technické infrastruktury, bude výhodnější šetrná doprava oproti ježdění automobilem a v konečném důsledku bude město šetrnější k životnímu prostředí díky snížení produkci odpadů, snížení spotřeby energie také sníží emisi výfukových plynů. Město tím bude ostatně jen sledovat trend, kterým se ubírají úspěšná západoevropská a některá severoamerická města.

Problematicku extenzivního rozvoje města a radikální rozvoj „sídelní kaše“ popisuje Charles Montgomery: „Nikdy v historii nebyla města tak bohatá. Nikdy dříve naše města nespotožbovala tolik půdy, energie a zdrojů. Nikdy předtím akt obývání města nevyžadoval přeměnu tolika ropy na plyny ohřívající atmosféru. Nikdy předtím si nemohlo tolik lidí užívat luxusu vlastního obydlí a mobility. Přese všechno, co jsme investovali do rozptýleného města (sídelní kaše), tento typ osídlení selhal v maximalizaci zdraví a štěstí. Ze své podstaty je takové osídlení nebezpečné. Dělá nás tlustšími, nemocnějšími a spíš kvůli němu umřeme mladší. Náš život je kvůli němu dražší, než by musel být. Krade náš čas. Je kvůli němu těžší držet kontakt s rodinou, známými a sousedy. Dělá nás zranitelnější vůči ekonomickým šokům a růstům cen energií nevyhnutelným v budoucnosti. Jako systém tento typ osídlení začal ohrožovat jak zdraví naší planety, tak kvalitu života našich potomků.“ **[► zdroj 039 str. 111]** Jak je vidět, potenciální nebezpečí suburbanizace je popsáno na základě americké zkušenosti z posledních desetiletí. V Praze problému suburbanizace zatím nečelíme, nebo rozhodně ne v takové míře jako ve Spojených státech. Problémem je, že se nám doposud nepodařilo na nebezpečí suburbanizace dostatečně silně poukázat do té míry, aby se nám podařilo suburbanizaci zastavit. V této kapitole se

tedy zaměříme na dva scénáře budoucího rozvoje, ve kterých rozdíl mezi recyklací a intenzifikací a extenzivním růstem hrají zásadní roli.

Tato kapitola je oproti předešlým kapitolám zpracována jak na základě referenčních studií a analýz, tak podle vytvořeného modelu rozvoje města (viz metodika). Model rozvoje města je vytvořen pro dva scénáře: pozitivní a negativní. Negativní scénář je projekce do roku 2030 založená na dosavadním vývoji města a nepočítá s žádnou změnou agendou, kterou navrhuje Strategický plán. Proto je v oblasti územního plánování pro tento scénář použit stávající územní plán. Naopak pozitivní scénář, který požaduje přehodnocení našich dosavadních priorit v územním plánování a realizaci výstavby, zejména s ohledem k tvorbě kvalitního obytného kompaktního města v rámci již urbanizovaného území, využívá jako územně plánovací rámec připravovaný Metropolitní plán.

Když se ekonomice daří, tak se i víc staví

Úvodem je třeba rozšířit náš hlavní předpoklad, proč města rostou. Paul Cheshire v knize *Urban economics and urban policy* uvádí, že městští plánovači předpokládají, že poptávka po bydlení je hnána počtem domácností. Podle analýz se ale ukazuje, že toto má překvapivě malý vliv. To, co skutečně stojí za poptávkou po bydlení, je rostoucí příjem domácností. [► zdroj 112 str. 114] Musíme tedy trh nemovitostí vnímat výrazně více jako závislost na vývoji hospodářství, které podmiňuje disponibilní příjem domácností.

Do roku 2030 stoupne počet obyvatel Prahy pravděpodobně o 93 tisíc, zároveň díky rostoucí ekonomice by měla stoupnout plocha bytu připadající na jednoho obyvatele z 29 metrů čtverečních na 30,8 metrů čtverečních. [► zdroj 080 str. 113] Tento nárůst vytvoří do roku 2030 celkovou poptávku po 5,1 milionech metrech čtverečních bytů. To je celkem 82 400 bytů a znamená to každý rok průměrně dokončit 5 500 bytů.

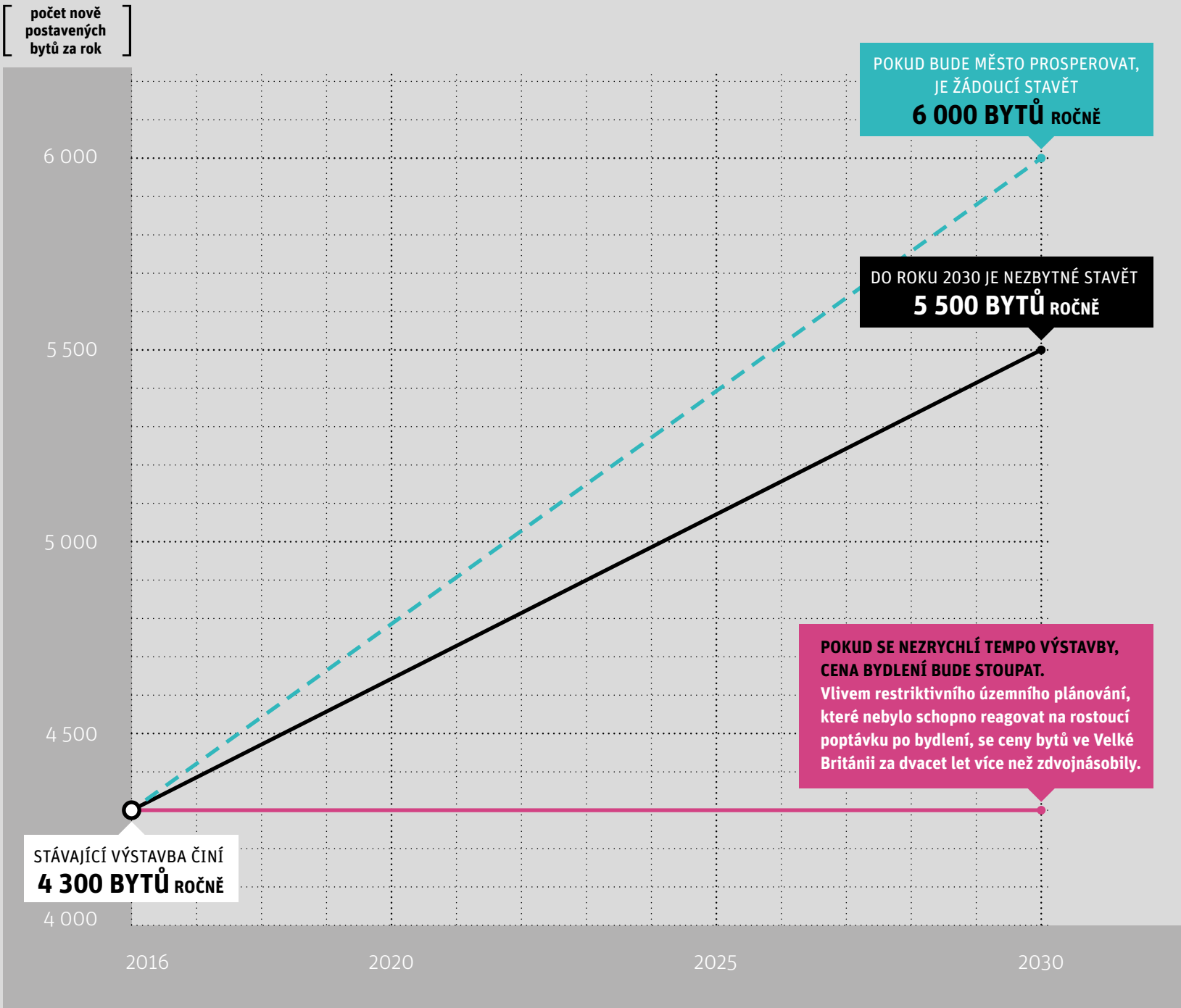
Pokud se ale bude městu dařit, může být přírůstek obyvatel až 160 tisíc a tomu bude odpovídat poptávka převyšující 5,5 milionu metrů čtverečních bytů. To je celkově přes 90 300 bytových jednotek a odpovídá to potřebě více než 6 000 bytů ročně. Přitom v posledních pěti letech se každoročně průměrně dokončilo pouze necelých 4 300 bytů.

Na tento nárůst musí být město připraveno a musí mu vyjít vstříc. Jelikož je náš trh nemovitostí plně liberalizovaný, platí zde základní pravidlo nabídky a poptávky. Pokud poptávka po bytech roste, může nastat škála situací se dvěma mezními stavy. Buď poroste také nabídka, jinými slovy se začne více stavět, a ceny bytů zůstanou stejné, nebo nabídka neporoste a kvůli tomu porostou ceny bytů [► zdroj 007 str. 110] a obyvatelé budou hledat levnější alternativy bydlení, například ve Středočeském kraji. Pokud tedy město chce uchovat přijatelně nízkou cenu bydlení, musí umožnit jeho novou výstavbu. Toto pravidlo neplatí jen pro Prahu jako celek, ale i pro jednotlivé její části. Pokud výrazněji rostou ceny v širším centru města, znamená to, že roste poptávka po takovém bydlení, a je to zřejmý impuls pro to, aby se právě v takových místech umožnila nová výstavba. Jak píše Edward Glaeser „Snaha omezovat městskou výstavbu, nezávisle na tom jestli v Londýně, Bostonu nebo Bombaji, může mít hrozná, nepředvídaná souvislosti. Když v atraktivním městě komplikujeme rozšiřování bytového fondu, tak se město stává dražším a riskujeme, že se stane předraženým zábavním parkem pro globální bohatou elitu. Já mám také rád Londýn a nikdy bych si ne-

přál vidět jeho historickou krásu zbořenou, ale nesmíme nikdy zapomínat, že kdykoliv říkáme ‚ne‘ nové výstavbě, říkáme tím ‚ne‘ rodinám, které chtějí prožívat magii městského života. Také tím způsobíme, že každá rodina v takovém městě bude platit za své bydlení více.“ [► zdroj 113 str. 114]

Vlivem restriktivního územního plánování, které nebylo schopno reagovat na rostoucí poptávku po bydlení, se ceny bytů ve Velké Británii za dvacet let více než zdvojnásobily. [► zdroj 111 str. 114]

Značný podíl stavební výroby v Praze činí kromě nové výstavby rekonstrukce. Mezi lety 2012 a 2015 šlo ročně o 2 800 zrekonstruovaných bytových jednotek. [► zdroj 022 str. 110] Na základě těchto údajů vidíme, že v Praze ročně ve sledovaném období prošlo rekonstrukcí 0,4 až 0,6 % bytového fondu. S ohledem k životnosti nemovitostí se zdá toto tempo obnovy bytového fondu jako nedostačující.

Recyklace území

V současné době je v Praze přibližně 1 400 hektarů transformačních ploch. To je takové množství, že kdybychom pro novou populaci chtěli stavět nové bydlení v těchto územích při středně vysokých obytných hustotách okolo 150 obyvatel na hektar, stačila by nám k tomu pouze polovina této plochy, konkrétně okolo 620 hektarů. [► metodika 015 str. 104]

Tato území jsou v současné době nevyužívaným potenciálem: brownfieldy, bývalá železniční nádraží a místa ponechaná ladem. Strategický plán proto navrhuje, aby se tato území začala systematicky využívat pro novu výstavbu. Nejenže se tím využije stávající technická infrastruktura, obslužnost veřejnou dopravou a kapacity škol a školek, ale sníží se i stávající náklady na zajištění údržby a bezpečnosti těchto území. „Rozvoj měst se musí obrátit z extenzivního trendu atakujícího nová a nová území v okolí města zpět k intenzivní recyklaci místa, tak jako tomu bylo v minulosti vždy. Je třeba města doplnit a zintenzivnit jejich život.“ jak píše Roman Koucký v Elementárním urbanismu. [► zdroj 030 str. 111]

Na základě těchto východisek má pozitivní scénář 39 % své kapacity pro novou výstavbu v širším centru města, oproti negativnímu scénáři, který tam umísťuje pouze 22 % své kapacity výstavby, a to dokonce za předpokladu, že by byly zrušeny stávající stavební uzávěry.[► metodika 022 str. 107] Oproti tomu pozitivní scénář redukuje kapacitu možné výstavby na okraji města, kdy zde umísťuje pouze 19 % své kapacity oproti 40 % v negativním scénáři [► Strategický plán, 1.3 - A]. Díky této strukturální odlišnosti obou scénářů je v pozitivním scénáři o 21 000 více obyvatel v širším centru města, kdežto v negativním scénáři je těchto 21 000 obyvatel na okraji města. Tento rozdíl tvoří přibližně 10 700 bytů.

NEGATIVNÍ SCÉNÁŘ

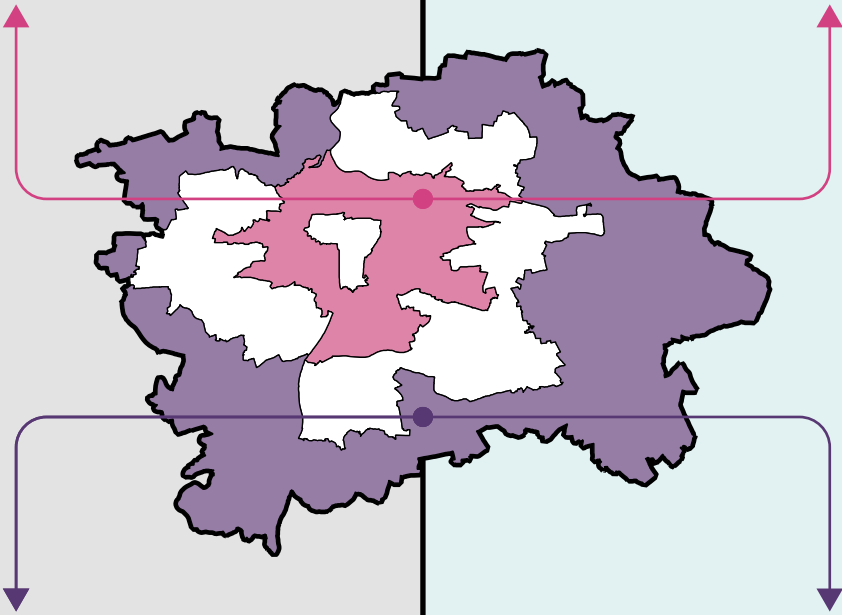
22 %
KAPACITY PLÁNU

20 500 nových bytů
pokud bude město prosperovat, tak
24 700 nových bytů

POZITIVNÍ SCÉNÁŘ

39 %
KAPACITY PLÁNU

32 100 nových bytů
pokud bude město prosperovat, tak
36 600 nových bytů

40 %
KAPACITY PLÁNU

22 200 nových bytů
pokud bude město prosperovat, tak
26 600 nových bytů

19 %
KAPACITY PLÁNU

10 200 nových bytů
pokud bude město prosperovat, tak
11 200 nových bytů

Vyšší intenzita využití území: nižší náklady na jeho provoz

Pokud se zaměříme na intenzitu využívání městského prostředí, jednoznačně vidíme, že směrem do centra města intenzita využití roste. Spolu s nárůstem intenzity využití území klesá množství veřejné vybavenosti na jednoho obyvatele a pracujícího.

Tato analýza je provedena podle současného stavu využívání obytného území. viz met. Významným údajem o území je intenzita aktivit, které se v něm odehrávají. Ty jsou zachyceny v údaji počet obyvatel a pracujících na hektar. V této analýze počítáme i s pracujícími z toho důvodu, že centrální část města je typická výrazně vyšším zastoupením pracovních příležitostí než okraj města. Proto je i velká část budov v centru města určena k práci, nikoliv k bydlení.

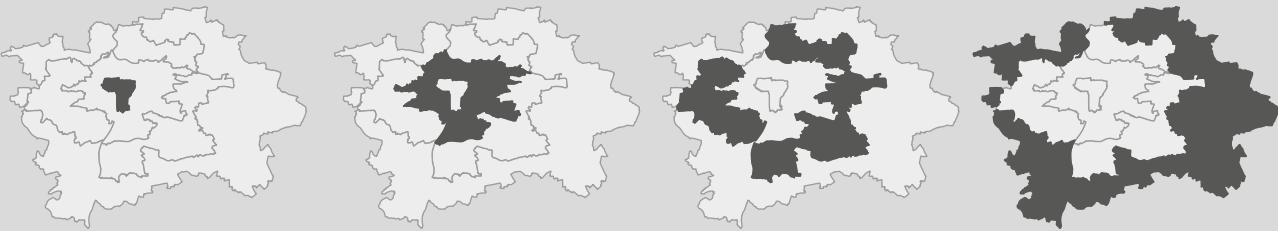
Podle tohoto údaje o využívání území vidíme, že historické centrum má s 360 obyvateli a pracujícími na hektar devítinásobnou intenzitu oproti okraji města.

Počet obyvatel a pracujících na hektar je určující pro efektivitu využívání služeb, které město zainvestovává nebo spravuje. Zde jsou například uvedeny parky a další zeleň, veřejná prostranství, osvětlení a kanalizace. Jak je na infografice vidět, ve všech těchto sledovaných parametrech je nejefektivnější historické město a nejméně efektivní okraj města.

Přestože jsme doposud nebyli schopni vypočíst přímé ekonomické náklady na jednotlivé zde uvedené položky, je zřejmé, že vnitřní část města je úspornější.

Jelikož podle pozitivního scénáře bude na oblast širšího centra připadat o 20 000 obyvatel více oproti negativnímu scénáři, ve kterém by se tiito obyvatelé nacházeli v oblasti okraje, můžeme předpokládat úspory, protože na uvedených 20 000 obyvatel bude díky vyšší efektivitě připadat méně výše uvedené veřejné vybavenosti.

K určité úspoře rovněž dojde i proto, že ve vnitřním městě je často již vybudována dopravní a technická infrastruktura a další veřejná vybavenost, kterou je na okraji často nutno zcela nově postavit.

	HISTORICKÉ CENTRUM	ŠIRŠÍ CENTRUM	PERIFERIE	OKRAJ
POČET OBYVATEL A PRACUJÍCÍCH NA HEKTAR	360	180	110	40
ČTVEREČNÍ METRY PARKŮ A DALŠÍ ZELENĚ NA JEDNOHO OBYVATELE A PRACUJÍCÍHO	1,7 m²	8,6 m²	22,7 m²	30,8 m²
ČTVEREČNÍ METRY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ NA JEDNOHO OBYVATELE A PRACUJÍCÍHO	7,2 m²	13,3 m²	18,9 m²	34,9 m²
POČET LAMP VEŘEJNÉHO OSVĚTLENÍ NA 100 OBYVATEL A PRACUJÍCÍCH	2,5	3,9	6,7	12,1
METRY KANALIZACE NA JEDNOHO OBYVATELE A PRACUJÍCÍHO	0,3 m	0,4 m	1,4 m	5,4 m

Prostor je pro město cenný zdroj

Jedním ze zdrojů, a to velmi cenným, je pro město plocha, na které je město postaveno. Způsob, jakým se ve městě nakládá s plochou, zásadně ovlivňuje celkový obraz města. Města přirozeně tíhnou k tomu, aby byla intenzivní, protože s jejich intenzitou roste efektivita jejich ekonomik. [► zdroj 111 str. 114]

Hodnotu prostoru v jednotlivých částech města můžeme zjednodušeně ilustrovat následovně na nabídkových cenách [► metodika 025 str. 107] za metr čtvereční bytu v roce 2015 a na průměrné podlažnosti budov. Podlažnost je významným faktorem, protože nám ukazuje, kolikrát je každý metr území znásoben v budově k užívání. V historickém centru byla průměrná nabídková cena 118 000 Kč za metr čtvereční a průměrná podlažnost 4 podlaží. V širším centru je průměrná cena za metr čtvereční 70 000 Kč při průměrné podlažnosti 3,8, na periferii průměrná cena dosahuje 58 000 Kč za metr čtvereční při průměrné podlažnosti 3,6 a na okraji je průměrná cena za metr čtvereční 51 000 Kč a průměrná podlažnost 1,9. Je patrné, že s rostoucí vzdáleností od centra klesá cena nemovitostí a zároveň klesá i podlažnost. To ukazuje, jak atraktivní a tím pádem i hodnotné je vnitřní město.

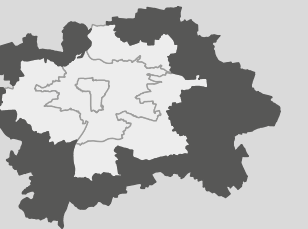
S tím, jak v centrech města dochází k vyšší intenzitě využívání území, musí jít ruku v ruce i dopravní obslužnost takových míst. Různé způsoby dopravy mají totiž různé prostorové nároky, a tím jsou více či méně vhodné pro různé míry intenzity využití území. Čím je území intenzivněji využíváno, tím více by mělo využívat prostorově úsporných dopravních řešení umístěných na veřejných prostranstvích, aby se veřejná prostranství nezměnila výhradně v dopravní infrastrukturu.

Jeden chodec potřebuje 0,8 metru čtverečních, cyklista 9,7 metrů čtverečních, cestující v tramvaji 1,2 metrů čtverečních, v autobusu 1,5–2,1 metrů čtverečních a v automobilu 22,1 metrů čtverečních.[► zdroj 026 str. 111]

Podřizování města potřebám automobilové dopravy znamená permanentní vysoké investice a provozní náklady na dopravní infrastrukturu, jak uvádí Jane Jacobs: „Jak zdůraznil Victor Gruen (1955), čím více plochy se poskytne automobilům ve městech, tím větší je potřeba používat automobilů, a tím větší jsou i nároky na plochu pro ně.“ [► zdroj 090 str. 113] Tento přístup, pokud není systémově řešen, znamená roztrhání města dopravní infrastrukturou, jak je doloženo na příkladu Los Angeles, kde 60 % povrchu

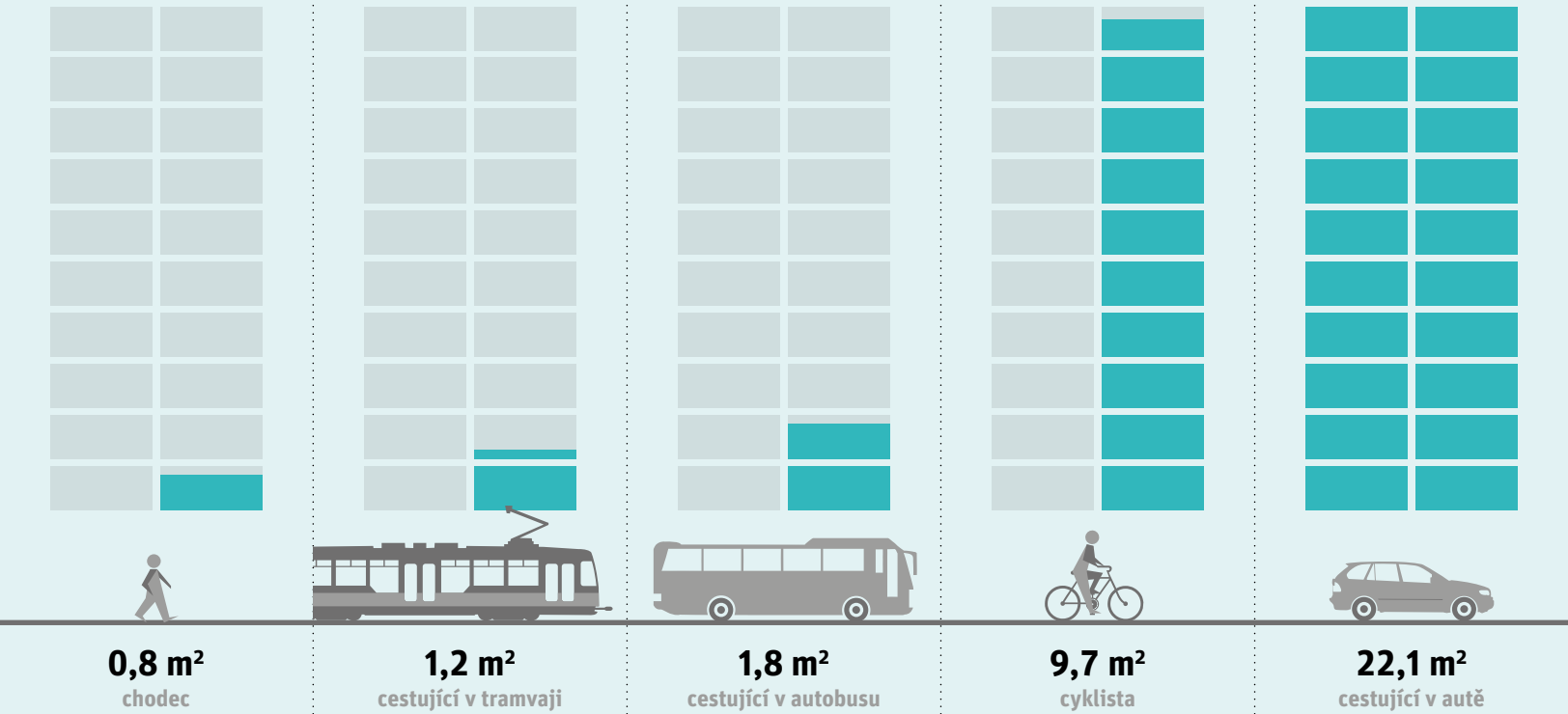
města tvoří dopravní stavby.[► zdroj 087 str. 113] Takové město se pak stane zcela neatraktivní pro jakýkoliv jiný druh dopravy, než je automobil.

V pozitivním scénáři naopak sledujeme západoevropský trend, který automobilismus ve městě omezuje redukcí kapacity ulic a parkovacích stání, která jsou místo toho přeměněna na pobytová veřejná prostranství [► Strategický plán, 1.3 - C] [► Strategický plán, 1.5 - A] [► Strategický plán, 1.5 - C]. Na příkladech Kodaně, Melbourne a dalších měst je vidět, že přizpůsobení prostranství pěším a zvýšení pobytové kvality rychle přiláká obyvatele, kteří zde budou trávit více času, a tím budou podporovat místní podniky [► zdroj 067 str. 113]. Krom toho se ale i zlepší životní podmínky obyvatel takových ulic. Jak píše Charles Montgomery, většina hluku, znečištění a pocitovaného přeplnění je způsobena tím, že jsme města upravili pro potřeby lidí cestujících automobily. Vyměnili jsme pohostinnost města za pohodlnost těch, kteří chtějí projet městem co možná nejrychleji. To je ale nespravedlivé vůči lidem žijícím ve městě, pro které jsou ulice nejen cestou, ale i společenským prostorem. [► zdroj 035 str. 111]

	HISTORICKÉ CENTRUM	ŠIRŠÍ CENTRUM	PERIFERIE	OKRAJ
PRŮMĚRNÁ NABÍDKOVÁ CENA ZA m ² BYTU	118 000 Kč	70 000 Kč	58 000 Kč	51 000 Kč
PRŮMĚRNÁ PODLAŽNOST	4,0	3,8	3,6	1,9

PLOCHA PŘIPADAJÍCÍ NA JEDNOHO CESTUJÍCÍHO PODLE DOPRAVNÍHO PROSTŘEDKU

Více kompaktního města přinese efektivnější dopravu

Je třeba vnímat koncept rozvoje města jako přesahovou disciplínu, která má dalekosáhlé dopady. To, jak navrhujeme naše město, bude úzce souviset s tím, jak se v něm budeme pohybovat. Musíme proto přehodnotit náš dosavadní územní rozvoj a nabídnout lidem možnost atraktivně a bezpečně chodit pěšky nebo jezdit na kole do školy, do práce a za nákupy.

[► zdroj 067 str. 113]

Dlouhodobě udržitelné město by mělo podporovat šetrnou dopravu: chůzi, cyklistiku a veřejnou hromadnou dopravu. Pro to, aby byla taková doprava atraktivní, musí město zajišťovat nezbytné podmínky: dostatečnou blízkost cílů pro pěší a cyklisty a rychlou a spolehlivou síť veřejné dopravy s krátkými intervaly. Město o obytných hustotách 30 až 40 obyvatel na hektar bude závislé na automobilové dopravě, hustota 50 obyvatel na hektar je minimem pro veřejnou hromadnou dopravu, při hustotě 100 obyvatel na hektar je zajistitelná pěší dostupnost.[► zdroj 013 str. 110] Kompaktní město, jakým jsou například Vinohrady s obytnými hustotami mezi 200 až 300 obyvateli na hektar, je příkladem ideálního města krátkých vzdáleností. Díky dostatečné obytné hustotě je vždy několik škol, školek, obchodů, restaurací a kaváren v docházkové vzdálenosti, takže za těmito cíli obyvatelé nemusejí nikam jezdit.

Obdobné je to se zaměstnáním. Přestože jeho blízkost není pro většinu pracovníků zřejmě zásadním faktorem, v kompaktním městě mají větší šanci, že budou pracovat blíže domovu a třeba budou moci do práce chodit pěšky. Americká studie ukázala, že jednotlivci nejsou schopni plně posoudit vliv dojíždění na jejich kvalitu života. Podle tohoto výzkumu se ukázalo, že pracovník dojíždějící hodinu autem si musí vydělávat o 40 % více peněz, aby byl stejně spokojený se životem jako ten, který chodí do práce pěšky.[► zdroj 037 str. 111]

Kompaktní město je výhodnější i pro veřejnou dopravu. Ta díky prostorově koncentrované poptávce může zajišťovat spojení s kratšími intervaly a více linkami do více směrů.[► Strategický plán, 1.3 - A][► Strategický plán, 1.5 - A] Rovněž obyvatelé vnitřního města průměrně dojíždějí veřejnou dopravou na kratší vzdálenost [► zdroj 088 str. 113]. V širším centru veřejnou dopravou obyvatelé dojíždějí průměrně 5 kilometrů, kdežto na okraji města průměrně 9,4 kilometru.

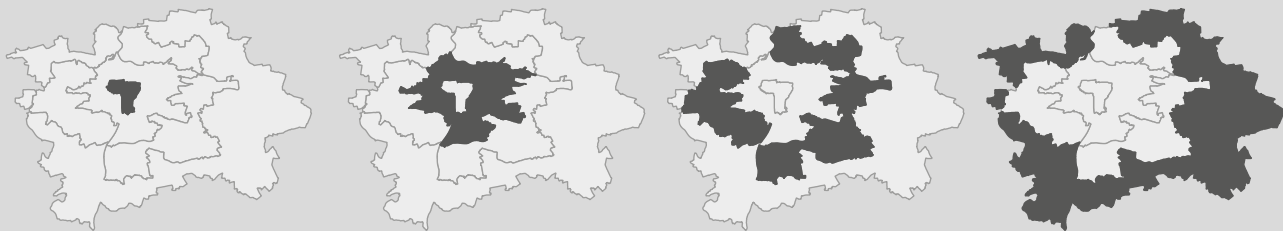
V pozitivním scénáři je o 20 000 obyvatel více v širším centru, zatímco v negativním scénáři je těchto 20 000 obyvatel na okraji města. Díky této rozdílné distribuci obyvatel by se dle našeho výpočtu

měly snížit náklady na obsluhu veřejnou dopravou přibližně o 0,5 %. Přestože se může zdát tento výsledek nízký, je třeba vzít v úvahu, že je způsoben jinou distribucí zmíněných 20 000 obyvatel, kteří tvoří přibližně 1,5 % populace Prahy. [► metodika 029 str. 108]

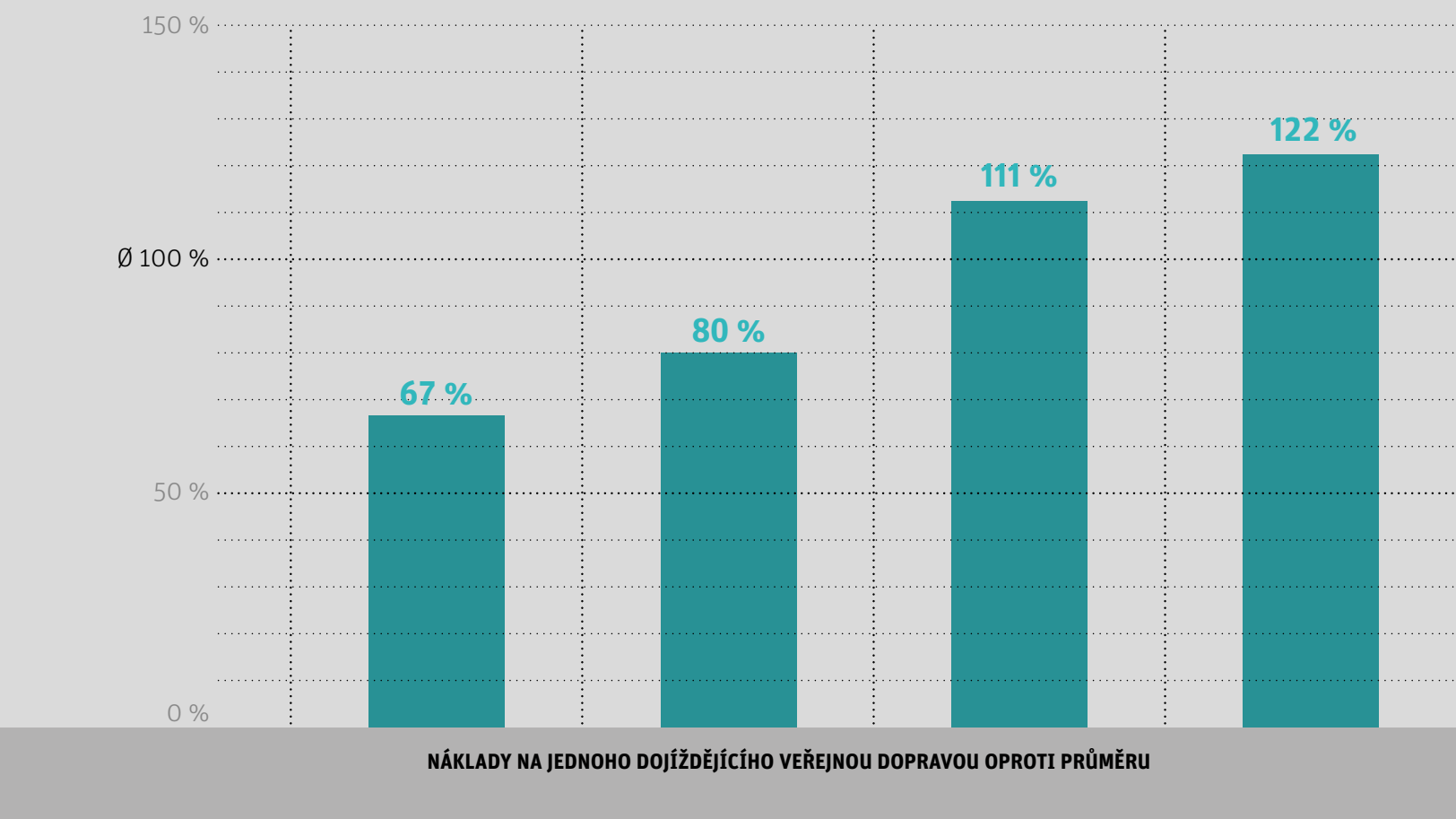
Každý kilometr ujetý autem ve městě s sebou nese jak náklady dojíždějícího v podobě času stráveného dojížděním a náklady na provoz auta, tak negativní externalitu.[► zdroj 036 str. 111] Auta hlukem a emisemi zhoršují kvalitu městského prostředí, vykazují vyšší nehodovost než jiné druhy dopravy, čímž snižují celkový ekonomický potenciál města, a jsou prostorově nejnáročnějším druhem dopravy. Kromě výše uvedeného náklady na automobilovou dopravu z větší části ihned opouštějí místní ekonomiku místo toho, aby v ní zůstávaly.

Jelikož pozitivní scénář navrhuje intenzivnější využívání již urbanizovaného území v menší vzdálenosti do centra města, [► Strategický plán, 1.3 - A] snižuje tím podle našeho modelu množství ujetých kilometrů při dojížděcí oproti negativnímu scénáři přibližně o 0,8 %, které odpovídají přibližně 125 000 kilometrům ujetým denně při vyjíždě do škol a zaměstnání při obsazenosti vozidel 1,2 osob. [► metodika 028 str. 108]

Bohužel v současné době nemáme k dispozici vypočtené náklady negativních externalit automobilové dopravy, a proto můžeme jen jako ilustraci použít již zastaralá data dánského ministerstva dopravy z roku 2004 [► zdroj 032 str. 111], viz zdroj, podle kterého jsou náklady na znečištění ovzduší, vliv emisí na globální oteplování, hluk v urbanizovaném prostředí a náklady spojené s nehodami necelé 2 Kč na ujetý kilometr. Tento údaj je třeba brát jen jako ilustrativní, protože vyžaduje aktualizaci a uvedení do pražského kontextu, dnes bude pravděpodobně vyšší. Dále se také ukazuje, že velmi významným ekonomickým benefitem redukce ujetých kilometrů je hodnota ušetřeného času dojíždějících.

	HISTORICKÉ CENTRUM	ŠIRŠÍ CENTRUM	PERIFERIE	OKRAJ
PODÍL DOJÍŽDĚJÍCÍCH CYKLISTŮ A PĚŠÍCH	18 %	11 %	7 %	6 %
PODÍL DOJÍŽDĚJÍCÍCH AUTOMOBILEM	21 %	23 %	27 %	38 %

Město krátkých vzdáleností je zdravé město

S trendem suburbanizace a nárůstem automobilismu jsme v posledních dekádách sledovali globální epidemický nárůst nadváhy a obezity. V roce 2007 měla Česká republika 4. nejvyšší podíl obyvatel s nadváhou a obézních obyvatel z 25 zemí EU [► zdroj 071 str. 113].

Náklady na léčbu obezity a souvisejících komorbidit dosáhly v roce 2009 12,8 % všech nákladů na systém zdravotní péče v ČR a činily 0,98 % HDP. Celkové ztráty na HDP způsobené nadváhou a obezitou mohou dosáhnout až 1,8 % HDP.[► zdroj 041 str. 111] Obezitu a s ní spojené komplikace je nutné vnímat jako jeden ze základních ovlivnitelných faktorů onemocnění, jako jsou srdečně-cévní onemocnění, zhoubné novotvary a nemoci dýchací soustavy, které se podílejí 79 % na celkové úmrtnosti. [► zdroj 123 str. 115]

Obezita je zásadně ovlivněna množstvím denního přirozeného pohybu, který je podmíněn tím, jak je město vystavěno. V kompaktním urbanizovaném území je chůze, cyklistika a veřejná doprava mnohem atraktivnější než dojíždka autem. Vliv městského prostředí je patrný i v datech: podíl pražských dětí s nadváhou nebo obezitou je nižší než celorepublikový průměr. Studie tuto charakteristiku vysvětluje mimo jiné tím, že pražské děti častěji chodí do školy pěšky nebo jezdí na kole (83 %) oproti dětem z menších měst a obcí (65 %).[► zdroj 071 str. 113] Proto citovaná studie rovněž uvádí tvorbu bezpečného městského prostředí jako prevenci obezity.

Pozitivní scénář díky své intenzivnější zástavbě v širším centru města a na rozdíl od extenzivní výstavby na okraji nabízí více obyvatelům městské prostředí, ve kterém je zdravá šetrná doprava nejatraktivnější [► **Strategický plán, 1.5 - D**]. Pokud budeme více jezdit na kole a chodit pěšky, nejen že budeme zdravější, ale i šťastnější.[► zdroj 035 str. 111][► zdroj 038 str. 111] Tato opatření díky zdravějšímu životnímu stylu snižují náklady na léčbu problémů spojených s obezitou – léčení cukrovky, vysoký tlak, komplikace s léčbou úrazů a další.

KOMPAKTNÍ MĚSTO NAVRŽENÉ S OHLEDEM NA PĚŠÍ A CYKLISTY PODPORUJE PŘIROZENÝ POHYB, KTERÝ JE ROVNĚŽ OHLEDUPLNÝ K OSTATNÍM OBYVATELŮM MĚSTA

PODÍL OBYVATEL S NADVÁHOU

1. Německo
2. Velká Británie
3. Kypr

4. Česká republika

5. Finsko
6. Malta
7. Slovensko
8. Litva
9. Maďarsko
10. Irsko

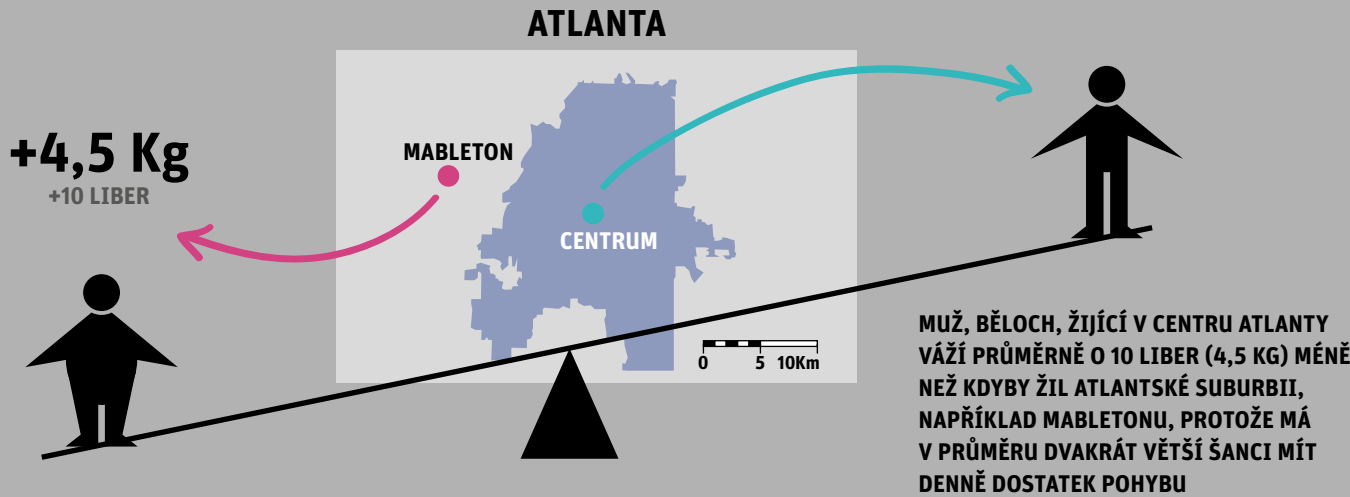
↑ **+18 %**

DĚTÍ V PRAZE CHODÍ DO ŠKOLY PĚŠKY NEBO JEZDÍ NA KOLE OPROTI ZBYTKU REPUBLIKY

TVOŘÍ V ČR NÁKLADY NA LÉČBU OBEZITY A SOUVISEJÍCÍ KOMORBIDITY

↓ **-0,98 % HDP**

Shrnutí

Tato úvodní analýza nevyhodnocuje ekonomický potenciál všech oblastí a opatření, která Strategický plán obsahuje, ale zaměřuje se na priority plánu jako na celek a představuje ekonomický potenciál, který s těmito prioritami souvisí. Tato analýza by tedy měla sloužit jako jeden z podkladů pro cost-benefit analýzy, které budou zpracovávány v rámci jednotlivých akčních plánů. V analýze jsou představeny zeširoka celospolečenské ekonomické dopady jednotlivých priorit Strategického plánu, které jsou uváděny pro ty oblasti plánu, které mají růstový ekonomický potenciál a pro které jsme získali potřebná data.

V tomto materiálu je uvedena řada prorůstových opatření a aktivit, které mají pozitivní vliv na ekonomiku města, ale ne vždy je možné identifikovat jejich přímý finanční vliv na město či jiné aktéry. Proto se ve shrnutí zaměříme na odhad celkových možných úspor, zisků a zvýšení příjmu vlivem vyššího rozpočtového určení daní na základě zvýšení HDP (při výši HDP v roce 2030, ale cenové hladině roku 2016).

V prioritní oblasti Dobrá správa by bylo dle zdroje Cisco možné ušetřit 1,5 až 2 miliardy korun ročně zvýšením produktivity práce zaměstnanců městské správy díky implementaci opatření smart governance. Je ale důležité podotknout, že studie Cisca se zaměřovala na potenciál chytré správy celosvětově, a tudíž je třeba brát tento údaj jen jako rámec potenciálních úspor. Podrobnější údaje můžeme uvést díky studii Deloitte, podle které je možné snižováním administrativní zátěže a zlepšením kvality služeb ušetřit 650 až 750 milionů korun ročně na straně občanů, firem a veřejné správy. Díky snížení nákladů na sběr a analýzu dat je dále možné ušetřit 11–14 % nákladů na provoz magistrátu. Dále díky zvýšení transparentnosti a odstranění administrativní korupce je možné zvýšit HDP o 0,7 až 1 %, což by zvýšilo příjem z rozpočtového určení daní o 18,5–26,5 milionu korun.

V prioritní oblasti Prosperita můžeme přímo posoudit jen zlepšení kvality vzdělávání, protože ostatní položky jsou závislé na objemu alokovaných investic. Pokud by se ale zlepšila kvalita vzdělávání dle popsaných parametrů, zvýšilo by se v budoucnu HDP o 0,5 % ročně, což by každý rok zvyšovalo příjem z daní o 13,5 milionu Kč.

V prioritní oblasti Občanská společnost možné úspory závisí na potenciálních projektech. Na základě studie Evropského parlamentu ale může dojít ke snížení nákladů při komunikaci mezi občany a veřejným sektorem o 15 až 20 %. Tyto úspory se ale dají zařadit mezi ty, které už byly uvedeny v prioritní oblasti Dobrá správa.

Obdobně je velmi obtížné popsat přímé finanční důsledky prioritní oblasti Autentické město, protože obdobně jako Občanská společnost i Prosperující město závisí na objemu alokovaných prostředků.

V prioritní oblasti Sociální soudržnosti se jeví jako nejvýznamnější zapojení seniorů na trh práce, kde je růstový potenciál až 7 %, který by mohl zvýšit rozpočtový příjem města o 185 milionů korun. Nižší je pak růstový potenciál při zkrácení průměrné doby pobytu na rodičovské dovolené, který činí potenciální přírůstek 1,3 % HDP a zvýšení rozpočtových příjmů města o 34,5 milionu Kč.

V prioritní oblasti Krásné město je vlivem navýšení produkce bytů na předpokládanou hodnotu potenciál růstu HDP o 1,4 až 1,9 % a tím zvýšení rozpočtových příjmů města o 35,5 až 50 milionů korun ročně. Dále dle modelu v pozitivním scénáři by měly klesnout náklady na veřejnou dopravu o 0,5 % oproti negativnímu scénáři.

Jelikož se tato analýza zabývala nejvyšší úrovní strategického plánu – prioritami, nebylo možné vyhodnotit potenciál veškerých oblastí a opatření, protože pro jejich vyhodnocení by bylo třeba znát přesnější zadání, které bude záviset na preferencích politické reprezentace, na objemu prostředků a na cílech, kterých mají jednotlivé projekty dosáhnout. Jakmile ale budou akční plány podrobněji specifikovány, mohou být analýzy ekonomických dopadů zpřesněny a doplněny o oblasti, které v tomto obecném posouzení nebyly zohledněny.

Při zpracovávání budoucích analýz je vhodné využívat metodu společenské cost-benefit analýzy, která vyhodnocuje veškeré společenské náklady a přínosy pro všechny aktéry včetně životního prostředí, a to jak náklady a přínosy tržně obchodované, tak externality. Díky tomu je možné komplexně posoudit dopady jednotlivých projektů včetně těch, které stávající tržní mechanismy nedokážou ohodnotit.

V rámci jednotlivých akčních plánů už bude třeba na základě konkrétních navrhovaných opatření vyhodnotit jejich přínosy a náklady tak, aby mohla být v každé situaci vybírána ta řešení, která maximalizují užitek těchto akčních plánů.

Metodické poznámky

001

Přesněji, multiplikátor pozemního stavitelství činí 2,962, multiplikátor inženýrského stavitelství 3,129 a multiplikátor specializovaných stavebních prací 2,504.

002

Pro analýzu byla zvolena města blížící se odhadovaným parametrům Prahy v roce 2030 v těchto ukazatelích: počet obyvatel, podíl HDP města na HDP dané země, HDP na obyvatele měřeno standardem kupní síly v % k průměru EU. Těmto kritériím se nejvíce blíží tato města: Vídeň, Varšava, Milán, Budapešť, Hamburk, Norimberk, Kolín nad Rýnem, Stockholm, Brusel, Amsterdam, Mnichov, Berlín, Barcelona, Madrid.

003

Pracovníkem se rozumí osoba pracující v terciárním sektoru v odvětvích: informační a komunikační činnosti, peněžnictví a pojišťovnictví, činnosti v oblasti nemovitostí, administrativní a podpůrné činnosti, veřejná správa a obrana (zdroj ČSÚ).

004

Výpočet na základě předpokladů – průměrný koeficient zastavitelnosti 0, 4, 6 podlaží a 85% efektivita čisté pronajímatelné plochy na celkové hrubé podlažní ploše.

005

Termín, který vypovídá o charakteru současné společnosti závislé na znalostech. Pro znalostní společnost je typické, že umožňuje mnohem rychlejší, rozsáhlejší a efektivnější globální výměnu informací a znalostí.

006

Dále též ICT – based governance či taktéž data-driven city management.

007

Komponenty smart governance dle Vídeňské univerzity tvoří: participace v rozhodovacích procesech (participation in decision-making), veřejné a sociální služby (public and social services), efektivní a transparentní řízení a správa (efficient and transparent administration), politická strategie a vize/perspektiva (political strategies and perspectives).

008

Smart governance lze taktéž vymezit jako soubor principů (politik, strategií, praktik, společenských norem), faktorů (sběr informací/dat, technologie) a kapacit (zdroje, lidi), jejichž interakce umožňuje efektivně zlepšovat správu a řízení a čelit podmínkám a nárokům digitálního věku.

009

Pro hl. m. Prahu poměrově dopočítáno na základě studie Internet of Everything: A \$4.6 Trillion Public-Sector Opportunity, Cisco, 2013

010

Na základě dat: Total intramural R&D expenditure (GERD), Eurostat, 2013

011

Praha v rámci krajů dosahuje výsledků přibližně jako Velká Británie.

012

Jde o diskontovanou hodnotu a kurzy jsou normovány na PPP USD v roce 2010.

013

vymezený na bázi klasifikace CZ – NACE

014

v případě investic jde o slabší závislost než u turistů

015

analýza IPR, 2016

016 Členění území:

Analýza je založena na členění území na základní sídelní jednotky (ZSJ), které jsou využity pro analýzu jevů, které jsou navázané například na urbánní strukturu a v území se mění. Příkladem je intenzita využití území, obytná hustota, podíl veřejných prostranství a s nimi spojenými ekonomickými náklady a přínosy. Základních sídelních jednotek je v administrativních hranicích Prahy přibližně 900.

Základní sídelní jednotky jsou dále sdruženy do bilančních územních celků (BUC), které spojují ZSJ na základě logických vazeb v území z hlediska veřejné vybavenosti (se zohledněním přiměřené velikosti a územní celistvosti, vnitřních dopravních vazeb, přírodních i umělých bariér, s respektováním hranic městských částí a podobně). Bilančních územních celků je vymezeno 120 a jsou skladebné s městskými částmi.

Pro základní bilancování je pak území Prahy rozděleno na 4 zóny vymezené soustředně od středu města k jeho okraji. Tyto zóny rámcově odpovídají vymezeným pěti prstencům města, kdy 2. zóna slučuje prstenec 2. a 3. (hranice jsou principiálně odlišné, protože prstence jsou skladebné s lokalitami, kdežto BUC jsou skladebné se ZSJ). Vymezené zóny rozdělují město na historické jádro, kompaktní a heterogenní město, periferii a zástavbu v krajině.

017 Databáze developerských projektů:

Databáze developerských projektů je sledována samostatně pro každý rok a obsahuje údaje o počtech bytů v developerských projektech bytových domů s více než 10 byty, které se v daném roce nabízejí na trhu. Databáze obsahuje roky 2010–2016. Jelikož byty některých projektů jsou nabízeny několik let po sobě, byla databáze sjednocena a očištěna o projekty, které se v nabídce na trhu ve více letech opakovaly nebo v průběhu přípravy a výstavby změnily název nebo vlastníka. Projekt přítomný ve více rocích byl uveden pod rokem, kdy se naposledy objevil v databázi, tedy do doby, kdy byly jeho bytové jednotky dostupné na trhu. Sjednocená databáze obsahuje v letech 2010–2016 celkem 34 176 bytových jednotek v 383 developerských projektech. Vysoký podíl bytových jednotek i developerských projektů zastoupených v roce 2016 je dán značným počtem nedokončených, ale již započatých projektů, které jsou již na trhu nabízeny. Výsledná databáze byla z hlediska objemu bytů porovnána s daty ČSÚ o počtu dokončených jednotek. V tomto porovnání byla použita data z let 2010–2016, kdy v databázi developerských projektů je zaznamenáno 21 393 bytů a podle ČSÚ bylo v témže období dokončeno v bytových domech 22 903 bytových jednotek. Dále je nutné přihlédnout k faktu, že do databáze developerských projektů nejsou započteny byty v projektech s méně než 10 bytovými jednotkami. I přes zkreslení, které je dáno tím, že se neshoduje moment v dostupnosti bytové jednotky na trhu s momentem jejího dokončení, považujeme výsledky za přesné a územně lokalizovanou databázi developerských projektů za vhodnou referenci distribuce nových bytových domů na území Prahy.

018 Vyhodnocení databáze developerských projektů:

Developerské projekty budou promítnuty do území podle nejbližšího dostupného adresného bodu. Ke každému developerskému projektu bude přiřazena intenzita využití území (KPP) podle platného územního plánu na základě lokalizace adresného bodu. Velké developerské projekty (nad 300 bytů) budou ověřeny, jestli nemají celkové KPP odlišné z důvodu více ploch územního plánu s rozlišnou intenzitou využití území pro jeden developerský projekt. V případě odchylek bude u těchto velkých projektů ručně upraveno.

Vyhodnocení bude provedeno v počtech postavených bytů za jednotlivé bilanční územní celky (BUC), a to pro následující územní kategorie: stabilizované území, transformační plochy, rozvojové plochy. V rámci jednotlivých kategorií pak budou developerské projekty rozděleny do 4 skupin podle intenzity využití území (KPP). První skupina pokrývá záměry do KPP 0,6 (rodinné domy), druhá skupina záměry s KPP od 0,6 do 1,5 (odpovídá smíšené zástavbě a sídlištím), třetí skupina s KPP od 1,5 do 2,5 (kompaktní město) a poslední skupinou jsou záměry s KPP nad 2,5 (historická zástavba a velmi intenzivní výšková zástavba). KPP je sledováno pouze u projektů v rozvojových a transformačních plochách, protože u stabilizovaného území se ve stávajícím územním plánu KPP neevduje.

Vyhodnocení je tedy provedeno celkově v 9 kategoriích pro každý BUC.

019 Doplnění databáze developerských projektů o specifické kategorie:

Jelikož v databázi developerských projektů jsou sledovány jen byty v bytových domech nad 10 bytových jednotek, je třeba doplnit databázi o ostatní typy výstavby, kterými jsou bytové jednotky v nástavbách, přístavbách a vestavbách a dále rodinné domy. Přestože obě kategorie hrají na celkovém objemu bytové výstavby méně významnou roli, výrazně se podílí na výstavbě v centru města (nástavby, přístavby a vestavby) a na okraji města (rodinné domy).

Počet dokončených bytů v rodinných domech je převzat z dat ČSÚ a je sledován za městské části. Počet bytů byl do analýzy přidán tak, že pro období 2000–2015 byl sečten počet vystavěných bytů v rodinných domech (11 344) a počet postavených bytů v bytových domech (67 886). Následně počet rodinných domů za každou městskou část násoben podílem počtem bytů v databázi developerských projektů a počtem bytů v letech 2000–2015 (34 128/67 886), čímž je počet rodinných domů za každou městskou část

upraven tak, aby byl udržen poměr mezi výstavbou rodinných a bytových domů. Rozdělení počtů rodinných domů do jednotlivých BUC v rámci jedné městské části je provedeno poměrně na základě stávajícího typu zástavby. Ke zkreslení tedy může dojít u poměru mezi jednotlivými BUC jedné městské části, nikoliv ale mezi městskými částmi navzájem. Rovněž je důležité zmínit, že nejvyšší podíly výstavby rodinných domů ukazují malé městské části na jihu a východě města, které jsou rovněž vedeny obvykle jako jeden BUC, a tudíž u nich ke zkreslení nedochází.

Počet bytů v nástavbách, přístavbách a vestavbách je převzat z ČSÚ a je sledován za jednotlivé správní obvody pro období 2003–2014. Před přiřazením těchto bytů do celkové databáze bylo třeba upravit výše jejich hodnot tak, aby jejich poměr vůči ostatním bytům odpovídal skutečnosti. Toho bylo dosaženo tak, že byl vypočten průměrný počet dokončených bytů v bytových domech mezi lety 2010 a 2015 (který je 3 817 bytů). Touto hodnotou byl vydělen počet bytů v databázi developerských projektů (která obsahuje i projekty nedokončené) a výsledkem je, že tato databáze obsahuje byty vystavěné za 8,94 roky podle tempa výstavby ve sledovaném období. Následně byl sečten počet bytů ve sledovaném období za každý správní obvod a vypočten roční průměr počtu vystavěných bytů. K tomuto průměru byl připojen ještě průměr vystavěných bytů v letech 2010–2014 (který je o něco nižší než průměr za celkové období, protože se v něm projevuje krize po roce 2008). Podílem průměru 2010–2014 a průměru za celé období (kterým je koeficient tempa výstavby v letech 2010–2014 oproti tempu mezi lety 2003–2014) byly násobeny průměry za jednotlivé správní obvody, čímž byl vypočten roční průměr bytové výstavby pro období, které se kryje s databází developerských projektů. Tento postup byl zvolen proto, abychom postihli dlouhodobější trend ve výstavbě těchto typů bytů, než je prostý průměr za roky 2010–2014. Následně byly hodnoty za jednotlivé správní obvody rozděleny mezi jednotlivé BUC. Při jejich rozdělení bylo přihlédnuto k faktu, že nejvíce těchto bytů se vyskytuje ve vnitřním městě, zejména pak v kompaktní blokové zástavbě na Praze 2, Praze 3 a Praze 7. Naopak velmi málo jsou zastoupeny u modernistických sídlišť, kdy například na Praze 11 není evidován žádný byt tohoto typu. Obdobně jako u rozdělování bytů v rodinných domech i u bytů v nástavbách, dostavbách a vestavbách může docházet ke zkreslení v rámci správního obvodu, nikoliv ale mezi správními obvody navzájem. Obdobně jako u rodinných domů platí, že v městských částech, kde nástavby, dostavby a vestavby hrají největší roli (Praha 1, Praha 2, Praha 3 a Praha 7), jsou správní obvody vymezeny za menší územní celky, kde obsahují méně BUC, a tudíž jsou výsledky za BUC přesnější.

020 Výpočet kapacity území pro negativní scénář:

Pro scénář O bude uvažován stávající územní plán. Kapacity hrubých podlažních ploch budou vypočteny pro ZSJ a BUC. Kapacity budou vypočteny v kategoriích pro bydlení (funkční využití stávajícího územního plánu OB a OV) a bydlení a kancelářské plochy (funkční využití dle stávajícího územního plánu SV a SMJ). Plochy obchodu a služeb (retail) jsou uvažovány jako funkční závislost ploch bydlení a kanceláří a lokalizace v rámci města, a proto nebudou jejich kapacity samostatně sledovány. Pro byty budou vypočteny hodnoty prostorových kapacit ve stabilizovaných územích, v územích transformačních a v územích rozvojových. Pro jednotlivé 3 typy území budou kapacity bytů rozděleny do 4 skupin podle koeficientu podlažní plochy takto: První skupina pokrývá záměry s KPP do 0,6 (rodinné domy), druhá skupina záměry s KPP od 0,6 do 1,5 (odpovídá smíšené zástavbě a sídlištěm), třetí skupina s KPP od 1,5 do 2,5 (kompaktní město) a poslední skupinou jsou záměry s KPP nad 2,5 (historická zástavba a velmi intenzivní výšková zástavba). Jelikož u stabilizovaného území ve stávajícím územním plánu není KPP uvedeno, bude vypočteno na základě analýz stabilních lokalit provedených pro Metropolitní plán.

Kapacity kancelářských ploch budou rozděleny do třech typů území (stabilizovaná, transformační, rozvojová) bez dalšího dělení podle KPP. Celkem bude pro každou ZSJ a BUC vypočteno 13 kapacitních atributů.

021 Výpočet kapacity území pro pozitivní scénář:

Pro scénář 1 bude uvažován návrh Metropolitního plánu. Kapacity hrubých podlažních ploch budou vypočteny pro ZSJ a BUC. Kapacity budou vypočteny společně pro bydlení, kanceláře a obchod a služby. Poměr rozdělení jednotlivých způsobů využití bude dán dle metodiky umísťování nových nemovitostí do území. Hodnoty kapacit budou vypočteny zvlášť ve stabilizovaných územích, v územích transformačních a v územích rozvojových. Pro jednotlivé 3 typy území budou kapacity rozděleny do 4 skupin podle koeficientu podlažní plochy takto: První skupina pokrývá záměry s KPP do 0,6 (rodinné domy), druhá skupina záměry s KPP od 0,6 do 1,5 (odpovídá smíšené zástavbě a sídlištěm), třetí skupina s KPP od 1,5 do 2,5 (kompaktní město) a poslední skupinou jsou záměry s KPP nad 2,5 (historická zástavba a velmi intenzivní výšková zástavba). Celkem bude pro každou ZSJ a BUC vypočteno 12 kapacitních atributů.

022 Metoda alokování nových nemovitostí podle negativního scénáře:

Pro alokaci nemovitostí do území pro scénář O je využita predikce objemu nové výstavby zpracovaná Deloitte, která udává celkový počet metrů čtverečních vystavěné podlažní plochy bydlení, kanceláří a obchodních ploch.

Celkový objem nemovitostí je pak do území rozdělován na základě analýzy dosavadní stavební aktivity (vyhodnocení databáze developerských projektů rozšířené o výstavbu rodinných domů a nástavby, přístavby a vestavby).

Na základě statistické analýzy bylo ověřeno, že objem realizovaných nemovitostí v území koreluje s kapacitou území pro novou výstavbu. Na základě tohoto ověření tedy můžeme objem nové výstavby do území promítnout proporčně, zjednodušeně řečeno čím je kapacita jednotlivého území větší, tím větší se do něj promítne objem nové výstavby.

Pro vyšší přesnost ale území ještě před tímto promítnutím dělíme na prostorové skupiny a skupiny dle intenzity využití. Prostorové skupiny jsou 4 koncentrické zóny, kdy 1. zónou je historické město v barokních hradbách, 2. zónou kompaktní a heterogenní město, 3. zónou periferie a 4. zónou sídla v krajině (toto vymezení odráží stavební strukturu a vychází z členění Metropolitního plánu. Jelikož ale pro členění vycházíme z hranic definovaných pro BUC, nejsou hranice totožné s vymezením Metropolitního plánu). Pro každou zónu je tedy vypočten objem výstavby samostatně, abychom zachovali prostorovou strukturu objemu nové výstavby. Dále je území členěno podle intenzity na 4 typy rozdělené do následujících intervalů: (0;0,6], (0,5;1,5], (1,5;2,5], (2,5;∞) a dále ještě na území stabilizovaná (S), transformační (T) a rozvojová (R). Dále jsou jednotlivá území ještě dělena dle funkčního využití na 3 skupiny (společně OB a OV, SV a SMJ). Kapacity výstavby funkčních využití OV a OB jsou započteny pro bytovou výstavbu celé, funkční využití SV je pro bydlení započteno z 50 % a SMJ z 25 % (SV a SMJ jsou rovněž využívány pro výstavbu administrativních a obchodních ploch). Po této redukci jsou funkční využití sloučena.

Výsledkem tedy je, že pro každou ZSJ je vytvořena matice kapacit podle typu území (S, T, R) a jeho možné zastavitelné intenzity (KPP). Tato matice má celkem 9 položek kapacit území (pro stabilizovaná území se intenzita KPP neudává). Pro každou položku a zónu je vypočten podíl nové výstavby a ten je podle kapacit proporčně rozdělen mezi jednotlivé ZSJ. Tento postup se použije pro nové bytové domy a rodinné domy (rodinné domy se umísťují do ploch R KPP1).

Plocha nástaveb, vestaveb a přístaveb se přiřazuje podle jednotlivých BUC mimo kapacity územního plánu.

023 Metoda alokace nových nemovitostí pro pozitivní scénář:

Pro alokaci nemovitostí do návrhu Metropolitního plánu bylo třeba nejdříve upravit vstupní data z důvodu jiné definice stabilizovaného a transformačního území. Jelikož proluky jsou v Metropolitním plánu evidovány jako transformační plochy, bylo třeba podíl nemovitostí vystavěných ve stabilizovaných plochách dle stávajícího územního plánu proporčně rozdělit do kategorií transformačních ploch. Tyto nemovitosti byly rozděleny tak, že byla vypočtena stávající kapacita transformačních ploch zón v jednotlivých kategoriích intenzit využití území a podle tohoto poměru byly proporčně nemovitosti přiřazeny. Dále Metropolitní plán má jiný poměr plošných kapacit pro výstavbu mezi jednotlivými posuzovanými zónami. Zatímco kapacita platného územního plánu ve druhé zóně tvoří jen 22 % jeho kapacity, v Metropolitním plánu to je 39 % jeho celkové kapacity. Naopak ve čtvrté zóně platný územní plán umísťuje 40 % své celkové kapacity oproti Metropolitnímu plánu, který v této zóně umísťuje jen 19 % celkové kapacity. Tato odlišná prostorová charakteristika byla zohledněna tak, že jsme předpokládali dokonale elastické tržní prostředí, ve kterém prostorová kapacita je jedním ze zdrojů pro výstavbu, kde změna v nabídce prostoru k výstavbě ovlivní objem nové výstavby. Na základě tohoto předpokladu bylo vypočteno, jaký podíl výstavby se realizoval v jednotlivých územích v závislosti na jejich kapacitě podle platného územního plánu a tyto hodnoty byly následně násobeny poměrem kapacit jednotlivých zón mezi platným územním plánem a Metropolitním plánem. Podle tohoto výpočtu se nejvýznamněji zvýší poptávka po výstavbě v druhé zóně, kde se nejvýrazněji zvýšila prostorová nabídka Metropolitního plánu. V první a třetí zóně dochází mezi oběma plány k minimální změně a ve čtvrté zóně dochází k výraznému snížení poptávky.

024 Obytné území:

Obytné území je vymezeno tak, že od stávajících ploch ZSJ byla oříznuta území krajinná, rekreační a produkční vymezená v stavových lokalitách. Díky tomu můžeme provádět přesnější analýzu urbánních struktur. Přitom neztrácíme přesnost analýzy, protože po provedení této geometrické operace zůstává v analyzovaném prostoru přibližně 96 % pražské populace.

025 Nabídkové ceny nemovitostí:

Průměrné ceny jsou vypočteny z databáze nabídkových cen nemovitostí z portálu Sreality v období listopad až prosinec 2015. Udává se, že nabídkové ceny bývají průměrně o 10 až 15 % vyšší než výsledné transakční ceny.

026 Výpočet nákladů na správu území:

Výpočet nákladů se vztahuje zejména na území určená k bydlení, tudíž jsou ve výpočtu uvažovány pouze ZSJ a jejich části, které v současné době leží uvnitř obytných stavových lokalit.

Pro výše uvedený výběr území je vypočten podíl obyvatel na celkovém počtu obyvatel Prahy.

Pro každou ZSJ jsou vypočteny počty (objemy v m³, plochy v m², délky v m, kusy v jednotkách): plochy pochozích veřejných prostranství, plochy vozovek, plochy parkově upravených ploch, plochy parků, plochy ostatní veřejně přístupné zeleně (celkově všechna veřejně přístupná prostranství bez lesů a polí), délky stromořadí, počet pracujících, počet bydlících osob, podíl vyjíždějících automobilem, podíl vyjíždějících veřejnou dopravou, podíl vyjíždějících na kole, podíl vyjíždějících pěšky, průměrná délka vyjížděky automobilem, průměrná délka vyjížděky veřejnou dopravou, průměrná délka vyjížděky na kole, průměrná délka vyjížděky pěšky, vzdušná vzdálenost centroidu ZSJ od staroměstského orloje, počet plynových světel, počet převěsových světel, počet přisvětlení přechodu, počet stožárových světel, počet světel na objektu (SO), počet světel na soklu (SO), počet zastávek, průměrná nabídková cena nemovitostí, hrubá podlažní plocha, plocha dotčené ZSJ (či její měřené části), převažující urbánní struktura dle metodiky MPP, délka kanalizace (v kategoriích průměrů v mm: <150, 150–250, 250–350, 350–450, 450–550, 550–650, 650–750, 750–850, >850, neznámý průměr), plocha dotčené ZSJ (či její měřené části) bez produkční krajiny (lesy, pole, louky, těžba).

027 Výpočet rozdílů nákladů na správu území mezi oběma scénáři:

Výpočet je proveden na základě analýzy stávajícího využití území. Stávající území bylo statisticky vyhodnoceno na základě počtu pracujících a bydlících obyvatel a dle typu urbánní struktury. Metodou regresní analýzy s dummy proměnnými pro očištění vlivu urbánních struktur byly vypočteny rovnice pro stanovení odhadované plochy veřejných prostranství a počtu osvětlení na jednoho obyvatele pro jednotlivé ZSJ. Vyhodnocení je provedeno za celé zóny.

028 Výpočet ujetých vozokilometrů automobily při denní dojíždce:

Na základě statistické analýzy stávajícího dopravního chování obyvatel (SLDB 2011) byla metodou regresní analýzy stanovena závislost modal splitu a průměrné vzdálenosti dojížděky v závislosti na počtu obyvatel (obytné hustotě) a vzdálenosti od referenčního bodu dojížděky (socha svatého Václava). Podle těchto vzorců byl vypočten budoucí modal split jednotlivých ZSJ pro oba scénáře a následně byly na vyjíždějící obyvatele promítnuty

průměrné vzdálenosti vyjížděky, čímž byl vypočten celkový objem vozokilometrů denně ujetý v každém scénáři.

029 Výpočet nákladů na obsluhu území veřejnou hromadnou dopravou:

Náklady na obsluhu území veřejnou dopravou jsou provedeny na základě současného stavu území a jeho obsluhy veřejnou dopravou. Podle dat z mobilních operátorů byl stanoven počet obyvatel, kteří pravidelně vyjíždějí ze své domovské ZSJ. Pro výpočet byli voleni pouze obyvatelé Prahy bez započtení obyvatel z ostatních krajů, kteří využívají veřejnou dopravu. Na vyjíždějící obyvatele s bydlištěm v Praze jsou přepočteny veškeré náklady veřejné dopravy (pravidelná vyjížděka za prací a vzděláním je jediný datový zdroj s dostatečnou podrobností, který můžeme v této chvíli využít). U pravidelně vyjíždějících obyvatel byl vypočten modal split podle údajů ze SLDB 2011. Tím byl získán počet obyvatel, kteří vyjíždějí veřejnou dopravou. Na základě SLDB 2011 byly určeny cílové ZSJ vyjíždějících obyvatel. Do těchto ZSJ byla vypočtena optimální cesta veřejnou dopravou a ke každé ZSJ byl přiřazen počet osobokilometrů, které denně najedou obyvatelé příslušné ZSJ na každé lince veřejné dopravy v Praze.

Na základě dat o denních nákladech na provoz jednotlivých linek veřejné dopravy (Dopravní podnik, 2016) jsme vypočetli náklady na každý osobokilometr ujetý na příslušné lince. Tyto náklady byly následně sečteny pro každou ZSJ a byl vypočten průměrný náklad na každého obyvatele, který denně z dané ZSJ vyjíždí veřejnou dopravou.

Analýza současných nákladů na vyjíždějící obyvatele byla statisticky vyhodnocena metodou regresní analýzy, podle které byl vypočten obecný vzorec pro náklady na obsluhu jednotlivých území veřejnou dopravou v závislosti na počtu obyvatel (obytné hustotě) a vzdálenosti od referenčního bodu dojížděky (socha svatého Václava). Tento funkční vztah byl promítnut na očekávanou populaci v roce 2030 pro oba scénáře vývoje a výsledně byly pro oba scénáře vypočteny náklady na obsluhu celého města pro rok 2030.

030 Vztah ke Středočeskému kraji:

S ohledem k metodice predikce ekonomiky je Středočeský kraj posuzován jako stálý vnější vliv. V oblasti trhu nemovitostí to znamená, že celkový vývoj v Praze bude mít v Praze rovněž projev, tedy že veškerá nová vyvolaná poptávka po výstavbě nemovitostí bude v Praze realizována bez odlivu do Středočeského kraje.

Toto zjednodušení bude platit za předpokladu, že v Praze nebude docházet k zvyšování cen nemovitostí v porovnání s nemovitostmi ve Středočeském kraji.

Zdroje

001

A \$4.6 Trillion Public-Sector Opportunity, Cisco, 2013

002

A textbook of Cultural Economics, Towse R., 2010

003

Airline Traffic and Urban Economic Development, Jan K Brueckner, 2002

004

Analýza ekonomického dopadu Pražské Quadriennale 2011, Raabová T., 2011

005

Arts & the Economy, NGA Center for Best Practices, 2012

006

Assessing the social and economic impact of affordable housing investment, Frontier Economics, London, 09/2014

007

Assessing the social and economic impact of affordable housing investment, Frontier Economics, London, 09/2014: „The affordability problem is the result of the reduced supply of homes, combined with an increase in the number of households, which has led to ever rising house prices and market rents.“

008

Benefit Cost in the California Treatment Outcome Project: Does Substance Abuse Treatment “Pay for Itself”? Etner, S., Huang, D., Evans, E., Ash, D. R., Hardy, M., Jourabchi, M., & Yih Ing, H. Health Services Research. in Cost Benefits of Investing Early In Substance Abuse Treatment, Office of national drug control policy (2006)

009

Bloomberg M. in The Responsive City, Glodsmith S., Crawford S., 2014: I have a rule of thumb: if you can’t measure it, you can’t manage it.

010

Boltons museum, library and archives services – an economic evaluation, Jura Consultants, 2005

011

Britské ministerstvo dopravy, 2013,

012

Building Arts, Building Community?, Center for Community Innovation University of California, Berkeley, 2008

013

Cities and automobile dependence, Newman, Kenworthy, 1989 in Sídlní kaše, Pavel Hnilička, 2012

014

City branding and its economic impact on tourism, Herget J., Petru Z., Abrham J., 2015

015

City Branding and its Impact on City’s Attractiveness for External Audiences, Raubo A., 2010

016

Community led spaces, a guide for local authorities and community groups, Cabe, 2010: „Transferring public space to community groups has the potential to bring in new sources of grant income unavailable to local authorities. While this might seem an attractive prospect, fundraising and income generation is time consuming and challenging and requires both knowledge and skills.“

017

Creative Industries and the productivity of European regions, Domenech R. B., Marco V. S., 2014

018

Creative Industries Economic Estimates, Ministerstvo kultury, médií a sportu Velké Británie, 2016

019

Crisis, At What cost?, Nicholas Pleace (2015) in The economic impact of investment in affordable housing, The Shelter Scotland policy library, 12/2015

020

Cultural Capital, Throsby D., 1999

021

Culture-led city brands as economic engines: theory and empirics, Plaza B., Gonzales-Casmiro P., Moral-Zuazo P., 2014

022

ČSÚ

023

ČSÚ, 2014

024

ČSÚ, data 2011

025

Demografická prognóza IPR Praha (2016)

026

Dopravní systémy a stavby, Patrik Kotas, 2007

027

EENEE Analytical Report No. 18 The contribution of universities to innovation, (regional) growth and employment

028

eGovernment, Using technology to improve public servicesand democratic participation, Ron Davies, European Parliamentary Research Service, 9/2015

029

Ekonomické informace ve zdravotnictví, Zdravotnická statistika ČR, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2013

030

Elementární urbanismus, Roman Koucký, 2006

031

European Cities Monitor 2011,Cushman & Wakefield, 2011

032

External Costs of Transport, Danish Ministry of Transport, 2004

033

Future State 2030: The global megatrends shaping governments, KPMG International Cooperative, 2014

034

Global Benchmarking Travel & Tourism, World Travel & Tourism Council, 2015

035

Happy city, Charles Montgomery, s. 188, 2015: „Most of the noise, air pollution, danger and perceived crowding in modern cities occurs because we have configured urban spaces to facilitate high speed travel in private automobiles, We have traded conviviality for the convenience of those who wish to experience streets as briefly as possible. This is deeply unfair to people who live in central cities, for whom streets function as the soft social space between their destinations.“

036

Happy city, Charles Montgomery, s.273, 2015: Aside from the millions saved in emergency and medical services, the trip shortening has had a salubrious effect on the local economy. Thanks to their shorter commutes, by 2008, people in the Portland region were saving about \$1.1 billion every year on gas, or 1.5 per cent of all personal income in the region. About 73 per cent of the retail price of gas and 86 per cent of the retail price of a new car immediately leaves the local economy, accroding to a report by CEOs for Cities.

037

Happy city, Charles Montgomery, s.85, 2015: „... So called commuting paradox blows a hole in the long accepted argument that the free choice of millions of commuters can sort out the optimal shape of the city. In fact, Stutzer and Frey found that a person with a one hour commute has to earn 40 per cent more money to be as satisfied with life as someone who walks to the office.“

038

Happy city, Montgomery Charles, s. 190, 2015: ... white male living in Midtown, a lively district near Atlanta’s downtown, was likely to weight ten pounds less than his identical twin living out in places like, say, Mableton, in the cul de sac archipelago that surrounds Atlanta, simply because the Midtowner would be twice as likely to get enough exercise every day.

039

Happy city, Montgomery Charles, s. 322, 2015

040

Healthcare strategies for an aging society, Economist intelligence unit, 2009

041

Hodnocení efektivity vynakládaných prostředků na léčbu obezity, Roubík L., Borovský J., Katedra, biomedicínské techniky Fakulty biomedicínského inženýrství ČVUT in Nadváha a obezita, pandemie 21. století, Centrum podpory veřejného zdraví, Státní zdravotní ústav, 2013

042

Housing Affordability in Czech Regions and Demographic Behaviour – Does Housing Affordability Impact Fertility?, Kostelecký T., Vobecká J., 2009

043

<http://www.cushmanwakefield.co.uk/en-gb/research-and-insight/2012/european-cities-monitor-2011/>

044 [http://www.eua.be/Libraries/nrc activities/valero amp mimeo 2016_the economic impact of universities evidence from across the globe.pdf](http://www.eua.be/Libraries/nrc%20activities/valero%20amp%20mimeo%202016_the%20economic%20impact%20of%20universities%20evidence%20from%20across%20the%20globe.pdf)

045 <http://www.hec.unil.ch/mbrulhar/SEA2/pfeifer512.pdf>

046 <http://www.nber.org/papers/w17158.pdf>

047 [http://www.nvf.cz/assets/docs/a6c3e0fac8b6b269e893d80c23488b77/387 O/konkurencni schopnost cr 2010 2011 analyza. pdf#page=32&zoom=auto, 265,18](http://www.nvf.cz/assets/docs/a6c3e0fac8b6b269e893d80c23488b77/387%20konkurencni%20schopnost%20cr%202010%202011%20analyza.pdf#page=32&zoom=auto,265,18)

048 <http://www.oecd.org/pisa/44417824.pdf>

049 [http://www.phil.muni.cz/journals/index.php/studia %20paedagogica/article/viewFile/427/583](http://www.phil.muni.cz/journals/index.php/studia%20paedagogica/article/viewFile/427/583)

050 <http://www.redalyc.org/html/969/96925716001/>

051 <http://www.yorkaviation.co.uk/uploads/Social-and-economic-impact-of-airports-in-Europe.pdf>

052 https://ext.eurocontrol.int/airport_corner_public/LKPR

053 [https://nextcity.org/daily/entry/best of 2011 october the benefits of public participation](https://nextcity.org/daily/entry/best-of-2011-october-the-benefits-of-public-participation)

054 <https://smartcity.wien.gv.at/site/en/>

055 https://www.czso.cz/csu/czso/cru_cr

056 Innovation and Economic Growth: An Empirical Analysis for CEE Countries, Pece, A. M., Simona, O. E. O., & Salisteanu, F., Procedia Economics and Finance, 26, 461 467, 2015

057 Innovation Policy and Economic Growth, European Comission Fellowship initiative The future EMU, European Economy, Czarnitzki, D., Toivanen, O., Economic Papers, 2013

058 Innovation Policy and Economic Growth, European Comission Fellowship initiative The future EMU, Czarnitzki, D., Toivanen, O., European Economy, Economic Papers 482/2013, pp. 2 40, 2013

059 Innovative place brand management, Rivas M., Grupo TASCO, 2015

060 Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v České republice do roku 2020, MPSV 2013

061 Konkurenční schopnost České republiky 2013–2014, Kolektiv CES VŠEM, VŠEM

062 Levy Economics Institute, working paper no. 691: Unpaid and paid Care, The effects of child care and elder care on the standard of living, Kijong Kim, Rania Antonopoulos, 10/2011

063 Levy Economics Institute, working paper no. 691: Unpaid and paid Care, The effects of child care and elder care on the standard of living, Kijong Kim, Rania Antonopoulos, 10/2011: Podle této analýzy mají ve věku 40 let absolventi předškolního vzdělávání vyšší míru zaměstnanosti (76 % oproti 62 %) a mají vyšší medián příjmů (\$20800 oproti \$15300). Tyto aspekty je třeba brát v potaz při hodnocení dlouhodobých dopadů předškolního vzdělávání. Podle jiné studie by investice do všeobecného zvýšení kvality předškolního vzdělávání (v kontextu USA) přinesla do roku 2080 navýšení HDP o dalších 3,5 %.

064 Management kulturního cestovního ruchu, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008

065 Manuál participace, IPR, 2016

066 Measuring the economic contribution of cultural industries, UNESCO, 2009

067 Města pro lidi, Jan Gehl, 2012

068 Ministerstvo vnitra ČR, Centrální registr vozidel

069 Model minimální kapacity sítě sociálních služeb na daném modelovém území, MPSV

070 Morgenstadt City Lab Prague, Fraunhofer IAO, 2016

071 Nadváha a obezita, pandemie 21. století, Centrum podpory veřejného zdraví, Státní zdravotní ústav, 2013

072 Národní ústav pro vzdělávání – nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním 2015

073 New York Daily News, Sheftell J., 23/2/2012

074 Optimalizace sociálních služeb, Petr Víšek, Ladislav Průša; Národní centrum sociálních studií, o.p.s., Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i., Praha 2012, str. 47

075 Osoby na mateřské a rodičovské dovolené a osoby pečující o osobu blízkou a další profesní vzdělávání: postoje, zkušenosti, bariéry, Michaela Šimečková, Fond dalšího vzdělávání, 2015

076 Playing leapfrog:The wonders of smart systems, The Economist, 2015

077 Podnikatelské prostředí v regionu hlavního města Prahy, AMSP ČR, 2011

078 Praha v rámci krajů dosahuje přibližně jako Velká Británie

079 Prevence a ekonomika, Jaroslav Kříž, 2011, Hygiena

080 Prognóza Deloitte na základě střední varianty demografické Prognózy IPR (2016)

081 Prognóza vývoje obyvatelstva území hl. m. Prahy a odhadů náhradové migrace na období do roku 2050, Burcin, B., Čermák, Z., Kučera, T., Šídlo, L., Praha, 2014

082 PROODOS Průzkum podnikatelstkého prostředí hl. m. Prahy – Souhrnná zpráva o průzkumu

083 PwC Golden Age Index, 06/2016, data 2014

084 Quality of life in cities; DG REGIO, Perception survey in 79+4 European cities; 2007, 2009, 2013, 2015

085 R&D, innovation, and Economic Growth: An Empirical Analysis. Ulku, H. (2004).

086 San José Smart City Vision, <http://www.sanjoseca.gov/index.aspx?NID=5001>

087 Sídelní kaše, Pavel Hnilička, 2012

088 SLDB 2011

089 Smart Governance: Solutions for Today’s Global Economy, Nemat Shafik, International Monetary Fund, 2013

090 Smrt a život amerických velkoměst, Jane Jacobs, Odeon, 1975

091 Social and economic impact of airports in Europe, York Aviation, 2004

092 Social Media's Place in Data-Smart Governance, Stephen Goldsmith, 2016

093 Současná Praha & Smart Governance, studie Deloitte, 2016

094 Střednědobý plán rozvoje soc. služeb na území HMP na období 2016–2018; kapacita pro 6 % obyvatel starších 80 let

095 Study of effective alternative education programs: Final grant report, Quinn, M. M., & Poirier, J. M., Washington, DC : American Institutes for Research, 2006

096 Sustainable cities index 2016, Arcadis

097 Sustainable Cultural Tourism in Urban Destinations: Does Space Matter?, Aranburu I., Plaza B., Esteban M., 2016

098 Swedish council on technology assesment in helath care (2002) in The Economics of preventing drug use: An introduction to the issue, Fordham R., Jones L., Sumnall H., McVeigh J., Bellis M., National collaboration centre for drug prevention, 2007

099 The economic impact of investment in affordable housing, The Shelter Scotland policy library, 12/2015

100 The Economics of preventing drug use: An introduction to the issue, Fordham R., Jones L., Sumnall H., McVeigh J., Bellis M., National collaboration centre for drug prevention, 2007

101 The impact of cultural spending, TERA Consultants, 2011

102 The responsive city, Stephen Goldsmith, Susan Crawford, 2014

103 The Role of Affordable Housing in Creating Jobs and Stimulating Local Economic Development: A Review of the Literature, Wardrip K., Williams L., Hague S., Center for housing policy, 1/2011

104 The Routledge Handbook of Cultural Tourism, Smith M., Richards G., 2013

105 The smart-city solution, Wim Elfrink, McKinsey, 2012

106 Top 10 Insights from Cisco's IoE Value at Stake Analysis for the Public Sector, Cisco, 2013

107 Total intramural R&D expenditure (GERD), Eurostat, 2013

108 Transport engine for growth, Ministerstvo dopravy Velké Británie, 2013

109 Understanding Smart Cities: An Integrative Framework, Johnston and Hanssen, 2012

110 United Nations e Government survey, 2014 in eGovernment, Using technology to improve public servicesand democratic participation, Ron Davies, European Parliamentary Research Service, 9/2015

111 Urban economics and urban policy, Cheshire Paul C., Nathan Max and Overman Henry G., 2014, reprinted 2016

112 Urban economics and urban policy, Cheshire Paul C., Nathan Max and Overman Henry G., 2014, reprinted 2016: „Planners (and newspapers) assume demand for housing is driven by the numbers of households, but analysis shows that this has suprisingly little impact on demand. What has really increased the demand for houses is rising incomes: as people get richer, they try to buy more space and bigger gardens the supply of which is exactly what British planning policies restrict.“

113 Urban economics and urban policy, Glaeser Edward in Cheshire Paul C., Nathan Max and Overman Henry G., s. xi, 2014, reprinted 2016

114 Using the Quadruple Helix Approach to Accelerate the Transfer of Research and Innovation Results to Regional Growth; European union, 2016

115 Ústav pro informace ve vzdělávání, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

116 Veřejná podpora míst ve školkách se vyplatí: analýza výnosů a nákladů, IDEA, CERGE EI, 03/2016

117 Využití území, analýza IPR, 2016

118 Výzkum a vývoj v kulturních a kreativních odvětvích, Kraus M., Petkov M., Růžička Z., 2016

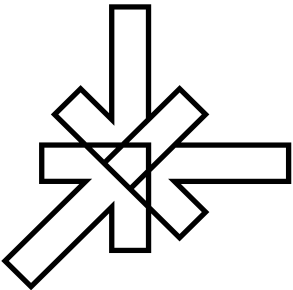
119 Význam kulturních a kreativních průmyslů v Evropské unii, České republice a hl. m. Praze, Němec M., 2013

120 Why Data Sharing Should Be Government's Default, Stephen Goldsmith, 2016

121 World happiness report 2016, Volume 1, Helliwell J., Laynard R., Sachs J.

122 www.oecd.org/innovation/strategy

123 Zdraví 2020, Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí, Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2015

Lukáš Makovský > vedoucí projektu; **Ondřej Bayer** > statistická analýza, autor textů; **Petr Peřinka** > autor textů; **Adam Pajgrt** > autor textů; **Ivan Duškov** > koordinace projektu; **Eliška Bradová** > konzultace; **Jiří Čtyroký** > konzultace; **Eliška Kyzlíková** > analýza prostorových dat; **Kateřina Hynková** > analýza prostorových dat; **Matěj Soukup** > analýza prostorových dat; **Jana Irová** > analýza prostorových dat; **Tomáš Brabec** > demografická prognóza; **Michal Němec** > konzultace; **Michal Pánek** Hospodářská komora; **David Marek** Deloitte > makroekonomická predikce; **Michal Melč** Deloitte > koordinace projektu; **Lucie Stejskalová** > konzultace; **Hana Peckelová** > konzultace; **Ivana Kubáková** > konzultace; **Jakub Pechlát** > konzultace; **Aleš Zatloukal** Deloitte > smart cities; **Jan Sedliačík** Deloitte > smart cities; **Hořava & Associates / Mowshe** > grafický návrh publikace a infografik

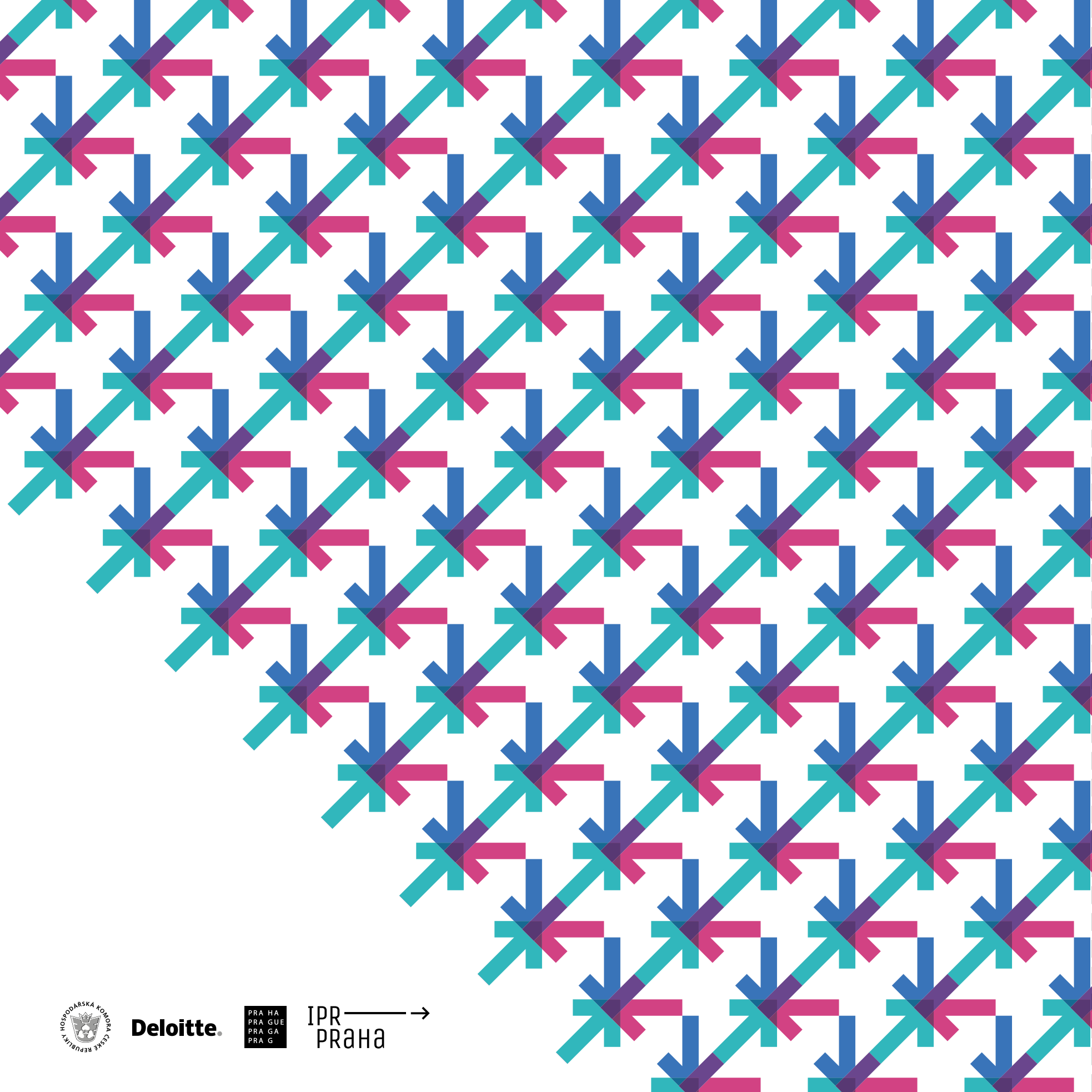
V případě otázek k analýze můžete kontaktovat vedoucího projektu: makovsky@ipr.praha.eu

druhé upravené vydání / 116 stran

© IPR→Sekce strategií a politik, 2016–12

Ekonomická udržitelnost města: analýza ekonomických dopadů Strategického plánu hl. m. Prahy, aktualizace 2016, úvodní studie

vydal Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy.

Deloitte.

IPR ———→
PRaHa